

Comisia economie, buget și finanțe

RAPORT

asupra Raportului anual 2018 al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (nr.641 din 31.05.2019)

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Legii nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare a examinat Raportul anual 2018 al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (Raport), și comunică următoarele.

Raportul a fost prezentat Parlamentului în conformitate cu art.2 alin.(2) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

Raportul conține informația privind executarea în 2018 a acțiunilor din Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancaire și a planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, este structurat în 6 capitole și prevede în principal descrierea următoarelor aspecte:

1. Piața de capital.
2. Piața de asigurări.
3. Sectorul de creditare nebancaară.
4. Activitatea birourilor istoriilor de credit.
5. Măsuri de politici intrasectoriale.
6. Activitatea operațională a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF).

Analizând Raportul, Comisia constată următoarele:

Pe parcursul anului 2018 au fost realizate integral cele 12 acțiuni preconizate pentru anul de referință conform Planului de acțiuni aferent Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancaire, care constituie 20% din numărul total de acțiuni planificate pentru perioada 2018-2022. Din totalul de acțiuni realizate - 7 acțiuni au vizat consolidarea cadrului normativ aferent dezvoltării pieței financiare nebancaire; 4 acțiuni - consolidarea stabilității financiare și asigurarea solidității financiare și 1 acțiune - îmbunătățirea conduitei de piață și creșterea încrederii consumatorului.

1. Piața de capital.

În anul 2018 au fost aprobate noi reglementări ce țin de piața financiară nebancaară, inclusiv piața de capital, cele mai importante fiind:

- Legea nr.129/2018 pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancare pe anii 2018–2022 și Planul de acțiuni aferent implementării acesteia, care este în program de dezvoltare a pieței financiare nebancare pentru următorii cinci ani și prevede politici clare de acțiune, care cuprind 60 de măsuri, ce derivă din angajamentele asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere cu UE, precum și din alte documente de politici aprobate la nivel național;

- modificările și completările introduse la Legea nr.171/2012 privind piața de capital prin legile nr. 33/2018, nr.229/2018 care țin de transpunerea cadrului legal european în legislația națională a pachetului CRD -IV (Directivei 2013/36 și Regulamentului 575/2013) în partea ce ține de activitatea societăților de investiții, ceea ce constituie o condiție de debursare a celei de a II-a Tranșe de Asistență macro-financiară în Republica Moldova și de protejare a drepturilor clienților companiilor fiduciare care în rezultatul lichidării genului de activitate pe piața valorilor mobiliare nu au asigurat realizarea adecvată a obligațiilor stabilite de legislație în vederea transmiterii activelor în deținere reală, inclusiv inițierea procedurii de vânzare a valorilor mobiliare și a părților sociale ale societăților comerciale aflate în administrare fiduciară și prevederi referitor la acordarea dreptului societăților cu răspundere limitată de a emite și plasa obligațiuni corporative.

Dimensiunea pieței primare, măsurată ca număr de entități ale căror emisiuni de constituire sînt înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare la situația 31.12.2018 este de 2798 de societăți de acțiuni. Registrul acționarilor este format de către 1924 de societăți, spre sfîrșitul anului 2018 aproximativ 1400 societăți sînt potențial generatoare de capitaluri suplimentare pe piața acțiunilor, celelalte societăți fie că nu au asigurat formarea registrelor acționarilor (nu și-au lansat activitatea conform legislației), fie sînt societăți inactive (nu prezintă la organele abilitate rapoarte financiare mai mult de 2-3 ani consecutiv).

Actualmente (1992-2018) piața primară de capital relevă o capitalizare, evaluată la valoare nominală sau fixă a acțiunilor emise - 28,5 mld. lei, dintre care 13,2 mld. lei capital sumar plasat la înființarea societății și 15,3 mld. lei - capital plasat prin emisii suplimentare.

Volumul total al emisiunilor înregistrate în anul 2018 constituie 585,86 mil. lei, ceea ce constituie cu 122,96 mil. lei mai mult comparativ cu anul 2017, inclusiv emisiunile plasate la înființarea societăților - 83,79 mil. lei, iar cele suplimentare - 502,1 mil. lei.

Volumul investițiilor străine atrase prin intermediul emisiunilor de valori mobiliare în anul 2018 constituie 17,31 mil. lei sau cu 77,66 mil. lei mai puțin față de anul precedent. Valoarea totală a investițiilor străine revine investitorilor din România (17,31 mil. lei).

Urmează de menționat, că evoluția pieței primare de capital în ultimii 3 ani atestă o dinamică ușor ascendentă (volumul total înregistrat de noi plasamente de valori mobiliare), dar mecanismele de atragere a investițiilor prin intermediul pieței de capital rămîn a fi nevalorificate. Piața de capital primară se caracterizează cu:

- prezența doar a unei singure categorii de valori mobiliare – acțiuni ordinare nominative emise de societățile pe acțiuni. Doar un număr infim de entități au emis

acțiuni preferențiale, totalmente lipsesc obligațiuni atât corporative, cât și emise de autoritățile publice locale;

- atragerea investițiilor pe piața primară doar prin intermediul emisiunilor închise (*fără anunțarea ofertelor publice*), astfel emitenții de valori mobiliare (*societățile pe acțiuni*) manifestă un interes scăzut față de oportunitățile oferite de piața de capital de a mobiliza resurse, fiind menținută tendința de păstrare a controlului asupra entităților de către o persoană sau un grup care acționează concertat.

Piața secundară, piața unde are loc tranzacționarea titlurilor de capital este divizată în piața bursieră (reglementată / MTF) și în afara pieței reglementate și MTF.

În perioada de referință (2018) pe piața secundară a fost înregistrată o creștere de circa 8 ori a volumului total al tranzacțiilor cu valori mobiliare de la 563,91 mil. lei la 4693,07 mil. lei.

Conform situației din 31.12.2018, pe piața reglementată erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 21 entități de interes public, preponderent bănci și societăți de asigurare. Urmare a tranzacțiilor efectuate pe parcursul anului 2018, a fost înregistrat un volum total de 1930,3 mil. lei, fiind înregistrată o creștere de 19,7 ori comparativ cu 2017. Majorarea volumului se datorează rezultatelor tranzacțiilor de cumpărare a valorilor mobiliare emise de BC „Moldova-Agroindbank” SA și BC „Victoriabank” SA, în cadrul cărora au fost tranzacționate 41,09% și, respectiv, 39,2% din numărul total al valorilor mobiliare emise. Totodată, asupra creșterii volumului total al tranzacțiilor efectuate au influențat tranzacțiile efectuate în cadrul a 13 oferte de preluare (197,5 mil. lei) derulate pe parcursul perioadei de gestiune, ceea ce constituie 10,23% din volumul total de tranzacții.

În anul 2018 în cadrul MTF erau admise spre tranzacționare 134 societăți pe acțiuni. Pe parcursul anului 2018, în cadrul MTF au fost înregistrate 92 tranzacții în volum total de 47,22 mil. lei, fiind înregistrată o creștere de 9,9 ori comparativ cu anul precedent, iar numărul tranzacțiilor s-a micșorat cu aproximativ 14,02%. În topul celor mai tranzacționate se enumeră a fi acțiunile emise de SA „Tutun CTC”, SA „FranzeLuța”, SA „Universul” și SA „Gest-Capital”.

Respectiv, se constată că, în pofida faptului numărului mare de emitenți înregistrați în cadrul MTF se atestă lipsa de interes a investitorilor față de aceștea.

În anul 2018 valoarea totală a tranzacțiilor realizate în afara pieței reglementate și MTF a constituit 2715,55 mil. lei, în creștere de aproximativ 6 ori în comparație cu 2017. Majorarea volumului se datorează posibilității de stabilire liberă a prețurilor pe acest segment, conform practicilor internaționale. Cele mai semnificative pot fi menționate tranzacțiile de succesiune a valorilor mobiliare cu acțiunile BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA (1264,87 mil. lei) în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică (61,9%), care în proporție de 75,2% este acoperit de preluarea de către Intesa Sanpaolo S.p.A. a 100% din acțiunile „Eximbank–Gruppo Veneto Banca” SA. În topul operațiunilor se regăsesc tranzacțiile de depunere a valorilor mobiliare ca aport la capitalul social (18,2%) și tranzacțiile în rezultatul achiziționării de către emitenți a acțiunilor proprii (10,8%).

Valoarea totală a investițiilor (tranzacții de cumpărare a valorilor mobiliare, donații, moșteniri și succesiuni) efectuate cu participarea investitorilor străini pe piața secundară în 2018 este în creștere față de nivelul consemnat în anul 2017, înregistrând

valoarea totală de 3091,98 mil. lei. Similar tendinței de creștere a volumului tranzacțiilor, numărul și valorile mobiliare tranzacționate s-au majorat semnificativ pe parcursul anului 2018 comparativ cu 2017. În anul 2018 pentru investitorii străini sectorul bancar a fost cel mai atractiv, înregistrându-se 126 tranzacții în volum de 4825,55 mil. lei sau 78,13% din volumul total de tranzacții efectuate cu implicarea nerezidenților (inclusiv vânzări/retrageri din cont).

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, societățile pe acțiuni sînt obligate să dezvăluie public raportul anual al emitentului. Astfel, urmare a examinării rapoartelor anuale (prezentate pentru anul de gestiune 2017), s-a constatat că din totalul celor 605 care au prezentat raportul anual - 323 (53,4%) au înregistrat profit și doar 86 dintre aceste societăți au decis să repartizeze o parte din profitul înregistrat (731,2 min. lei) pentru plata dividendelor, iar 282 au înregistrat pierderi.

În cadrul ședinței s-a constatat, că printre problemele cele mai mari care stopează dezvoltarea pieței atît primare, cît și secundare și care ar fi necesar de soluționat se enumără:

a) plasarea valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața secundară (*în prezent piața primară reprezentînd un cerc închis între emitent - Ministerul Finanțelor și dealerii primari - băncile*), astfel demonopolizînd și diversificînd actualul mecanism, creînd astfel premise adiționale pentru atragerea pieței bursiere în acest proces;

b) impulsionearea pieței de obligațiuni corporative și celor emise de autoritățile publice locale, deschiderea societăților pe acțiuni spre plasamentele publice de valori mobiliare ;

c) uniformizarea regimului fiscal pentru toate tipurile de valori mobiliare, astfel, eliminînd inegalitatea prezentă între valorile mobiliare de stat cu regim preferențial, și valorile mobiliare corporative, veniturile cărora sînt impozitate.

2. Piața de asigurări

În anul 2018 au fost aprobate noi reglementări ce țin de piața de asigurări, cele mai importante fiind simplificarea procedurii de constatare a accidentelor rutiere prin procedura de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul, pregătirea pieței pentru liberalizarea tarifară și trecerea de la o supraveghere reactivă la una proactivă, bazată pe identificarea, evaluarea și dimensionarea riscurilor, astfel încît toți indicatorii de solvabilitate, stabilitate și prudențialitate să fie respectați și, astfel, să fie preîntîmpinate potențialele derapaje care pot să apară pe piața de asigurări.

Pe piața asigurărilor activitatea licențiată s-a desfășurat de 14 asigurători și de 62 de brokeri de asigurare și/sau de reasigurare. Veniturile din primele brute subscrise au constituit 1518,14 mil. lei, din care în categoria „asigurări generale” – 1418,12 mil. lei, în creștere cu 71,17 mil. lei față de anul precedent, iar în categoria „asigurări de viață” – 100,02 mil. lei sau cu 5,07 mil. lei mai mult față de anul precedent. Volumul total al primelor brute subscrise a înregistrat o creștere cu 5,3% față de 2017.

Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat ca raport între primele brute subscrise și PIB, a înregistrat nivelul de 0,80%, fapt ce atestă o descreștere a acestui indicator comparativ cu anul 2017 cu 0,16 puncte procentuale. Diminuarea cotei pieței

de asigurări în PIB se datorează ritmului superior de creștere a PIB comparativ cu ritmul de creștere a volumului primelor de asigurare.

Densitatea primei de asigurare pe cap de locuitor este un indicator care exprimă scara de utilizare a produselor de asigurare de către populație. În anul 2018 prima pe cap de locuitor era de aproximativ 427,94 lei/locuitor, în creștere cu 21,87 lei comparativ cu anul precedent.

Ponderea asigurărilor obligatorii în structura primelor brute subscrise a constituit 46,03 %, fiind în descreștere cu 0,82 puncte procentuale față de anul 2017 și, respectiv, a asigurărilor facultative – 53,97 %, fiind în creștere cu 0,82 puncte procentuale față de anul 2017. Totodată, după obiectul asigurării, asigurările de răspundere civilă auto dețin cota de 54,29 %, asigurările de bunuri – 31,40%, iar asigurările de persoane – 14,18%.

Dintre toate clasele de asigurări generale, asigurările auto au deținut supremația în portofoliul consolidat al pieței – 70,92% din totalul primelor subscrise din asigurările generale (1418,12 mil.lei).

Ca și în anii precedenți, piața de asigurări se caracterizează printr-un grad sporit de concentrare, unde 6 societăți de asigurare au subscris 1091,55 mil.lei (cca 71,90%) din volumul total de prime (Moldasig – 14,32%, Donaris Vienna Insurance Group – 13,54%, General Asigurări – 12,50%, Asterra Grup – 11,23%, Klassika Asigurări – 10,03%, Grawe Carat Asigurări – 8,38%).

Pe parcursul anului de referință, societățile de asigurare au plătit despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 548,99 mil.lei, înregistrând o creștere cu 42,96 mil.lei sau 8,5% față de nivelul anului precedent. Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise în anul 2018 a constituit 36,16%, înregistrând o majorare cu 1,07 puncte procentuale comparativ cu 2017.

Valoarea cumulativă a despăgubirilor de asigurare plătite pentru asigurările auto (Asigurările de răspundere civilă auto (RCA internă și Carte Verde) și Asigurările de vehicule terestre (CASCO)) a constituit 448,41 mil. lei sau 83,93% din totalul despăgubirilor plătite pe asigurările generale (534,25 mil.lei).

Urmează de remarcat, că în sectorul asigurărilor de răspundere civilă auto externă a fost evitată suspendarea Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Republica Moldova (BNAA) din Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde”, însă acesta este monitorizat în continuare de către Consiliul Birourilor de la Bruxelles.

Reasigurarea ca instrument de transfer al riscurilor unei societăți de asigurare către o societate de reasigurare, conduce la îmbunătățirea situației financiare a cedentului prin reducerea riscurilor tehnice, diversifică și omogenizează portofoliul de asigurări și creează capacitate suplimentară de asigurare.

Valoarea totală a primelor cedate în reasigurare în anul 2018 a constituit 323,51 mil.lei, înregistrând o creștere nominală de 31,94 mil.lei față de perioada precedentă de raportare.

În anul 2018 - 7 societăți de asigurare au desfășurat activitatea în domeniul asigurării subvenționate a riscurilor de producție în agricultură. Astfel, au fost emise 529 polițe de asigurare subvenționată a riscurilor de producție în agricultură cu suma asigurată de 349,61 mil.lei. Valoarea cumulativă a primelor brute subscrise a constituit 10,16 mil.lei, înregistrând o diminuare cu 0,57 mil.lei față de valoarea înregistrată în

2017. Despăgubirile de asigurare au însumat 2,65 mil. lei, consemnând o creștere cu 0,67 mil. lei față de anul precedent.

În condițiile legislației în vigoare, intermediari în asigurări sînt agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare și/sau reasigurare. Conform rapoartelor specializate ale acestora, primele de asigurare intermediare de către agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare și/sau reasigurare. au constituit 956,3 mil. lei (62,98 la sută) din totalul primelor brute subscrise, iar veniturile din activitatea de intermediere au constituit 181,55 mil. lei (167,66 mil. lei, 2017).

Fondul de protecție a victimelor străzii funcționează în condițiile Legii nr.414/2006 cu privire la asigurarea de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și are drept scop protejarea persoanelor păgubite ca urmare a accidentelor produse de autovehicule ai căror posesori nu au respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, precum și de autovehicule neidentificate și/sau obținute pe cale ilicită. În Fondul de protecție a victimelor străzii au fost transferate contribuții bănești în valoare totală de 7,41 mil. lei (7,08 mil. lei, 2017); au fost soluționate 209 cereri/reclamații de despăgubire din partea persoanelor păgubite urmare a accidentelor de autovehicule în care autorul și/sau autovehiculul au rămas neidentificați sau posesorul autovehiculului nu deținea asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, fiind achitate prejudicii în valoare de 5,06 mil. lei (4,37 mil. lei, 2017); a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în sumă totală de 3,80 mil lei, pentru 106 de solicitări care urmează a fi regularizate.

Fondul de compensare este administrat de Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA) în strictă conformitate cu Regulamentul general al Consiliului Birourilor. Societățile de asigurare au transferat contribuții bănești în sumă totală de 16,89 mil lei, fiind, în același timp, efectuate plăți în sumă de 10,50 mil. lei (în creștere cu 1,65 mil. lei față de 2017) și a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în suma totală de 6,12 mil. lei, pentru 103 de solicitări care urmează a fi regularizate.

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața de asigurări a fost efectuată atît prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei rapoartelor financiare și specializate, precum și prin efectuarea controalelor.

Urmare a verificării aspectelor aferente asigurării RCA, s-au constatat abateri în procesul de regularizare a dosarelor de daune, ale termenelor acordate de lege pentru instrumentarea dosarelor de daune și achitarea despăgubirilor, modalității de calcul a cuantumului despăgubirilor achitate. Printre alte probleme care împiedică dezvoltarea pieței de asigurări poate fi menționată insuficiența actuarilor certificați, astfel încît la 14 asigurători revin 9 actuari certificați de CNPF, iar în practică prestează servicii de actuariat doar 5 actuari.

La capitolul asigurări în cadrul ședinței au fost discuții asupra problemelor din sistem și anume, cum de impulsionează dezvoltarea pieței de asigurări facultative, implicit asigurările în agricultură, asigurărilor de viață, a locuințelor etc, Totodată, s-a discutat și excluderea brokerilor de asigurări din RCA și cartea verde, ce efecte a avut asupra prețurilor și sectorului în general.

3. Sectorul de creditare nebancară

Sectorul de creditare nebancară (asociațiile de economii și împrumut (AEÎ) și organizațiile de creditare nebancară (OCN) vine ca o alternativă băncilor să completeze cererea de credite – accesul fiind unul mai simplificat, condițiile mult mai atractive – mai ales pentru afaceri ne semnificative și pentru beneficiari cu capacități modeste.

În context, AEÎ reprezintă organizații necomerciale cu statut juridic special, constituite benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii și le acordă acestora împrumuturi.

OCN (organizațiile de microfinanțare și societățile de leasing) sînt entități sub formă de societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, care desfășoară cu titlu profesional doar activitățile de creditare nebancară sau leasing financiar.

Urmează de menționat, că în anul 2018 a fost aprobată Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancară (în vigoare de la de 01.10.2018) care prevede stabilirea unui cadru de reglementare și supraveghere comun pentru entitățile care desfășoară activități de creditare nebancară și are drept scop asigurarea dezvoltării durabile a sectorului organizațiilor de creditare nebancară, prin diminuarea riscurilor sistemice și protecția drepturilor consumatorilor de servicii și unele modificări la Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 ce țin de minimizarea riscurilor implicite aferente efectuării investițiilor în valori mobiliare corporative de către asociații, cadrul juridic privind instituirea de către CNPF a regimului de administrare specială a asociațiilor și asigurarea unei politici și direcții unice de dezvoltare a sectorului prin consolidarea capacității instituționale a Asociațiilor Centrale ale AEÎ prin instituirea unei singure asociații centrale, cu un Consiliu de administrare profesionist și independent de sistemul AEÎ.

Evoluția sectorului de creditare nebancară în anul 2018 a fost determinată de îmbunătățirea calității principalilor indicatori care reflectă tendințele pe acest segment important al pieței financiare. În perioada de referință 38,47 % din populația economic activă a beneficiat de împrumuturile sectorului de creditare nebancară, acestea înregistrînd o creștere cu 11,15 p. p. față de anul 2017.

La situația din 31.12.2018, licențe pentru desfășurarea activității profesionale dețineau 270 de AEÎ, menținîndu-se tendința anilor precedenți de reducere a numărului asociațiilor și 176 de OM. La 31 decembrie 2018, activele sectorului au constituit 8753,06 mil. lei, înregistrînd un ritm anual de creștere de 40,27%.

Portofoliul de împrumuturi acordate de către sectorul de creditare nebancară a înregistrat o pondere de aproximativ 3,94% din PIB, în creștere cu 0,43 puncte procentuale comparativ cu 2017 (OM – 3,52%, AEÎ – 0,43%).

Printre problemele persistente în sector, sesizate de către Comisia economie, buget și finanțe, au fost scoase în evidență lipsa transparenței costurilor aferente serviciilor prestate, sisteme slabe de prevenire a riscului de spălare a banilor, utilizarea practicilor de creditare iresponsabilă, aspecte ce generează riscuri adiționale de supra îndatorare a populației.

4. Activitatea Biroului Istoriilor de Credit

La finele anului 2018 două birouri a istoriilor de credit dețineau licențe pentru activitatea de prestare a serviciilor de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit și de prestare a serviciilor aferente.

Total participanți la schimbul informațional sînt 12 bănci comerciale, 55 organizații de creditare nebanară, 6 AEÎ, 1 (una) asociație centrală de economii și împrumut și 1 (una) persoană juridică prestatoare de servicii comunale și de telecomunicații.

Se remarcă o dinamică ascendentă a tuturor datelor ce caracterizează activitatea birourilor istoriilor de credit. Unul din cel mai relevant indicator este numărul rapoartelor de credit prezentate de birourile istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit, care denotă o creștere în 2018 cu circa 963,8 mii rapoarte.

5. Măsuri de politici intrasectoriale

Conform legii cadru, toate atribuțiile CNPF se circumscriu obiectivului fundamental de protecție a consumatorilor de produse financiare oferite de piața financiară nebanară. În anul 2018 au fost examinate 395 petiții, inclusiv piața de capital – 201, piața de asigurări – 164 și sectorul de creditare nebanară – 30.

Au fost elaborate și plasate pe pagina oficială web a CNPF, precum și în ziarul Capital Market 23 de comunicate de presă și informative, ce vizează activitatea CNPF, deciziile aprobate în ședințele Consiliului de Administrație și evenimentele de pe piața financiară nebanară, au fost publicate 17 articole și 3 interviuri care au vizat evenimentele de pe piața financiară nebanară, inclusiv aprobarea și intrarea în vigoare a Legii privind organizațiile de creditare nebanară, precum și informații de larg interes pentru consumatorii de servicii financiare nebanancare.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale CNPF a continuat cooperarea bilaterală cu instituțiile de reglementare financiară (Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei) în contextul dezvoltării și îmbunătățirii cadrului normativ, precum și cooperarea multilaterală dintre acestea cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Comisia Europeană.

Ca rezultat al cooperării continue cu donatorii internaționali, CNPF a inițiat și implementat mai multe proiecte de asistență tehnică externă, inclusiv:

- proiectul de asistență finanțat de Banca Mondială ”Reforma pieței de asigurări din Moldova”;
- proiectul de asistență finanțat de IFAD (Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă) în cadrul căruia a fost elaborat sistemul informațional privind stocarea, consolidarea, analiza și monitorizarea datelor financiare ale sectorului de creditare nebanară și asociațiilor de economii și împrumut;
- proiectul de asistență tehnică ”Îmbunătățirea cadrului regulator și prudencial de supraveghere și sensibilizare a opiniei publice în sectorul financiar nebanancar”, finanțat de Guvernul Marii Britanii prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare;
- proiectul de asistență finanțat de către Departamentul de Trezorerie al SUA ”Protecția consumatorului de servicii și produse de asigurare”;

Modernizarea și reînnoirea infrastructurii tehnologiilor informaționale reprezintă un obiectiv imperativ al CNPF, fiind inclus în Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2018-2022.

Principalele activități în domeniul TI sunt direcționate spre:

- 1) consolidarea infrastructurii TI a CNPF (fapt ce permite extinderea funcționalităților de bază);
- 2) creșterea performanței și fiabilității sistemelor informatice;
- 3) implementarea unor mecanisme eficiente de procesare și analiză a informației, adaptate necesităților actuale ale CNPF de supraveghere prudentială;
- 4) extinderea sistemului informatic ce ține de stocarea, generalizarea și diseminarea rapoartelor specializate aferente activității participanților pieței financiare nebancale.

6. Activitatea operațională a CNPF

În procesul realizării atribuțiilor stabilite de legislație și conform competenței stabilite, Consiliul de Administrație s-a întrunit în 58 ședințe la care a aprobat 675 de decizii, inclusiv hotărâri, ordonanțe și înscrieri protocolare, privind reglementarea și supravegherea pieței financiare nebancale. În perioada de referință pe piața financiară nebancale au fost constatate 118 fapte care întrunesc elementele constitutive ale contravențiilor, fiind adoptate 118 procese-verbale cu privire la contravenții, iar suma amenzilor aplicate a constituit 483 500 lei. Cu referire la reprezentarea juridică a intereselor CNPF, pe parcursul anului 2018 a fost asigurată participarea în 78 procese judiciare, având calitatea de: reclamant – 12 cauze; pârît – 17 cauze; intervenient – 32 cauze; agent constator – 15 cauze și parte interesată – 2 cauze. S-au finalizat 17 cauze cu câștig de cauză, 2 cazuri - tranzacție de împăcare, pe 6 cauze decizia a fost emisă fără a atinge în mod direct interesele CNPF, pe 6 cauze (în interiorul procedurii de insolvență) au fost admise demersurile CNPF privind validarea creanțelor.

Conform structurii organizaționale efectivul limită al CNPF este de 120 unități de personal. Efectiv la 31.12.2018, CNPF a avut un total 92 de angajați, dintre care 77% (71) au fost implicați în efectuarea activităților de bază și 23% (21) au fost implicați în efectuarea activităților de suport. Rata fluctuației de personal a fost de 11%, în scădere cu 13 p.p. comparativ cu anul precedent

Execuția bugetară a CNPF

Reieșind din obiectivele stabilite de legislație, bugetul CNPF a fost precizat/rectificat la partea de venituri în sumă de 39437,3 mii lei și la cheltuieli în sumă de 39437,3 mii lei. Per total au fost acumulate venituri în sumă de 49709,9 mii lei, înregistrând o creștere cu 26,0% față de planul anual rectificat, inclusiv:

- a) taxe din operațiuni cu valori mobiliare – 21 631,1 mii lei (43,51%);
- b) plăți regulatorii ale pieței de asigurări – 14 669,5 mii lei (29,51%);
- c) plăți regulatorii ale asociațiilor de economii și împrumut – 7 032,7 mii lei (14,15%);
- d) alte surse legale de venit – 6 376,6 mii lei (12,83%).

Cheltuielile de casă efectuate în 2018 au constituit 36 464,1 mii lei, cu un nivel de executare a cheltuielilor planificate în volum de 92,5%, fiind asigurate economii la unele articole de cheltuieli ca rezultat al politicii interne de gestionare a mijloacelor acumulate în condiții de economie și eficiență.

În structura cheltuielilor efective partea preponderentă revine cheltuielilor de personal, care au constituit 30 106,2 mii lei sau 82,56%. Cheltuielile pentru plata mărfurilor și serviciilor au constituit – 4 837,4 mii lei (13,27%), fiind executate la nivel de 69,7% comparativ cu cele aprobate. Cheltuielile de consolidare a bazei tehnico-materiale constituie 419,4 mii lei (1,15%), iar cheltuielile pentru deplasări în interes de serviciu – 225,4 mii lei (0,62%).

Întru respectarea limitelor de cheltuieți și utilizarea mijloacelor în condiții de economie, CNPF a întreprins măsuri de prioritizare a cheltuielilor, mijloacele bugetului fiind orientate preponderent pentru remunerarea personalului, precum și pentru cheltuielile de întreținere și aferente angajamentelor contractuale.

Auditul Curții de Conturi

Ca rezultat al misiunii de audit efectuată de către Curtea de Conturi, a examinat și aprobat, fără rezerve, Raportul de audit al situațiilor financiare ale CNPF încheiate la 31 decembrie 2018. Auditul Curții de Conturi denotă că managementul CNPF a elaborat și prezentat rapoartele financiare în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, iar situațiile financiare ale CNPF, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și corectă, potrivit cadrului de raportare financiară aplicabil.

Comisia constată că în vederea asigurării continuității reformelor inițiate anterior, CNPF urmează și în perspectivă să dezvolte *cadrul de reglementare aferent pieței financiare nebancale conform* standardelor UE pentru a promova încrederea în piață, respectiv, pentru a proteja interesele investitorilor și a oferi acces cetățenilor la serviciile și instrumentele financiare adiționale.

În urma prezentării Raportului de către Președintele CNPF dl. Valeriu Chițan, Comisia economie, buget și finanțe a recomandat CNPF să asigure implementarea Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancale pentru anii 2018-2022 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, să examineze și în comun cu Ministerul Finanțelor să înainteze propunerile privind posibilele modificări a regimului fiscal aferent pieței financiare nebancale per ansamblu și per domenii, în vederea stimulării activităților ce derivă din Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancale 2018-2022. Totodată, în scopul asigurării bunei guvernante și sporirii normelor de prudență pe piața financiară nebancale să asigure consolidarea financiară a asiguratorilor și BNAA și să intensifice supravegherea organizațiilor de creditare nebancale în vederea prevenirii efectului de supra îndatorare a populației și a altor riscuri aferente activității acestora.

În contextul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe, propune Parlamentului de a lua act de Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebancale pentru anul 2018.

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

Nr.08 – 1371 din 30 mai 2019

Parlamentul Republicii Moldova

Onorată Autoritate,

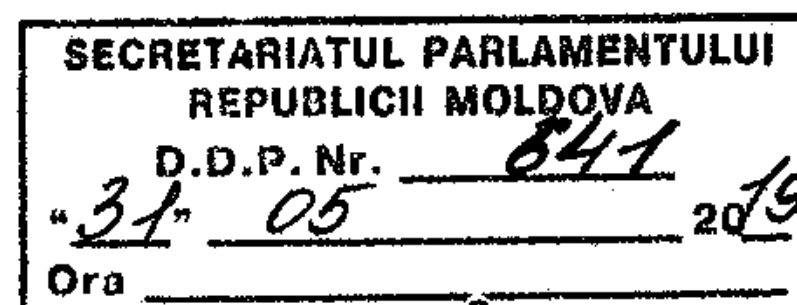
Comisia Națională a Pieței Financiare, conform legii cadru (nr. 192/1998), prezintă Raportul anual 2018.

Anexă, potrivit textului, Raportul nominalizat (74 file).

Cu deosebită considerație,

Valeriu CHIȚAN,
PREȘEDINTE

D. Răilean (373 22) 859 433
e-mail: diana.railean@cnpf.md

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

ÎNSCRIERE PROTOCOLARĂ

20 mai 2019

Nr. 20/14

Referitor la aprobarea Raportului anual 2018

În temeiul art. 2 alin. (2) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, pct.10 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea CNPF (Hotărârea CA nr. 49/16 din 01.11.2018),

**Comisia Națională a Pieței Financiare,
cu titlu de Înscriere Protocolară, DECIDE:**

1. Se aprobă Raportul anual 2018 și se prezintă Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.
2. Direcția generală dezvoltare instituțională și relații externe și Direcția tehnologii informaționale vor asigura plasarea Raportului anual 2018 pe pagina web oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (www.cnpf.md).

Valeriu CHIȚAN,
COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
PREȘEDINTE
CORESPUNDE
ORIGINALULUI

21.05.2019

2018

RAPORT ANUAL

COMISIA NAȚIONALĂ a
PIEȚEI FINANCIARE

COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

COMISIA
NAȚIONALĂ
a PIEȚEI
FINANCIARE

NATIONAL
COMMISSION
for FINANCIAL
MARKETS

Notă: Raportul constituie un sumar al evoluției și evenimentelor din anul calendaristic 2018, reflectă rezultatele la situația din 31 decembrie 2018.

Informația statistică și analitică aferentă activității entităților pieței financiare nebankare poate fi accesată pe pagina web oficială: www.cnpf.md.

Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor este permisă numai cu indicarea sursei.

Comisia Națională a Pieței Financiare

Adresa: bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.77, Chișinău, MD 2012

Telefon: +373 22 859 401

Fax +373 22 859 504

E-mail: office@cnpf.md

Web: www.cnpf.md

Cuprins

EXECUTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A PIETEI FINANCIARE NEBANCARE ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEIA ÎN 2018	6
1. PIAȚA DE CAPITAL.....	8
1.1. REGLEMENTARE	8
1.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE.....	12
1.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL	15
1.4. PIAȚA PRIMARĂ	18
1.5. PIAȚA SECUNDARĂ.....	19
1.6. PARTICIPAREA INVESTITORILOR STRĂINI PE PIAȚA DE CAPITAL.....	21
1.7. REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI	23
1.8. ACTIVITATEA PERSOANELOR LICENȚIATE ȘI AUTORIZATE PE PIAȚA DE CAPITAL	23
2. PIAȚA DE ASIGURĂRI.....	25
2.1. REGLEMENTARE	25
2.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE.....	28
2.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL	30
2.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ.....	31
2.5. ACTIVITATEA SOCIETĂȚILOR DE ASIGURARE	34
2.6. ACTIVITATEA INTERMEDIARILOR ÎN ASIGURĂRI ȘI/SAU REASIGURĂRI.....	36
2.7. FONDUL DE PROTECȚIE A VICTIMELOR STRĂZII ȘI FONDUL DE COMPENSARE	37
3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ.....	38
3.1. REGLEMENTARE	38
3.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE.....	39
3.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL	40
3.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ.....	42
3.5. ACTIVITATEA ASOCIAȚIILOR DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT.....	42
3.6. ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR DE MICROFINANȚARE.....	46
4. ACTIVITATEA BIROURILOR ISTORIILOR DE CREDIT	47
5. MĂSURI DE POLITICI INTRASECTORIALE	48
5.1. PROTECȚIA CONSUMATORULUI	48
5.2. TRANSPARENȚA INSTITUȚIONALĂ.....	53
5.3. COOPERAREA.....	54
5.4. INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE.....	57

6. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF.....	59
6.1. PROCESUL DECIZIONAL.....	59
6.2. RESURSELE UMANE.....	64
6.3. EXECUȚIA BUGETARĂ.....	66
OBIECTIVE 2019	69
ANEXE.....	71

Mesajul președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2018 poate fi considerat anul valorificării opțiunilor instituționale concepute pe parcurs de către Comisia Națională a Pieței Financiare, mai cu seamă promovarea și aprobarea de către Legislativ a Strategiei de Dezvoltare a Pieței Financiare Nebancare 2018 – 2022 și Planului de acțiuni aferent implementării acesteia, precum și pachetului de acte normative ce derivă din Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Piața financiară nebancaară a înregistrat o creștere a principalilor indicatori per ansamblu, inclusiv per sectorială - *de capital, de asigurări și de creditare nebancaară* -, dar potențialul nevalorificat de creștere oferă perspective vaste de dezvoltare pe viitor.

Indiscutabil, rezervele corespunzătoare pot fi realizate prin optimizarea și eficientizarea proceselor de reglementare și supraveghere care să contribuie la îmbunătățirea ofertei de produse și servicii financiare nebancaare, la o mai bună protecție și informare a consumatorilor, la întărirea și dezvoltarea operatorilor pieței și nu în ultimul rând la o creștere echilibrată a sectoarelor supravegheate.

O reușită evidentă o constituie Legea privind organizațiile de creditare nebancaară (nr. 1 din 16.03.2018), care stabilește un nou cadru de reglementare și supraveghere a entităților care oferă servicii de creditare nebancaară; amendamentele operate la legislația cu privire la asigurări creează premise pentru dezvoltarea pieței, cum ar fi introducerea procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul, introducerea unor norme și cerințe clare pentru procedura de licențiere a activității de asigurare, precum și responsabilizarea sporită a organelor de conducere ale asigurătorilor. O provocare sensibilă și de anvergură pentru perioada imediat următoare o reprezintă restructurarea pieței de asigurări, inclusiv liberalizarea acesteia. În acest sens, CNPF beneficiază de proiectul de asistență a Băncii Mondiale "Reforma sectorului de asigurări din Moldova", care are drept scop consolidarea cadrului de reglementare a pieței de asigurări cu identificarea punctelor slabe în domeniul cerințelor de capital, cerințelor privind formarea rezervelor, calculul despăgubirilor, auditul, standarde de governanță corporativă și alte probleme identificate în cadrul programului FSAP.

În scopul impulsivării rolului pieței de capital autohtone în redistribuirea cât mai eficientă a resurselor financiare disponibile către investiții, a fost elaborat cadrul normativ necesar bunei funcționări a pieței titlurilor de credit cu accent pe conformarea la standardele de governanță și transparență a emitentilor instrumentelor respective. Pentru dezvoltarea instrumentelor menționate, în mod prioritar au fost aprobate acte normative care stabilesc modul de emisiune și circulație atât a obligațiunilor corporative, cât și a celor emise de autoritățile publice locale. Astfel, impulsivarea dezvoltării pieței valorilor mobiliare corporative va contribui la infuzia de capital în sectorul real al economiei, la distribuirea resurselor investiționale în cele mai eficiente sectoare, precum și la sporirea veniturilor investitorilor individuali.

Evoluția sectorului de creditare non-bancaară cuantifică cu certitudine că acest sector dispune de capacități disponibile, dar și de modalități adiționale pentru a susține facilitarea dezvoltării capacităților de finanțare. Potențialul acestui sector, cu suportul instituțional adecvat, în condiții oportune, poate esențial contribui la accesul la diverse surse de finanțare, ceea ce nu se reușește de către alte categorii de operatori-creditori.

Protecția drepturilor și intereselor consumatorilor de servicii financiare rămâne a fi un obiectiv major în activitatea CNPF prin monitorizarea riscurilor aferente lansării unor noi produse și servicii pe piață și desfășurarea campaniilor de informare și educare a publicului în domeniul pieței financiare nebancaare.

O piață bine reglementată aduce beneficii consumatorilor și asigură un spor de transparență și credibilitate în relația dintre prestatorii de produse și servicii financiare nebancaare și clienți.

Valeriu CHIȚAN

EXECUTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A PIEȚEI FINANCIARE NEBANCARE ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEIA ÎN 2018

Legea nr.129/2018 pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2018–2022 și Planul de acțiuni aferent implementării acesteia constituie documentul – program de dezvoltare a pieței financiare nebancale pentru următorii cinci ani și prevede politici clare de acțiune, care cuprind 60 de măsuri, ce derivă din angajamentele asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere cu UE, precum și din alte documente de politici aprobate la nivel național.

Strategia presupune edificarea și fortificarea funcției de supraveghere – instrument aferent identificării timpurii a neregulilor funcționale și dezechilibrelor financiare la nivel de entitate, care să contribuie la stabilitatea și dezvoltarea sustenabilă a acesteia.

Astfel, implementarea acțiunilor corespunzătoare va contribui la:

- dezvoltarea și punerea în aplicare a cadrului normativ (primar și secundar) în contextul adaptării corespunzătoare standardelor UE, ceea ce va permite participanților pieței și investitorilor să beneficieze de avantajele pieței unice europene;
- implementarea supravegherii prudențiale pe piața financiară nebancale, prin trecerea la supravegherea în baza prevenirii și gestiunii riscurilor;
- sporirea nivelului culturii financiare a populației și încrederii consumatorului, asigurând protecția acestuia;
- dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale CNPF pentru a asigura o guvernare performantă.

Planul de acțiuni aferent Strategiei a inclus 12 acțiuni planificate pentru 2018, care constituie 20% din numărul total de acțiuni stabilite pentru 2018-2022.

Tabelul nr. 1 Acțiuni planificate și realizate în 2018

Nr. crt.	Obiective generale/ specifice	Acțiuni	Costuri	Indicatori de performanță	Nivelul de realizare
1. Consolidarea cadrului normativ aferent dezvoltării pieței financiare nebancale					
1.1	Armonizarea cadrului normativ în domeniul pieței de capital cu directivele și normele UE pentru a asigura funcționarea eficientă și continuă a entităților și participanților la aceasta	1.1.1. Elaborarea și implementarea modificărilor și completărilor la legislația privind piața de capital în contextul Directivei 2013/36/UE	În limita bugetului CNPF	Lege revizuită; proiect de lege înaintat spre aprobare	Realizat Legea nr. 33/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital
		1.1.5. Elaborarea planului de acțiuni pentru transpunerea în legislația autohtonă a Regulamentului (CE) nr. 1060/2009 privind agențiile de rating de credit	Asistență externă – Guvernul Marii Britanii	Plan de acțiuni elaborat	Realizat Planul de acțiuni pentru transpunerea Regulamentului UE nr. 1060/2009 privind agențiile de rating de credit (Înscierea Protocolară nr. 47/1 din 22.10.2018)
1.2	Stimularea dezvoltării pieței de capital	1.2.2. Elaborarea de recomandări pentru Bursa de Valori a Moldovei în scopul îmbunătățirii mecanismelor și a regulilor de tranzacționare conform celor mai bune practici în domeniu	În limita bugetului CNPF	Recomandări elaborate și înaintate Bursei de Valori a Moldovei	Realizat Proiectul recomandărilor a fost elaborat
		1.2.3. Elaborarea și aprobarea Instrucțiunii privind emisiunea și modul de înregistrare a obligațiilor emise de către autoritățile publice	În limita bugetului CNPF	Instrucțiune elaborată și aprobată	Realizat Instrucțiunea privind modul de înregistrare a obligațiilor emise de autoritățile publice locale (Hotărârea nr. 18/1 din 13.04.2018)

		locale, în scopul asigurării condițiilor optime de finanțare a programelor lor investiționale			
1.3	Armonizarea cadrului normativ în domeniul asigurărilor cu legislația comunitară și cu cele mai bune practici aplicate la nivel internațional	1.3.3. Elaborarea și promovarea proiectului de lege de modificare și completare a Legii nr. 407/2006 cu privire la asigurări în scopul corelării acesteia cu cadrul normativ în vigoare	În limita bugetului CNPF	Proiect de lege înaintat spre aprobare	Realizat Legea nr.273/2018 pentru modificarea unor acte legislative , care prevede completarea Legii nr. 407/2006 cu norme ce reglementează procedura de licențiere a activității de asigurare/ reasigurare și de intermediere în asigurări, precum și controlul asupra respectării de către titularii de licență a condițiilor de licențiere și aplicării măsurilor de sancționare.
		1.3.5. Consolidarea financiară a asigurătorilor și a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule	În limita bugetului CNPF	Acte normative revizuite și aprobate	Realizat - Hotărârea CNPF nr.28/14 din 25.06.2018 cu privire la modificarea și completarea Anexei nr.2 la Hotărârea CNPF nr.26/10 din 13.06.2013 - Hotărârea CNPF nr.28/13 din 25.06.2018 cu privire la modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.20/5 din 16.05.2008 privind cuantumul comisionului intermediarului în contractele RCA și Carte Verde - Hotărârea CNPF nr.31/2 din 16.07.2018 privind modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.50/8 din 30.11.2012 cu privire la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie RCA - Hotărârile CNPF nr. 47/7 din 22.10.2018 și nr.57/12 din 28.12.2018 cu privire la modificarea/completarea Regulamentului privind rezervele tehnice de asigurare (Hotărârea CNPF nr.1/5 din 11.01.2011)
1.5	Consolidarea dezvoltării sectorului de creditare nebanară	1.5.5. Elaborarea cadrului de reglementare subordonat Legii nr. 1/2018 privind organizațiile de creditare nebanară	În limita bugetului CNPF	Regulamentele subordonate legii elaborate și aprobate	Realizat Hotărârea CNPF nr.41/4 din 17.09.2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de avizare și înregistrare a organizațiilor de creditare nebanară în Registrul organizațiilor de creditare nebanară autorizate și Regulamentului cu privire la transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebanară - Hotărârea CNPF privind modificarea și completarea Regulamentului cu privire la dezvoltarea de către participanții profesioniști la piața financiară nebanară a informației privind acordarea serviciilor (Hotărârea nr.48/15 din 29.10.2018)

2. Consolidarea stabilității financiare și asigurarea solidității financiare					
2.1	Trecerea de la supravegherea bazată pe conformitate la supravegherea bazată pe prevenirea și gestiunea riscurilor	2.1.1. Elaborarea planului de acțiuni pentru auditul societăților de asigurare	În limita bugetului CNPF; asistență externă – Banca Mondială	Plan de acțiuni elaborat și aprobat	Realizat Planul de acțiuni pentru auditul tuturor companiilor de asigurări și Programul aferent acestuia (Hotărârea nr.16/2 din 30.03.2018)
		2.1.2. Elaborarea planului de acțiuni privind identificarea beneficiarilor efectivi ai participațiilor calificate în societățile de asigurare	În limita bugetului CNPF; asistență externă – Banca Mondială	Plan de acțiuni elaborat și aprobat	Realizat Planul de acțiuni privind identificarea beneficiarilor efectivi ai acționarilor care dețin participații calificate în companiile de asigurări și Programul aferent acestuia (Hotărârea nr.16/2 din 30.03.2018)
2.2	Crearea și implementarea mecanismelor necesare pentru punerea în aplicare a supravegherii bazate pe risc, în special prin tehnici și instrumente de prevenire a riscurilor	2.2.5. Revizuirea cerințelor de raportare prudentțială pentru societățile de asigurare	În limita bugetului CNPF	Formulare de raportare aprobate	Realizat Hotărârea CNPF nr. 26/10 din 11.06.2018 referitor la modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.26/15 din 07.07.2011 privind forma și conținutul rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasigurătorilor)
		2.2.7. Elaborarea standardelor minime pentru supravegherea bazată pe risc pe piața de capital	În limita bugetului CNPF	Standarde elaborate și aprobate	Realizat Proiectul standardelor minime pentru supravegherea bazată pe risc pe piața de capital a fost elaborat și transmis spre avizare și consultări publice
3. Îmbunătățirea conduitei de piață și creșterea încrederii consumatorului					
3.2	Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare cu publicul și cu alte părți interesate în vederea protecției investitorilor și a consumatorilor de produse și servicii financiare nebancale	3.2.4. Organizarea și desfășurarea campaniei de informare publică privind confirmarea integrității datelor din registrele acționarilor băncilor și ale societăților de asigurări	Bugetul de stat	Campania de informare publică organizată și desfășurată	Realizat În conformitate cu prevederile Legii nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, în perioada decembrie 2017 – februarie 2018 a fost desfășurată campania de informare publică privind confirmarea integrității datelor din registrele acționarilor băncilor și societăților de asigurări

1. PIAȚA DE CAPITAL

1.1. REGLEMENTARE

Activitatea de elaborare a reglementărilor în vederea creării sau completării cadrului normativ aferent pieței de capital a generat următoarele rezultate:

Tabelul nr.2 Reglementări în domeniul pieței de capital

Nr.	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea pentru modificarea și completarea articolului 46 din Legea nr.234/2016 cu privire	Legea are drept scop completarea Legii nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare cu prevederi ce clarifică modul de executare a art.46 alin.(8) pct.1 lit. a) din

<p>la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (nr.2 din 08.02.2018)</p>	<p>Legea prenotată. Legea se referă la procedura de verificare a datelor din registrele deținătorilor de valori mobiliare aferente instituțiilor financiare și societăților de asigurare, stabilește modul și etapele de desfășurare de către CNPF a verificării datelor din registrele sus-menționate, în scopul confirmării integrității și legalității înregistrărilor din registre, în limita atribuțiilor prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și Legea nr.171/2012 privind piața de capital și concretizează procedura și termenii de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare către depozitar și responsabilitățile fiecărei părți implicate în procedură.</p>
<p>2. Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital (nr.33 din 16.03.2018)</p>	<p>Legea are drept scop executarea prevederilor Planului Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aferente transpunerii în legislația națională a pachetului CRD IV (Directiva UE 2013/36 din 26.06.2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudencială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții), inclusiv prin stabilirea cerințelor de capital pentru societățile de investiții, alocarea unor resurse adecvate în vederea administrării riscurilor semnificative, stabilirea cerințelor de supraveghere prudencială a entităților respective de către CNPF etc., cât și reglementarea procedurii de eliminare a acționarilor necorespunzători ai societăților de investiții similar normelor adoptate pentru bănci și companii de asigurări.</p> <p>Totodată, Legea prevede protejarea drepturilor clienților companiilor fiduciare care în rezultatul lichidării genului de activitate pe piața valorilor mobiliare nu au asigurat realizarea adecvată a obligațiilor stabilite de legislație în vederea transmiterii activelor în deținere reală, inclusiv inițierea procedurii de vânzare a valorilor mobiliare și a părților sociale ale societăților comerciale aflate în administrare fiduciară.</p>
<p>3. Legea pentru modificarea unor acte legislative (nr.227 din 01.11.2018)</p>	<p>Prin legea dată au fost operate modificări la Legea nr.234/2016 privind piața de capital, având drept scop eficientizarea și facilitarea procesului de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare prin perfecționarea și ajustarea mecanismului existent la realitățile și practicile pertinente.</p>
<p>4. Legea cu privire la modificarea unor acte legislative (nr.229 din 01.11.2018)</p>	<p>Prin legea dată au fost operate completări la Legea nr.171/2012 privind piața de capital, fiind acordat dreptul societăților cu răspundere limitată de a emite și plasa obligațiuni corporative.</p>
<p>5. Hotărârea pentru modificarea și completarea Instrucțiunii cu privire la raportările persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital (nr.2/2 din 11.01.2018)</p>	<p>Modificările și completările date au drept scop ajustarea cadrului normativ secundar la Legea nr.171/2012 privind piața de capital, aferent cerințelor de raportare prevăzute pentru persoanele autorizate sau licențiate pe piața de capital, inclusiv completarea formularelor de raportare specializate.</p>

<p>6. Hotărârea referitor la stabilirea cuantumului cotelor procentuale în vederea achitării de către membrii Fondului de compensare a investitorilor a contribuției anuale pentru anul 2017 (nr.6/1 din 24.01.2018)</p>	<p>Hotărârea dată are drept scop executarea prevederilor Regulamentului privind Fondul de compensare a investitorilor (nr.32/2 din 16.06.2014) care prevede că CNPF stabilește anual valoarea contribuțiilor achitate de toți membrii Fondului. În acest sens, prin hotărârea dată este stabilit cuantumul cotelor procentuale în vederea achitării de către societățile de investiții a valorii contribuției anuale pentru anul 2017.</p>
<p>7. Instrucțiunea privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare (Hotărârea nr.13/10 din 13.03.2018)</p>	<p>Instrucțiunea stabilește etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare de stat a valorilor mobiliare și a ofertei publice pe piața primară, precum și cuprinde o serie de reglementări aferente modului de ținere a Registrului de stat al valorilor mobiliare de către CNPF, acestea fiind sistematizate în Anexe la Instrucțiune. Actul de reglementare transpune norme comunitare relevante procedurilor de întocmire a prospectelor ofertelor publice, separat, pe diferite tipuri de emitenți și valori mobiliare (acțiuni, obligațiuni ș.a.).</p>
<p>8. Hotărârea privind modificarea și completarea Codului de guvernanță corporativă (nr.14/1 din 19.03.2018)</p>	<p>Actul normativ modificat include o serie de reglementări menite să contribuie la realizarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pe anii 2017-2020, obiectivul principal al căreia este consolidarea integrității în sectorul privat. În contextul dat, modificările operate relevă norme punctuale întru promovarea aplicării codurilor de etică în afaceri și consolidarea guvernantei corporative la nivel de entitate pentru asigurarea integrității angajaților și prevenirii actelor de corupție. De asemenea, actul normativ a fost completat cu norme menite să contribuie la edificarea unui sistem eficient de control intern în cadrul entității, adecvat cerințelor de gestionare și prevenire a riscurilor, în principal a riscurilor de fraudă și corupție.</p>
<p>9. Instrucțiunea privind modul de înregistrare a obligațiilor emise de autoritățile administrației publice locale (Hotărârea nr.18/1 din 13.04.2018)</p>	<p>Instrucțiunea stabilește cadrul de reglementare complex, dedicat autorităților administrației publice locale (APL), prin care se instituie și se descriu procedurile legale de emitere, înregistrare și radiere (stingere) în/din Registrul de stat al valorilor mobiliare a obligațiilor emise de către APL și este elaborată în contextul obiectivului CNPF de a facilita și extinde spectrul instrumentelor financiare pe piața de capital.</p>
<p>10. Raportul privind realizarea Planului de acțiuni pentru executarea prevederilor art.46 alin.(8) din Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (Hotărârea nr.19/12 din 23.04.2018)</p>	<p>Raportul are drept scop generalizarea informației privind realizarea acțiunilor aferente verificării și transmiterii registrelor deținătorilor de valori mobiliare ale băncilor și societăților de asigurare către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare și informarea autorităților publice interesate despre executarea Planului de acțiuni.</p>
<p>11. Hotărârea privind modificarea și completarea unor acte normative (nr.27/6 din 18.06.2018)</p>	<p>Modificările operate la Hotărârea nr.54/1 din 22.12.2012 cu privire la aprobarea mărimii prețurilor maxime ale serviciilor prestate de către persoanele ce dețin autorizație pentru activitate de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare au drept scop înlăturarea lacunelor cu care se confruntă societățile de registru și clarificarea dispozițiilor</p>

	care lasă loc de interpretări.
12. Regulamentul privind modul de încetare a activității de administrare fiduciară a investițiilor (Hotărârea nr. 40/4 din 10.09.2018)	Regulamentul dat stabilește măsurile care urmează a fi întreprinse de administratorii fiduciarți în vederea încetării activității de administrare fiduciară a investițiilor, inclusiv privind modul de informare a fondatorilor administrării fiduciare în contextul rezilierii contractelor de administrare fiduciară a investițiilor, procedura de expunere spre vânzare a activelor aflate în administrare fiduciară și transmiterea în deținere reală a valorilor mobiliare și/sau a mijloacelor bănești, atribuțiile comisiei de lichidare a genului de activitate profesionistă de administrare fiduciară a investițiilor și procedura privind excluderea administratorilor fiduciarți din Registrul licențelor eliberate.
13. Modificarea și completarea Regulamentului privind Fondul de compensare a investitorilor (Hotărârea nr.40/4 din 10.09.2018)	Modificările și completările date au drept scop aducerea în concordanță a actelor normative ce vizează activitatea companiilor fiduciare cu prevederile Legii nr.171/2012 privind piața de capital, inclusiv stabilirea procedurii de transmitere în Fondul de compensare a investitorilor a mijloacelor bănești acumulate ca rezultat al înstrăinării activelor și compensarea clienților administratorilor fiduciarți.
14. Procedura privind declararea voluntară a valorilor mobiliare (Hotărârea nr.41/3 din 17.09.2018)	Procedura dată are drept scop evidențierea și consemnarea în registrul deținătorilor de valori mobiliare a proprietarilor de facto al valorilor mobiliare emise de o societate pe acțiuni și stabilește condițiile de efectuare a tranzacțiilor și modalitatea de înregistrare a dreptului de proprietate asupra valorilor mobiliare care sunt obiect al declarării voluntare în temeiul Legii nr.180/2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală.
15. Hotărârea cu privire la acceptarea modificărilor la Regulile pieței reglementate Societății pe acțiuni „BURSA DE VALORI A MOLDOVEI” (nr.44/6 din 08.10.2018)	Modificările date au scopul de a îmbunătăți situația pe piața de capital și de a oferi investitorilor mai multe oportunități concurențiale de investiții și de protecție, necesare pentru a echilibra costurile pe termen lung, în vederea respectării oricăror măsuri de compromis și pentru ca participanții pieței să poată beneficia de ele.
16. Hotărâre cu privire la modificarea Regulamentului privind circulația valorilor mobiliare pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea nr.14/5/2016 (nr.50/5 din 12.11.2018)	Modificările date au scopul de a ajusta cadrul normativ aferent pieței de capital întru eliminarea normelor abrogate urmare a intrării în vigoare a Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și abrogării Legii nr.190/2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.
17. Regulamentul privind auditul persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital (Hotărârea nr. 54/6 din 10.12.2018)	Regulamentul dat stabilește condiții privind efectuarea auditului situațiilor financiare, auditului tehnic al sistemelor informaționale și auditului serviciilor și activităților desfășurate, cerințe față de auditori, cerințe de informare privind entitatea de audit și cerințe de raportare față de CNPF și entitățile auditate.
18. Procedura de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare și a documentației aferente către	Procedura dată stabilește mecanismul optim și principiile de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare și a documentației aferente de la persoanele juridice care dețin autorizație de societate de registru, inclusiv pentru ținerea

Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (Hotărârea nr.54/7 din 10.12.2018)	registrului deținătorilor de valori mobiliare de sine stătător către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare în conformitate cu prevederile Legii nr.234/2016.
19. Hotărârea cu privire la modificarea Regulamentului privind ofertele publice de cumpărare, aprobat prin Hotărârea nr.33/1/2015 (nr.55/3 din 17.12.2018)	Modificarea dată are drept scop precizarea unor norme, înlăturarea unor inexactități și clarificarea dispozițiilor care lasă loc de interpretări pentru îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul ofertelor de preluare și a procedurilor de retragere/achiziționare obligatorie a valorilor mobiliare deținute de acționarii minoritari, inclusiv reieșind din practica în domeniu și carențele identificate, cât și pentru înlăturarea neconcordanțelor cu ultimele modificări și completări ale legislației.
20. Ordonanța cu privire la unele măsuri aferente retragerii din custodie a instrumentelor financiare (nr.55/4-0 din 17.12.2018)	Ordonanța dată are drept scop asigurarea conformării societăților de investiții care prestează servicii de custodie cu prevederile cadrului normativ în domeniu.
21. Modificarea anexei la Hotărârea CNPF nr.54/1/2012 cu privire la aprobarea mărimii prețurilor maxime ale serviciilor prestate de către persoanele ce dețin autorizația de societate de registru (nr.57/5 din 28.12.2018)	Modificarea dată are drept scop ajustarea mărimii prețurilor maxime ale serviciilor prestate de societățile de registru pentru asigurarea respectării cerințelor prudențiale pentru desfășurarea activității, prevăzute de cadrul normativ aferent pieței de capital.

Totodată, în perioada de raportare, a demarat procesul de examinare și aprobare la nivel legislativ a proiectului de Lege cu privire la modificarea Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, care a fost supus dezbaterilor și aprobării în prima lectură în ședința plenară a Legislativului din 04 iulie 2018. Proiectul de lege are drept scop principal transpunerea la nivelul legislației naționale a prevederilor Directivei 2017/1132 UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, precum și a Directivei 2007/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 iulie 2007 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă, acesta fiind direcționat în preluarea celor mai bune practici comunitare aferente domeniului. De rând cu aceasta, proiectul legii relevă uniformizarea termenilor utilizați în legislație, precum și eliminarea unor incertitudini din redacția actuală a Legii nr.1134/1997.

1.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE

Piața primară

O activitate distinctă derulată de către CNPF a constituit examinarea solicitărilor emitentilor ce vizează operațiunile corporative cu valorile lor mobiliare, implicit deciziile adoptate privind emisiunile/ofertele de valori mobiliare, reducerea capitalului social, precum și cele de reorganizare. Această activitate presupune analizarea și verificarea respectării cerințelor impuse de legislație, relevante cazului, precum și examinarea actelor decizionale adiacente din perspectiva respectării drepturilor acționarilor, cu precădere ai celor minoritari, fiind finalizată, în caz de autorizare, prin emiterea actului decizional al CNPF și operarea înregistrărilor corespunzătoare în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM)

Astfel, în contextul atribuțiilor statuate prin legea cadru, în 2018 în RSVM au fost înregistrate:

Înregistrări în
RSVM

- acțiuni plasate la înființarea a 9 societăți pe acțiuni
- acțiuni plasate în cadrul a 26 de emisiuni suplimentare

Modificări în
RSVM

- modificări la capitalul social ca rezultat al reducerii acestuia - 13 societăți pe acțiuni și restructurări ale emisiunilor anterioare de valori mobiliare - 2 societăți pe acțiuni
- modificarea denumirii, IDNO și adresei juridice a emitenților de valori mobiliare - 19 societăți pe acțiuni

Radieri din
RSVM

- radierea valorilor mobiliare ale 99 societăți pe acțiuni, în rezultatul lichidării sau ca efect al reorganizării acestora prin transformare în societăți cu răspundere limitată

Raportându-se la obiectul solicitărilor de reorganizare, recepționate în perioada de raportare, se constată faptul că au fost vizate, în special, autorizările de reorganizare prin transformare și cele de dezmembrare ale societăților pe acțiuni (SA) aflate în evidențele RSVM.

Autorizări de
reorganizare
a SA

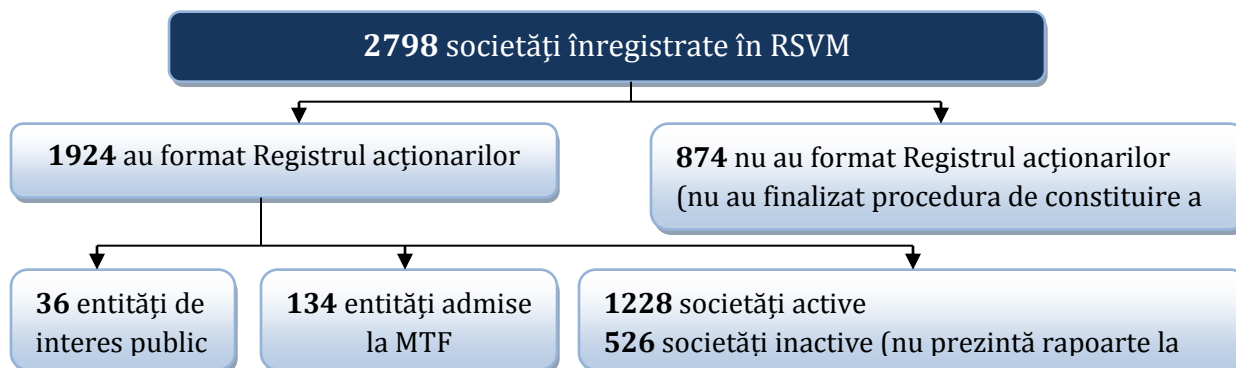
- 13 reorganizări prin transformare în societăți cu răspundere limitată
- 6 reorganizări prin dezmembrare

În retrospectivă, cu referință la obiectul solicitărilor de reorganizare, se atestă tendință accentuată a reorganizărilor (preponderent) prin transformare, entitățile optând pentru un model mai puțin transparent de guvernare corporativă.

Tabelul nr. 3 Reorganizarea societăților pe acțiuni

	Autorizare reorganizări, Total	Reorganizări prin dezmembrare	Reorganizări prin fuziune	Reorganizări prin transformare
2017	32	9	6	17
2018	19	6	-	13

Dimensiunea pieței primare, măsurată ca număr de entități ale căror emisiuni de constituire sunt înregistrate în RSVM (la 31.12.2018), se prezintă după cum urmează:

Datele prezentate, dar și analiza efectuată de CNPF cu suportul altor instituții publice, relevă că, per ansamblu, din numărul total de 2798 emitenți, care sunt în evidența RSVM, către sfârșitul lui 2018 se

identifică aproximativ 1400 societăți potențiale generatoare de capitaluri suplimentare pe piața acțiunilor. Celelalte societăți, după înregistrarea valorilor mobiliare în RSVM, fie că nu au asigurat formarea registrelor acționarilor, respectiv nu și-au lansat efectiv activitatea, fie că actualmente au statut de "societăți inactice", afirmație fundamentată pe faptul că acestea nu prezintă la organele abilitate rapoarte financiare mai mult de 2-3 ani consecutiv.

Reieșind din mărimea capitalului acționar, sumar înregistrat în RSVM de la constituirea pieței de capital și până în prezent (1992-2018), actualmente piața primară de capital relevă o capitalizare, evaluată la valoarea nominală sau fixată a acțiunilor emise, în mărime de 28,5 mld. lei, dintre care - 13,2 mld. lei reprezintă capitalul sumar plasat la înființarea societăților pe acțiuni, iar 15,3 mld. lei - capitalul plasat prin emisiuni suplimentare de acțiuni.

Piața secundară

Perioada 2018 se conformează tendințelor anilor precedenți de reducere a numărului entităților licențiate sau autorizate pe piața de capital, implicit ca rezultat al necesității alinierii infrastructurii pieței la standardele europene, transpuse în legislația națională, în mod special prin Legea nr.171/2012 privind piața de capital. Astfel, la situația din 31.12.2018, în Registrul licențelor sau autorizațiilor pentru activitatea pe piața de capital figurau 32 entități. De remarcat că pe parcursul întregului an a fost retrasă forțat 1 autorizație de societate de registru ("Registru-Garant" SA) și benevol o licență de societate de investiții ("FINCOM" SA). În același timp, Registrul persoanelor autorizate a fost completat cu o persoană juridică nouă calificată în domeniul evaluării acțiunilor ("CONSULTING GRUP PA" SRL).

Tabelul nr. 4 Numărul entităților licențiate sau autorizate pe piața de capital

	31.12.2017	31.12.2018
Bursa de Valori a Moldovei (operator de piața reglementată și MTF)	1	1
Depozitarul Central (DNVM)	1	1
Societăți de registru	11*	10*
Societăți de investiții	16	15
Persoane calificate în domeniul evaluării acțiunilor	4	5
TOTAL	33	32

*inclusiv 2 societăți care țin registrul acționarilor de sine stătător

Tabelul nr. 5 Atestarea specialiștilor

	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în 2018	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2018
Specialiști atestați în domeniul pieței de capital	3	402

Ofertele de preluare aprobate de CNPF și cererile de retragere obligatorii

- aprobate 11 prospecte ale ofertelor de preluare benevolă și 1 prospect al ofertei de preluare obligatorie în valoare totală de 744 023 739,19 lei.
- publicate 9 anunțuri privind declanșarea procedurii de retragere obligatorie.

Tabelul nr. 6 Oferte de preluare în 2018

Emitentul	Volum (acțiuni)	Valoare (lei)
Oferte de preluare obligatorie		
BC VICTORIABANK SA	8 308 673	649 821 315,33
Oferte de preluare benevolă		
TEHNOVIN SA	133 900	1 339 000

KILIM SA	55 026	288 886,5
BC PROCREDITBANK SA	72 833	85 736 822,61
MAGAZINUL UNIVERSAL CENTRAL UNIC SA	5 421	5 529 420
CONSTRUCȚIE ȘI MONTAJ „ZIDCALTEN” SA	25 357	278 927
AVICOLA CIMGALLUS	9 355	355 490
DIGRENTA SA	81 667	102 083,75
UZINA BIOCHIMICĂ DIN BĂLȚI SA	28 789	172 734
ÎNTREPRINDEREA PISCICOLĂ COSTEȘTI SA	19 354	193 540
PEȘTE SA	460	184 000
SPERANȚA-VEST SA	4 304	21 520

1.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL

Monitorizarea emitenților de valori mobiliare

Evaluat în contextul prevederilor actelor normative din domeniu, dimensiunea sectorului aferent dezvoltării informațiilor pe piața de capital cuprinde aproximativ 1400 emitenți care, potrivit constatărilor, ar avea statut de "societăți active".

Întrucât, legislația în vigoare impune cerințe diferențiate de dezvăluire a informațiilor, în funcție de tipologia emitențului, se prezintă evoluția comparativă a numărului emitenților, din perspectiva aprecierii gradului de conformare al emitenților cerințelor de dezvăluire a informațiilor.

Tabelul nr. 7 Evoluția numărului emitenților de valori mobiliare

Tipologia emitențului	Perioada de gestiune	
	31.12.2017	31.12.2018
Emitenți definiți ca entități de interes public	39	36
Emitenți ale căror valori mobiliare sunt admise în cadrul MTF	491	134*
Emitenți în afara pieței reglementate sau MTF	880	1228*

* Reducerea semnificativă în anul 2018 a numărului de emitenți admiși în cadrul MTF și, respectiv, creșterea celui alt segment din afara pieței organizate, reprezintă efectul măsurilor complexe ale CNPF în cadrul activității de monitorizare a emitenților prin raportări, urmare a cărora, în particular, s-a revizuit și exclus masiv din lista valorilor mobiliare admise spre tranzacționate în cadrul MTF a emitenților care nu se conformau exigențelor legale de tranzacționare pe acest segment al pieței.

Din perspectiva obligațiilor de transparență, care derivă din necesitatea asigurării protecției și a informării corespunzătoare a acționarilor și potențialilor investitori, actul de monitorizare a emitenților de valori mobiliare prin raportări implică verificarea de către CNPF a respectării obligațiilor emitenților de (i) raportare periodică (semestrială, anuală), precum și (ii) raportare continuă, care rezultă din obligațiile legale de raportare curentă a evenimentelor care influențează activitatea emitențului, precum și a informațiilor privind deținerile importante de acțiuni în cadrul entității.

Principalele activități realizate în cadrul procesului de examinare a rapoartelor recepționate au fost:

- ✓ monitorizarea activității desfășurate în legătură cu și de către emitenții de valori mobiliare din perspectiva obligațiilor de raportare periodică și continuă în vederea asigurării informării complete, corecte și în termen a acționarilor și a potențialilor investitori, precum și a protejării acestora, inclusiv analizând evenimentele importante raportate de către societăți;
- ✓ monitorizarea/supravegherea respectării limitei minime a valorii capitalului social și al coraportului active nete/capital social prescris de legislație;
- ✓ verificarea aspectului de auditare a situațiilor financiare ale emitenților în cadrul entităților supuse auditului obligatoriu;
- ✓ sistematizarea și diseminarea către potențialii investitori și publicul larg a rezultatelor financiare anuale ale emitenților ca punct de reper în luarea deciziei de a investi.

Respectiv, urmare a monitorizării obligațiilor de raportare și cu referință la gradul de conformare a emitenților cerințelor de publicare/prezentare a raportului periodic pentru perioada de activitate 2017, se atestă următoarele:

- deși s-au înregistrat unele abateri aferente termenelor, modurilor de publicare și plenitudinii informației prezentate, se relevă un nivel maxim (100%) de prezentare în formatul prescris de legislație a rapoartelor anuale de către entitățile de interes public (39 emitenți);
- un nivel mult mai redus de raportare, de doar 58,7%, s-a înregistrat pe segmentul entităților admise în cadrul MTF, deși dacă se ia în calcul revizuirea imediat ulterioară a listei oficiale a acestor entități, prin constatarea doar a 134 de emitenți care corespund exigențelor de admitere pe acest segment al pieței (din cei 491 listați anterior), atunci acest indicator poate fi evaluat drept unul satisfăcător;
- după cum era și previzibil, cel mai mic nivel de raportare s-a constatat în cadrul celui din urmă segment de emitenți, valorile mobiliare ale cărora nu sunt cotate pe o piață reglementată sau pe MTF, chiar și dacă sistemul de raportare aferent acestor societăți este unul simplificat și se rezumă, în principal, la prezentarea situațiilor financiare anuale. Astfel, reieșind din numărul total al societăților pe acțiuni din acest segment al pieței, evaluate că ar fi avut către sfârșitul lui 2017 statut de "societăți active", gradul de conformare la cerințele de raportare a fost de doar 32%, deși trebuie de remarcat că, în contextul măsurilor de remediere întreprinse de către CNPF, comparativ cu perioada de gestiune precedentă, pe acest segment corporativ se atestă o creștere a ratei de raportare de circa 83%.

Astfel, în contextul obiectivelor setate de regulator, urmare a desfășurării activității de supraveghere prin raportări a emitenților de valori mobiliare, în cursul anului 2018 au fost:

- emise peste 700 de scrisori explicative în adresa emitenților cu privire la aplicarea normelor legale, cât și cu titlu de sesizare asupra necesității de conformare la cerințele legale de dezvăluire a informației;
- identificate societățile pe acțiuni cu valori neconforme ale mărimii capitalului social și al coraportului active nete/capital social și, respectiv, expediate 4 scrisori societăților care au atestat capital social mai mic de minimul impus de legislație (20 000 lei) și 112 scrisori societăților care la data de raportare aveau active nete negative sau mai mici decât capitalul social;
- examinate și încheiate 16 procese - verbale cu privire la contravenție pentru nedezvăluirea de către emitenți a informațiilor relevante pieței de capital, cu precădere emitenților cotați pe piața reglementată sau admiși în cadrul MTF pentru care sunt impuse obligațiuni sporite de transparență;
- sistematizată și oferită publicului larg sinteza principalilor indicatori ai activității economico-financiare a tuturor societăților pe acțiuni, care au prezentat situațiile financiare anuale către CNPF (605 emitenți).

Totodată, în activitatea de monitorizare a rapoartelor de ordin continuu, CNPF a recepționat și analizat peste 70 de rapoarte curente, prezentate de către emitenții și deținătorii de valori mobiliare, precum și pe baza constantă, din perspectiva prevenirii unor eventuale abuzuri și ilegalități la încheierea de către emitenți a tranzacțiilor de proporții și cu conflict de interese, din oficiu a analizat peste 110 avize făcute publice de către emitenți de valori mobiliare, implicit, în „Monitorul Oficial” și ediția periodică „Capital Market”.

Monitorizarea persoanelor licențiate sau autorizate pe piața de capital

În 2018 monitorizarea activității persoanelor licențiate sau autorizate pe piața de capital a vizat realizarea principalelor obiective referitoare la respectarea de către titularii de licență/autorizație a cerințelor prudențiale și normelor de conduită pe piață, în special a celor ce țin de condițiile de licențiere/autorizare, adecvarea capitalului, aplicarea regulilor interne de activitate, precum și calitatea serviciilor și activităților acordate.

Tabelul nr. 8 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2017	2018

Rapoarte specializate anuale (privind valorile mobiliare admise, suspendate sau retrase din circulație pe piața reglementată/MTF și membrii pieței reglementate/MTF)	2	2
Rapoarte trimestriale	946	858
Rapoarte lunare	1310	1129
Rapoarte zilnice	5547	5164
Dări de seamă unice/rapoarte privind dezvăluirea informației privind deținerile importante de acțiuni	68	134
Rapoarte financiare anuale/trimestriale	112	116
Total rapoarte:	7985	7403

Pentru a spori responsabilitatea în fața investitorilor și pieței, este esențială că CNPF menține o comunicare directă și eficientă cu participanții pieței, ceea ce în rezultat denotă pe parcursul perioadei de raportare faptul îmbunătățirii calității fluxului informațional adresat autorității de supraveghere. În același timp, informația cuprinsă în rapoartele prezentate de persoanele licențiate sau autorizate pe piața de capital a scos în evidență mai multe abateri de la cadrul normativ din domeniu, cele mai grave (într-un caz, nerespectarea cerințelor prudențiale) determinând autoritatea la aplicarea măsurilor corespunzătoare – în speță, retragerea autorizației pentru desfășurarea activității de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare - societatea de registru ("Registru-Garant" SA).

Tabelul nr. 9 Măsuri de supraveghere întreprinse de CNPF

	Atenționări (avertizări) emise pentru a asigura respectarea legislației	Notificări privind corectarea informațiilor prezentate	Prescrierea respectării necondiționate a legislației
2017	10	3	5
2018	7	13	7

Controlul persoanelor licențiate sau autorizate pe piața de capital

Obiectivul de supraveghere în activitatea de control a avut în vedere verificarea prioritară a intermediarilor - societăților de investiții reconfigurate în condițiile unui nou cadru de reglementare care guvernează infrastructura pieței de capital autohtonă. În context, activitatea de control s-a axat preponderent pe elemente-cheie în activitatea societăților de investiții sub aspectul asigurării conformării acestora la cerințele Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții (Hotărârea CNPF nr.49/3/2015) armonizat la aquis-ul comunitar în materia piețelor instrumentelor financiare. În acest sens, s-au efectuat 14 controale tematice inopinate la entitățile în cauză.

Totodată, în contextul reclamațiilor parvenite din partea investitorilor, în perioada de raportare autoritatea de supraveghere a derulat un control complex (inopinat) la o societate de investiții privind respectarea, în mod special, a regulilor de conduită pe piață în raport cu clienții săi, protecția în siguranță a activelor acestora, respectarea regimului conflictelor de interese etc.

În ceea ce privește proporționalitatea măsurilor dispuse, CNPF a aplicat un tratament obiectiv și nediscriminatoriu în raport cu toți participanții verificați, inclusiv societățile de investiții bancare, încercând să transmită un semnal acestora prin aplicarea principiului de toleranță zero pentru încălcări care afectează integritatea pieței și măsuri de remediere necondiționate abaterilor constatate. Astfel, rezultatul acțiunilor de control derulate pe piața de capital conturează următoarele date:

pentru controalele tematice: 2 prescrieri de respectare necondiționată a actelor normative, 2 avertismente, 2 atenționări, 1 amendă contravențională, 9 solicitări de remediere a activității desfășurate, 1 suspendare a activității pe piața de capital până la executarea hotărârii privind rezultatele controlului;

pentru controlul complex: amendă contravențională, suspendarea certificatului de calificare pe o perioadă de 6 luni a persoanei cu funcții de răspundere; sesizarea organelor de drept despre rezultatele controlului complex desfășurat.

Procedura de verificare a registrelor deținătorilor de valori mobiliare

Potrivit Legii nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, 2018 se înscrie în perioada de reconfigurare a infrastructurii pieței de capital care urmărește modernizarea acesteia, în mod special prin crearea la nivel național a unei singure entități implicate în activitatea de post-tranzacționare și evidență centralizată a conturilor de valori mobiliare corporative și de stat. În context, CNPF a finalizat realizarea planului de măsuri pentru asigurarea pregătii procesului de transfer al registrelor acționarilor băncilor și asigurătorilor către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare. Un accent deosebit a fost pus pe verificarea încrucișată a datelor (societăți de registru, custozi, emitenți), implicat prin demararea unei campanii de informare publică, pentru a constata integritatea datelor supuse transiterii către Depozitarul central.

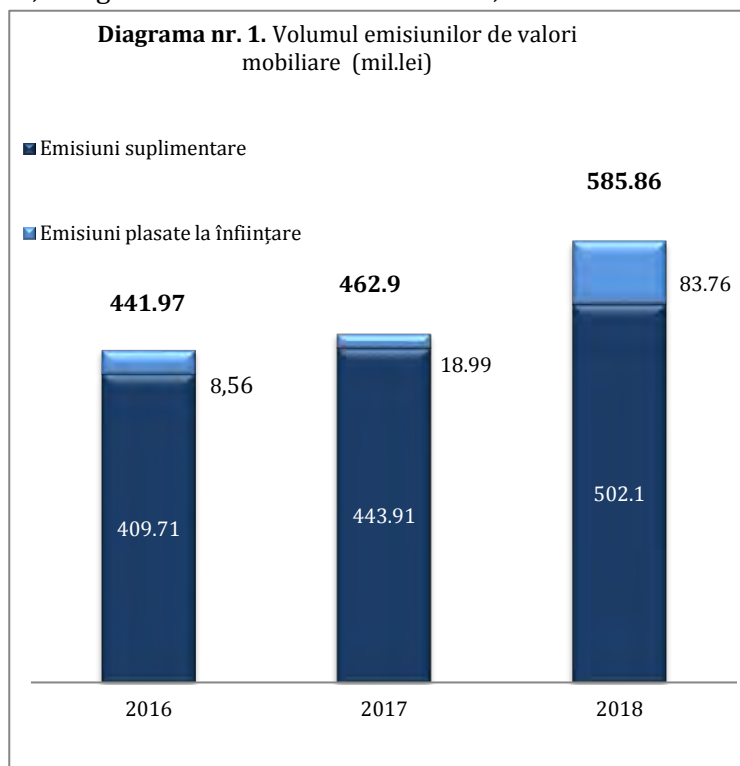
1.4. PIAȚA PRIMARĂ

Dimensiunea pieței primare, evaluată din perspectiva volumului total al capitalului acționar plasat în 2018, a crescut cu 25,56% comparativ cu 2017, înregistrând o valoare totală de 585,86 mil. lei.

Astfel, în valoare absolută se relevă o creștere a volumului emisiunilor cu 122,96 mil. lei, inclusiv emisiunile plasate la înființarea societăților pe acțiuni cu 64,77 mil. lei (de 4,4 ori), iar cele suplimentare - cu 58,19 mil. lei (13,11%). Ca număr de plasamente înregistrate în perioada de raport este evidentă prelevarea numărului de emisiuni suplimentare (26 plasamente) în raport cu cele de constituire (9 plasamente), deși, per total număr de emisiuni, se consemnează un trend relativ constant în ultimii 3 ani (34-36 plasamente).

Tabelul nr. 10 Numărul emisiunilor de valori mobiliare

	2016	2017	2018
Total emisiuni	36	34	35
Emisiuni plasate la înființare	5	8	9
Emisiuni suplimentare	31	26	26

Deși evoluția pieței primare de capital, în contextul volumului total înregistrat de noi plasamente de valori mobiliare, oglindește o dinamică ușor ascendentă, mecanismele efective de atragere a investițiilor prin prisma pieței de capital rămân a fi încă nevalorificate. Astfel, și în 2018 acțiunile au fost singurele valori mobiliare în circulație pe piața de capital corporativă, dar și plasamentul acestor titluri nu a fost orientat spre atragerea masivă a investițiilor, ci către un cerc limitat de persoane, acțiunile fiind plasate în exclusivitate prin emisiuni închise.

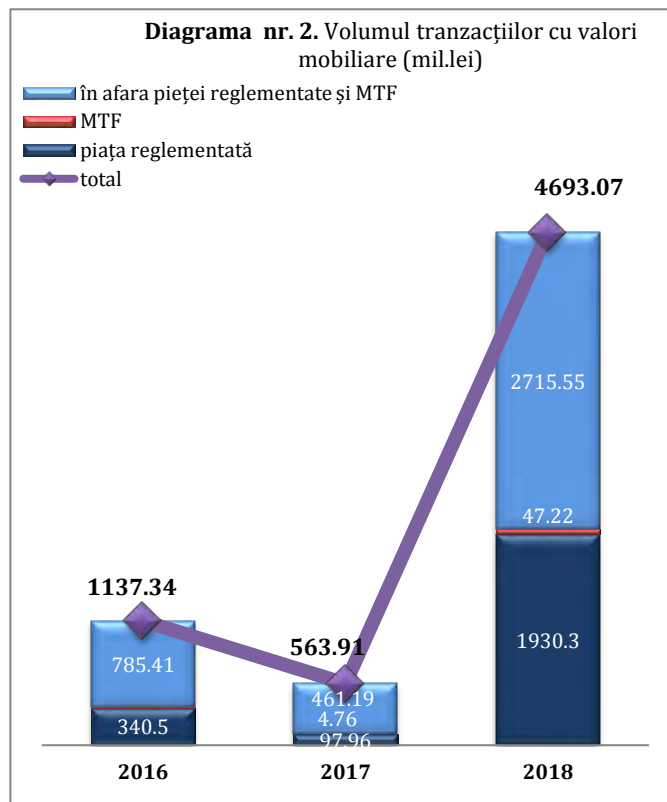
1.5. PIAȚA SECUNDARĂ

În 2018, toate locurile de tranzacționare a titlurilor de capital din Republica Moldova, în mod special caracterizate de piața bursieră (reglementată/MTF) și în afara acesteia direct la societățile de registru/investiții, au consemnat evoluții pozitive comparativ cu valorile de referință la situația din 31.12.2017, atingând valoarea tranzacționată de aproximativ 4693,07 mil. lei. Cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate pe segmentul pieței reglementate și în afara pieței reglementate și MTF, cota cărora a atins nivelul de 98,99% din totalul tranzacționat pe piața secundară.

Tabelul nr. 11 Numărul tranzacțiilor cu valori mobiliare

	2016	2017	2018
Total tranzacții	12041	20793	7395
piața reglementată	261	300	287
MTF	487	107	92
în afara pieței reglementate și MTF	11293	20386	7016

În același timp, se observă caracterul neuniform al numărului tranzacțiilor derulate pe piața secundară în raport cu valorile tranzacționate, astfel primul indicator (numărul) consemnând în 2018 valori în scădere cu 64,44%.

Piața reglementată

Pe parcursul anului pe piața reglementată au fost tranzacționate titlurile de capital ale 32 de emitenți (37, 2017). La sfârșitul lui 2018, pe piața reglementată erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 21 entități de interes public, preponderent bănci și societăți de asigurare.

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate pe piața reglementată în 2018 a crescut față de 2017 cu circa 95%, iar numărul tranzacțiilor s-a micșorat cu 4,33%. Analiza structurii tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată denotă că creșterea volumului total al tranzacțiilor derulate a fost influențată în cea mai mare parte de rezultatele tranzacțiilor înregistrate cu acțiunile emise de „Moldova Agroindbank” SA și „Victoriabank” SA, în cadrul cărora au fost tranzacționate 41,09% și, respectiv, 39,2% din numărul total al valorilor mobiliare emise. De remarcat faptul că sectorul bancar rămâne cel mai bine reprezentat în topul lichidității pieței reglementate – 98,05%.

Ponderea în PIB a volumului tranzacțiilor a constituit 2,47%.

Totodată, asupra creșterii volumului total al tranzacțiilor efectuate au influențat tranzacțiile efectuate în cadrul a 13 oferte de preluare derulate (197,5 mil. lei) pe parcursul perioadei de gestiune ceea ce constituie 10,23% din volumul total. Numărul valorilor mobiliare tranzacționate în cadrul tranzacțiilor efectuate – 16,1 mil. unități.

Tabelul nr. 12 Structura tranzacțiilor derulate pe piața reglementată

Tipul tranzacțiilor	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Ponderea, % 2018	Numărul tranzacțiilor	
	2017	2018		2017	2018
Vânzare - cumpărare (interactiv)	14,26	33,90	1,76	257	165

Oferta de preluare	7,03	197,47	10,23	23	110
Licitație cu strigare (pachet unic)	3,34	1669,9	86,51	10	8
Licitații ale Agenției Proprietății Publice	73,33	28,99	1,5	10	4
TOTAL	97,96	1930,26	100	300	287

La situația din 28.12.2018, pe piața reglementată erau expuse la vânzare, conform pozițiilor deschise, 3,4 mil. valori mobiliare emise de 6 emitenți (4 bănci și 2 societăți de asigurare). Ponderea de 94,1% din numărul total al valorilor mobiliare expuse la vânzare reprezintă acțiunile noi emise ca rezultat al neconformării cerințelor față de calitatea acționariatului băncilor.

Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)

În 2018 în cadrul MTF erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 134 societăți pe acțiuni. În pofida faptului că numărul emitenților în cadrul MTF este mare, numărul redus al tranzacțiilor consemnează lipsa de interes din partea investitorilor față de aceștia.

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate în cadrul MTF a crescut față de 2017 de 9,9 ori, iar numărul tranzacțiilor s-a micșorat cu aproximativ 14,02%. Numărul valorilor mobiliare tranzacționate a constituit 3,3 mil. unități. În topul celor mai tranzacționate se enumeră a fi acțiunile emise de SA „Tutun CTC”, SA „Franzeluța”, SA „Universul” și SA „Gest-Capital”.

Tabelul nr. 13 Structura tranzacțiilor derulate în cadrul MTF

Tipul tranzacțiilor	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Ponderea, %	Numărul tranzacțiilor	
	2017	2018	2018	2017	2018
Vânzare - cumpărare (interactiv)	2,74	43,4	57,48	71	74
Licitație cu strigare (pachet unic)	2,02	3,82	42,52	36	18
TOTAL	4,76	47,22	100	107	92

La finele lui 2018 în cadrul MTF figurau 4 poziții deschise de vânzare a 11745 valori mobiliare emise de 3 emitenți (SA „Cereale-Prut”, SA „Fabrica de confecții IONEL” și SA „Moldovahidromaș”), iar poziții deschise la procurare nu au fost înregistrate.

Tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate și MTF

Valoarea totală a titlurilor de capital tranzacționate în afara pieței reglementate și MTF a crescut comparativ cu 2017 de aproximativ 6 ori. Acest fenomen se datorează implicit măsurilor aplicate de CNPF la finele trimestrului II 2018 privind oferirea posibilității de stabilire liberă a prețurilor pe acest segment avându-se în vedere practicile internaționale în acest sens și, astfel, urmărind atragerea investițiilor și sporirea lichidității pe piață.

Cel mai semnificativ volum revine tranzacțiilor de succesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică (61,9%), care în proporție de 75,2% este acoperit de preluarea de către Intesa Sanpaolo S.p.A. în trimestrul I a 100% din acțiunile „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA. Totodată, în topul operațiunilor efectuate se regăsesc tranzacțiile de depunere a valorilor mobiliare ca aport la capitalul social (18,2%) și tranzacțiile în rezultatul achiziționării de către emitenți a acțiunilor proprii (10,8%).

Tabelul nr. 14 Structura tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF

	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Ponderea, %	Numărul tranzacțiilor	
	2017	2018	2018	2017	2018
Vânzare - cumpărare	109,3	169,8	6,3	885	718
Depuneri de valori mobiliare ca aport la capitalul social	3,0	494,5	18,2	2	3
Moșteniri	3,1	14,2	0,5	844	534

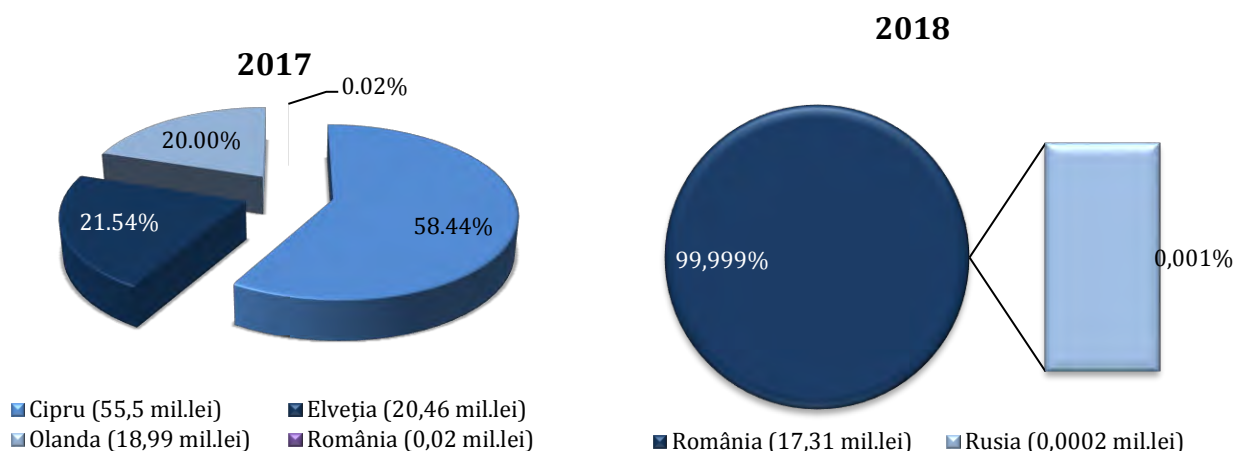
Donații	21,0	19,9	0,7	140	168
Succesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică	11,6	1 681,6	61,9	12	22
Retragerea obligatorie de către acționarul majoritar a valorilor mobiliare deținute de acționarii minoritari în condițiile art.30 și art.31 din Legea nr.171/ 2012	25,4	4,3	0,2	18377	5 439
Achiziționarea valorilor mobiliare ca rezultat al reorganizării	230,9	294,2	10,8	30	10
Alte tranzacții	56,9	37,1	1,4	96	122
TOTAL	461,2	2 715,5	100	20386	7 016

1.6. PARTICIPAREA INVESTITORILOR STRĂINI PE PIAȚA DE CAPITAL

Investiții străine pe piața primară

Investițiile străine, plasate în 2018 prin intermediul pieței primare de capital, relevă valori ne semnificative de doar 17,31 mil. lei sau 2,95% din valoarea totală a emisiunilor de acțiuni înregistrate în perioada prenotată. Tendința de descreștere a investițiilor străine pe acest segment al pieței s-a consemnat în 2018 inclusiv, or volumul lor, comparativ cu anul precedent (2017), a marcat o descreștere cu 81,8%. Originea capitalului străin plasat pe piața primară de capital aparține cu precădere investitorilor din România (99,99%).

Diagrama nr. 3. Structura investițiilor atrase de către societățile pe acțiuni după originea investitorilor străini

Investiții străine pe piața secundară

Valoarea totală a investițiilor (tranzacții de cumpărare a valorilor mobiliare, donații, moșteniri și succesiuni) efectuate cu participarea investitorilor străini pe piața secundară în 2018 este în creștere față de nivelul consemnat în anul 2017, înregistrând valoarea totală de 3091,98 mil. lei.

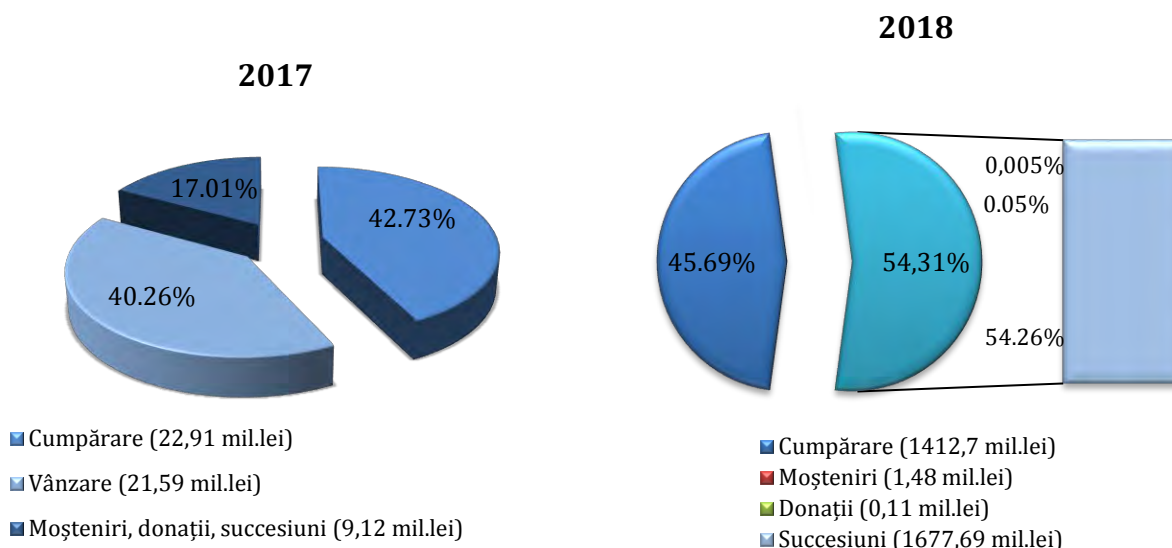
Similar tendinței de creștere a volumului tranzacțiilor, numărul și valorile mobiliare tranzacționate s-au majorat semnificativ pe parcursul anului 2018 comparativ cu 2017.

Tabelul nr. 15 Investițiile efectuate de investitori străini

Tipul tranzacției (înscrise în cont)	2017			2018		
	Nr. VM, unit.	Volum, mil. lei	Nr. tranz., unit.	Nr. VM, unit.	Volum VM, mil. lei	Nr. tranz., unit.
Cumpărări	1 472 516	22,91	448	12 405 086	1412,70	6751

Donații / moșteniri / succesiuni	26 288	3.84	11	204 971 077	1679.28	80
TOTAL	1 498 804	26.75	459	217 376 163	3091.98	6831

Diagrama nr. 4. Structura tranzacțiilor derulate cu participarea investitorilor

Potrivit structurii tranzacțiilor derulate cu implicarea investitorilor străini creșterea volumului se datorează rezultatelor tranzacțiilor de succesiune a valorilor mobiliare. De remarcat că, cea mai mare pondere (61,77%) în volumul total de cumpărări, revine cumpărării valorilor mobiliare emise de „Victoriabank” SA (872,59 mil.lei), urmată de cumpărarea valorilor mobiliare emise de „Moldova-Agroindbank” SA (452,14 mil.lei - 32,01%).

De asemenea, din 3 tranzacții de succesiune înregistrate pe parcursul lui 2018 cu implicarea investitorilor străini ponderea cea mai mare (75,39%) în volumul total al acestora revine valorilor mobiliare emise de „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA (1264,87 lei).

Tabelul nr. 16 Structura tranzacțiilor derulate de investitorii străini după țara de origine

Țara	2017			2018			Țara	2018			
	cumpărări	vânzări		cumpărări	vânzări			cumpărări	vânzări		
	Volum, lei	Pondere a în volumul total, %	Țara	Volum, lei	Pondere a în volumul total, %	Țara	Volum, lei	Pondere a în volumul total, %	Țara	Volum, lei	Pondere a în volumul total, %
Germania	8,74	38,15	Canada	13,68	63,36	Olanda	872,55	67,77	Cipru	766,49	66,88
Elveția	6,55	28,59	Rusia	3,16	14,64	Marea Britanie	451,53	31,96	Rusia	261,97	22,86
Austria	3,61	15,76	Grecia	1,46	6,76	Germania	86,18	6,10	Germania	74,17	6,47
Cipru	2,47	10,78	Marea Britanie	1,27	5,88	Austria	0,93	0,07	Olanda	18,25	1,59
Irak	1,46	6,37	Ungaria	0,78	3,61	România	0,68	0,05	Elveția	14,52	1,27
Regatul Țărilor de Jos	0,06	0,26	Cipru	0,42	1,95	Rusia	0,20	0,01	SUA	8,27	0,72
Italia	0,02	0,09	Austria	0,37	1,71	Israel	0,18	0,01	Croația	0,93	0,08
SUA	0,001	0,00	Ucraina	0,26	1,20	Islanda	0,16	0,01	Austria	0,63	0,05
Altele	0	0,00	Altele	0,19	0,88	Altele	0,28	0,02	Altele	0,77	0,07
TOTAL	22,91	100,00	TOTAL	21,59	100,00		1412,69	100		1146,00	100

În 2018 pentru investitorii străini sectorul bancar a fost cel mai atractiv, înregistrându-se 126 tranzacții în volum de 4825,55 mil. lei sau 78,13% din volumul total de tranzacții efectuate cu implicarea nerezidenților (inclusiv vânzări/retrageri din cont).

1.7. REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, societățile pe acțiuni sunt obligate să dezvăluie public raportul anual al emitentului. Astfel, urmare a examinării rapoartelor anuale (prezentate pentru anul de gestiune 2017), s-a constatat că 102 (16,9%) societăți pe acțiuni din totalul celor 605 care au prezentat raportul anual au înregistrat valoarea capitalului propriu inferioară valorii capitalului social, iar 36 societăți (5,9%) au încheiat anul de gestiune cu valoarea negativă a capitalului propriu. La sesizarea CNPF, toate societățile care au înregistrat active nete negative, au prezentat scrisori cu asigurări de a lua măsuri corespunzătoare întru adecvarea la normele legale, care urmează a fi minuțios monitorizate în cadrul perioadei curente de raportare. Din numărul total de societăți pe acțiuni care au prezentat rapoarte, 323 (53,4%) au înregistrat profit și doar 86 dintre aceste societăți au decis să repartizeze o parte din profitul înregistrat pentru plata dividendelor. În valoare absolută, din volumul total de 4781,5 mil. lei profit înregistrat de către toate societățile care au raportat doar 731,2 mil. lei (15,3%) au fost îndreptate spre plata dividendelor acționarilor.

Tabelul nr. 17 Rezultatele activității emitenților (2017)

Număr total emitenți care au prezentat raportul anual	Informația privind profitul/pierderile înregistrate în perioada de raportare			Informația privind coraportul valorii activelor nete / capital social al emitentului			Informația privind dividendele anunțate	
	Numărul de emitenți care au înregistrat		Valoarea totală a profitului, mil. lei	Număr total emitenți cu active nete mai mari ca capitalul social	Număr total emitenți cu active nete mici ca capitalul social	Număr total emitenți cu active nete negative	Numărul de emitenți care au anunțat dividende	Valoarea totală a dividendelor anunțate, mil. lei
	Pierderi	Profit						
Entități de interes public								
39	8	31	1731,5	33	6	-	6	381,8
Emitenți admiși în cadrul MTF								
288	155	133	330,1	214	52	22	23	103,5
Emitenți din afara pieței reglementate sau MTF								
278	119	159	2719,9	220	44	14	57	245,9

1.8. ACTIVITATEA PERSOANELOR LICENȚIATE ȘI AUTORIZATE PE PIAȚA DE CAPITAL

Bursa de Valori a Moldovei (BVM) și Depozitarul Național de Valori Mobiliare (DNVM)

În 2018 BVM și DNVM au continuat activitatea în baza licenței de operator de piață, autorizației de piață reglementată și autorizației de MTF și, respectiv, licenței de depozitar central. Numărul membrilor atât ai pieței reglementate, cât și ai MTF a constituit 16 membri.

Tabelul nr. 18 Indicatorii activității BVM și DNVM, mil. lei

	2017		2018		2018/2017 (+,-)	
	BVM	DNVM	BVM	DNVM	BVM	DNVM
Capital propriu	3,21	2,30	7,9	5,1	4,69	2,8
Profit (pierdere) net	-1,2	-0,36	4,7	2,8	5,9	3,16

Societățile de investiții nebancaire și bancare

În 2018 societățile de investiții (8 societăți bancare și 8 societăți nebancaire) au activat în baza licențelor pentru dreptul de a presta servicii și activități de investiții pe piața de capital, iar la finele perioadei de raportare numărul acestora s-a redus cu 1 unitate având în vedere retragerea licenței pentru dreptul de a presta servicii și activități de investiții pe piața de capital eliberată anterior societății de investiții „Fincom” SA.

Tabelul nr. 19 Tranzacții derulate prin intermediul societăților de investiții, mil. lei

Indicatori	2017			2018			Total 2018/ 2017, %
	SI bancare	SI nebancaire	TOTAL	SI bancare	SI nebancaire	TOTAL	
Piața reglementată							
Nr. tranzacțiilor*	149	521	670	320	254	574	85,67
Volumul tranzacțiilor	38,71	157,22	195,93	3634,17	226,43	3860,6	1704,99
MTF							
Nr. tranzacțiilor*	15	199	214	20	164	184	112,2
Volumul tranzacțiilor	0,39	9,14	9,53	2,62	91,82	94,44	102,85
În afara pieței reglementate și MTF							
Nr. tranzacțiilor	1	239	240	6	48	54	112,5
Volumul tranzacțiilor	1,43	67,88	69,31	0,003	110,17	110,173	100,0

*Numărul și volumul tranzacțiilor au fost calculate cumulativ, atât din partea vânzătorului, cât și a cumpărătorului

Potrivit rezultatelor reflectate în rapoartele anuale, societățile de investiții se caracterizează prin următorii indicatori.

Tabelul nr. 20 Indicatorii societăților de investiții, mil. lei

	2017		2018		2018/2017 (+,-)	
	SI bancare	SI nebancaire	SI bancare	SI nebancaire	SI bancare	SI nebancaire
Capital propriu	12299,44	35,48	12807,54	32,52	508,1	2,96
Profit (pierdere) net	1416,41	0,21	1392,28	-0,24	-24,13	-23,92

Societățile de registru

În 2018 societățile de registru au activat în baza autorizațiilor pentru dreptul de a desfășura activitatea de ținere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare, consultanță și servicii privind relațiile corporative, prestând servicii de ținere a registrului în baza relațiilor contractuale încheiate pentru 1751 societăți pe acțiuni. Cerințele obligatorii față de capitalul propriu minim pentru desfășurarea activității de ținere a registrului (1,0 mil. lei) și fondul de garanție (0,3 mil. lei) au fost respectate de toate societățile de registru cu excepția unei singure societăți de registru*.

*pentru nerespectarea normativului minim stabilit al capitalului propriu, în temeiul deciziei CNPF nr. 53/1 din 03.12.2018, a fost retrasă autorizația societății de registru „Registru-Garant”.

Tabelul nr. 21 Indicatorii societăților de registru, mil. lei

	2017	2018	2018/2017 (+,-)
Capital propriu	11,85	12,09	0,24
Profit (pierdere) net	0,6	0,82	0,22
Fondul de garanție	3,09	3,00	-0,09

2. PIAȚA DE ASIGURĂRI

2.1. REGLEMENTARE

Ajustarea legislației aferente domeniului asigurărilor a avut drept scop remedierea vacuumului de reguli, precum și completarea cadrului existent cu normele adiționale funcționării pieței corespunzătoare, creând astfel condiții adecvate pentru participanții profesioniști ai acesteia. O atenție specială a fost acordată pregătirii pieței pentru liberalizarea tarifară și trecerea de la o supraveghere reactivă la una proactivă. Noul regim de supraveghere urmează a fi bazat pe identificarea, evaluarea și dimensionarea riscurilor, astfel încât toți indicatorii de solvabilitate, stabilitate și prudențialitate să fie respectați și, astfel, să fie preîntâmpinate potențialele derapaje care pot să apară pe piața de asigurări. Activitatea de reglementare s-a materializat prin următoarele acte:

Tabelul nr. 22 Reglementări în domeniul pieței de asigurări

Nr. ord.	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea pentru modificarea unor acte legislative (nr.236 din 09.11.2018)	Legea are drept scop simplificarea procedurii de constatare a accidentelor rutiere prin procedura de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul, care este o procedură simplificată și benevolă de documentare a accidentului de autovehicul soldat doar cu daune materiale nesemnificative, prin completarea și semnarea de către conducătorii de autovehicule implicați în accident a formularului de "Constatare amiabilă de accident", stabilit de autoritatea de supraveghere și care ulterior este prezentat asigurătorului persoanei vinovate împreună cu cererea de despăgubire.
2.	Legea pentru modificarea unor acte legislative (nr.273 din 29.11.2018)	Legea are drept scop asigurarea transpunerii prevederilor din Titlul I (capitolul II și articolul 144) din Directiva 2009/138/CE din 25.11.2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) și îmbunătățirea cadrului legal privind activitatea profesionistă în domeniul asigurărilor. Legea dată prevede completarea Legii 407/2006 cu norme ce reglementează procedura de licențiere a activității de asigurare/reasigurare și de intermediere în asigurări, precum și controlul asupra respectării de către titularii de licență a condițiilor de licențiere și aplicării măsurilor de sancționare. Legea prevede modificări la procesul de supraveghere a activității participanților la piața asigurărilor, norme ce reglementează instituirea procedurii de supraveghere specială și reglementare a acțiunilor autorității de supraveghere și asigurătorului, inclusiv în cazul depunerii benevole a licenței.
3.	Hotărâri cu privire la modificări și completări la Hotărârea CNPF nr.26/10 din 13.06.2013 cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (nr.5/3 din 22.01.2018, nr.28/14 din 25.06.2018)	Modificările și completările sunt determinate de introducerea valorilor noi ale factorului de încărcare și ale primei de asigurare de bază aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă. De asemenea, sunt stabilite prevederi privind comisioanele și alte plăți intermediarilor în asigurări.

<p>4. Hotărârea referitor la aprobarea unor planuri de acțiuni (nr.16/2 din 30.03.2018)</p>	<p>În vederea implementării acțiunii nr.12 din Memorandumul de înțelegere RM-UE, ratificat prin Legea nr.272/2017 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru RM și a Memorandumului de înțelegere ca parte integrantă a acestui Acord, prin hotărârea dată au fost aprobate: (i) Planul de acțiuni privind identificarea beneficiarilor efectivi ai acționarilor care dețin participații calificate în companiile de asigurări și Programul aferent acestuia și (ii) Planul de acțiuni pentru auditul tuturor companiilor de asigurări și Programul aferent acestuia.</p>
<p>5. Hotărârea cu privire la modificarea Regulamentului privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) (nr.16/3 din 30.03.2018)</p>	<p>Modificările date au drept scop fortificarea situației financiare a asigurătorilor prin modificarea marjei de solvabilitate minime și actualizarea valorii relative utilizate la calculul indicatorilor marjei de solvabilitate minime (MSM-1 și MSM-2), inclusiv pentru fiecare tip de asigurare în parte, prin modificarea mecanismului de calcul, precum și prin extinderea termenului de aplicare a acestuia.</p>
<p>6. Hotărârea referitor la completarea Hotărârii CNPF nr.45/5 din 16.10.2009 cu privire la aprobarea formei și conținutului rapoartelor specializate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări (nr.24/3 din 28.05.2018)</p>	<p>Prin completarea respectivă s-a punctat obligativitatea agentului de asigurare persoană juridică de prezentare a raportărilor specializate în modul stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere.</p>
<p>7. Hotărârile privind modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.20/5 din 16.05.2008 cu privire la aprobarea formei și conținutului cererilor de asigurare, contractelor de asigurare și polițelor de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule (nr.8/10 din 05.02.2018, nr.28/13 din 25.06.2018)</p>	<p>Modificările și completările date au drept scop acordarea posibilității asiguratului/participantului profesionist de a aplica semnătura electronică în cazul emiterii poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto în regim on-line, care produce efecte juridice și este acceptată ca probă inclusiv în cadrul procedurilor judiciare. De asemenea, hotărârea prevede că în cazul în care, cererea de încheiere a contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto se completează în regim on-line, documentele originale urmează a fi prezentate în format electronic, autenticitatea lor fiind confirmată prin semnătura electronică avansată calificată a persoanei care a perfectat copiile.</p>
<p>8. Hotărârea referitor la modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.26/15 din 07.07.2011 privind forma și conținutul rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) (nr. 26/10 din 11.06.2018)</p>	<p>Prin amendamentele respective au fost aprobate forma și conținutul noilor Rapoarte specializate suplimentare necesare pentru supravegherea participanților la piața asigurărilor (Rapoarte privind activitatea asigurătorului prin intermediari, prin brokeri de asigurare și/sau reasigurare, prin agenți de asigurare, Raportul privind asigurarea construcțiilor) și a fost stabilit termenul de raportare.</p>
<p>9. Hotărârea privind modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.50/8 din 30.11.2012 cu</p>	<p>Amendamentele au drept scop asigurarea cadrului normativ necesar pentru procesarea, perfectarea și eliberarea polițelor RCA în regim on-line și asigurarea concordanței</p>

	<p>privire la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (nr.31/2 din 16.07.2018)</p>	<p>dintre tipul de autovehicul înregistrat în Registrul de stat al mijloacelor de transport cu categoria de autovehicul din Sistemul informațional de stat RCA Data la asigurarea Carte Verde.</p>
<p>10. Regulamentul privind licențierea pe piața asigurărilor (nr.47/6 din 22.10.2018)</p>		<p>Regulamentul dat stabilește condițiile de eliberare, reperfectare, suspendare, reluare a valabilității și retragere a licențelor pentru desfășurarea activității pe piața asigurărilor, eliberarea copiilor și duplicatelor, ținerea Registrului participanților profesioniști pe piața asigurărilor, procedura de examinare a documentelor anexate la declarația pentru eliberarea/reperfectarea licenței asigurătorilor/brokerilor, precum și controlul asupra respectării de către titularii de licență a condițiilor de licențiere și aplicarea măsurilor și sancțiunilor respective pentru desfășurarea activității pe piața asigurărilor contrar normelor legale în vigoare.</p>
<p>11. Hotărârile privind modificarea/completarea Regulamentului privind rezervele tehnice de asigurare, aprobat prin Hotărârea CA nr.1/5 din 11.01.2011 (nr.47/7 din 22.10.2018, nr.57/12 din 28.12.2018)</p>		<p>Modificările date stabilesc modul de determinare a rezervei de daune neavizate (RDN) ca rezultat maximal obținut prin utilizarea mai multor metode actuariale. Suplimentar, prin amendamente s-a punctat introducerea calculului rezervelor pe bază de primă de referință - pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă. Totodată, în lipsa informației în notificări sau alte documente din partea biroului corespondent cu privire la mărimea preliminară a RDDN pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă auto externă, amendamentele prevăd calcularea de către BNAA a daunelor medii diferențiate în funcție de zona de asigurare, pe teritoriul căreia s-a produs evenimentul asigurat. De asemenea, se urmărește o abordare unică în raport cu modalitatea de reflectare la venituri a primelor de asigurare și cu modul de formare și menținere a rezervelor tehnice de asigurare.</p>
<p>12. Hotărârea referitor la modificarea Regulamentului privind Fondul de protecție a victimelor străzii, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.19/11 din 09.04.2009 (nr.54/3 din 10.12.2018)</p>		<p>Modificarea dată vizează amendarea cuantumului contribuției lunare a asigurătorilor licențiați la Fondul de protecție a victimelor străzii, modificarea temeiurilor de aplicare a franșizei și revizuirea termenului de prezentare a rapoartelor de către BNAA.</p>
<p>13. Regulamentul cu privire la Raportul actuarial al asigurătorului (reasigurătorului) (nr.55/1 din 17.12.2018)</p>		<p>Regulamentul dat vizează alinierea cadrului normativ secundar la prevederile Legii nr.407/2006 cu privire la asigurări și aprobarea normelor referitor la atribuțiile legale ale actuarului să elaboreze și se prezinte anual Raportul actuarial. De asemenea, regulamentul stabilește structura, conținutul, informația dezvoltată, modul de completare, aprobare și prezentare a Raportului actuarial anual al asigurătorului (reasigurătorului) și are ca scop reglementarea exprimării opiniei actuarului privind situația rezervelor tehnice, solvabilitatea, starea activelor și concordanța primelor de asigurare, prin dezvoltarea informațiilor prevăzute de regulament.</p>

<p>14. Hotărârea cu privire la aprobarea rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) aferente asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă (nr.57/14 din 28.12.2018)</p>	<p>Prin hotărârea dată sunt aprobate forma, conținutul, modul de completare și termenele de prezentare a Rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) aferente asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto internă (RCA) și externă (CV).</p>
<p>15. Hotărârea cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (nr.57/13 din 28.12.2018)</p>	<p>Hotărârea prevede aprobarea Metodologiei unice de calcul al primei de asigurare de bază și a coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă. Scopul principal reprezintă liberalizarea tarifelor pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă auto, care este esențială pentru dezvoltarea pieței locale a asigurărilor auto obligatorii. Totodată, actul normativ este completat cu o secțiune care reglementează modul de formare și menținere a contului de garantare pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă auto internă, destinat exclusiv pentru achitarea despăgubirilor de asigurare aferente asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă.</p>

2.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE

Către finele perioadei de gestiune (31.12.2018) licențe pentru a desfășura activitate profesionistă pe piața de asigurări dețineau 76 de entități; încetarea activității, pe principii benevole, fiind avizată pentru 2 asigurători.

Tabelul nr. 23 Numărul entităților licențiate pe piața de asigurări

	31.12.2017	31.12.2018
Societăți de asigurare	16	14
Brokeri de asigurare și/sau reasigurare	60	62
TOTAL	76	76

Totalitatea acțiunilor de licențiere-avizare a activităților de asigurare, reasigurare și intermediere în asigurări are ca scop esențial verificarea permanentă a funcționării eficiente a asigurătorilor și brokerilor de asigurare, acționând ca filtru și element de siguranță pentru protejarea intereselor deținătorilor de polițe. Raportat la obiectul solicitărilor transmise în cursul lui 2018, CNPF a aprobat/avizat cu precădere modificări intervenite în modul de organizare și funcționare al participanților profesioniști la piața de asigurări, după cum urmează:

Licențe și avize

Societățile de
Asigurare

- 2 licențe retrase (CA „ALLIANCE INSURANCE GROUP” SA și CIA „ASITO DIRECT” SA)
- 104 licențe reperfectate
- 3 avize pentru înregistrarea de stat a modificărilor operate în documentele de constituire
- 7 avize privind aprobarea numirii membrilor conducerii executive
- 1 aviz cu privire la aprobarea metodologiei de repartizare a cheltuielilor comune
- 5 avize privind majorarea capitalului social
- 4 avize privind modificarea adresei juridice
- 4 avize privind majorarea/diminuarea participației calificate în capitalul social al asiguratorului
- 1 aviz privind radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice (CA „IDEEA ASIGURĂRI” SA)
- 5 avize pentru aprobarea numirii a 22 membri ai consiliului societăților de asigurare

Licențe

Brokeri de
Asigurare și/sau
Reasigurare

- 3 licențe acordate (BAR „SD ASIG” SRL, BAR „Q ASIG” SRL și BAR „AROB INTERNATIONAL” SRL)
- 1 licență retrasă (BAR „AMP BROKER” SRL)
- 24 licențe reperfectate

Întru alinierea procedurii de autorizare-avizare la cerințele și la bunele practici recunoscute la nivel internațional, a fost demarată și este în curs de derulare modificarea Regulamentului cu privire la cerințele față de persoanele cu funcții de răspundere ale asiguratorilor/reasiguratorilor și intermediarilor în asigurări, care va aduce schimbări cadrului de reglementare aplicabil procesului de evaluare și aprobare a persoanelor cu funcții de răspundere.

Tabelul nr. 24 Atestarea specialiștilor

	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în 2018	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2018
Specialiști atestați și certificați în domeniul asigurărilor, inclusiv	303	360
Persoane cu funcție de distribuție	303	329
Auditori atestați	-	21
Actuari certificați	-	10

În 2018 a crescut considerabil numărul certificatelor de calificare eliberate persoanelor cu funcție de distribuție ca urmare a respectării termenului limită (18.11.2018) de obținere a certificatelor de calificare în domeniul asigurărilor de către persoanele vizate conform prevederilor Regulamentului privind cerințele de pregătire și competență profesională în asigurări (Hotărârea CNPF nr. 49/5 din 30.09.2016).

2.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața de asigurări a inclus realizarea activităților referitoare la verificarea respectării legalității și regularității, mai cu seamă în partea ce ține de:

- modul de formare și menținere a rezervelor tehnice de asigurare potrivit activității desfășurate;
- modul de calcul și raportare a marjelor de solvabilitate și coeficientului de lichiditate;
- respectarea cerințelor privind categoriile de active admise să reprezinte rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate;
- insuficiența activelor eligibile pentru a acoperi, ținând cont de limitele de dispersie stabilite, rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă;
- respectarea propriilor reglementări privind cheltuielile de achiziție, în partea ce ține de calcularea/achitarea comisionului sau altor retribuții pentru contractele de asigurare încheiate;
- respectarea desfășurării activității asigurătorilor conform condițiilor de licențiere.

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața de asigurări a fost efectuată atât prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei rapoartelor financiare și specializate, precum și prin efectuarea controalelor.

Monitorizarea participanților profesioniști la piața de asigurări

Tabelul nr. 25 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2017	2018
Raport financiar-contabil al societăților de asigurare	34	34
Raport statistic nr.1 – asigurare	67	68
Raport specializat privind activitatea de bază a asigurătorului	67	68
Raport privind rezervele tehnice ale asigurătorului	67	68
Raport privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorului	75	76
Raport lunar privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și asigurarea internațională „Carte Verde”	319	324
Raport specializat FMI	134	136
Raport privind activitatea asigurătorului (reasigurătorului) prin intermediari		84
Raport privind contractele cu reasigurătorii	16	16
Raport financiar – contabil și specializat al brokerilor în asigurări	599	584
Raport financiar – contabil și specializat al agenților în asigurări	817	994
Total rapoarte financiare și specializate:	2195	2452

Tabelul nr. 26 Măsurile de supraveghere întreprinse de CNPF

	Măsurile întreprinse privind situația financiară (administrare specială /redresare financiară/remediere financiară)	Numărul deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale	Numărul prescripțiilor emise persoanelor cu funcții de răspundere privind conformarea cerințelor de raportare
2017	2	24	6
	2	49	-

2018

Controlul participanților profesioniști la piața de asigurări

În 2018 CNPF a efectuat 16 controale tematice, 14 inspecții în teren și 3 analize din oficiu în domeniul asigurărilor.

Tabelul nr. 27 Numărul controalelor efectuate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2017	2018
Numărul controalelor tematice	25	16
Numărul deciziilor/ordonanțelor aprobate	16/3	6*/1

*decizii pentru 16 intermediari în asigurări/reasigurări

Tabelul nr. 28 Măsurile de supraveghere întreprinse de CNPF

	Numărul prescripțiilor/atenționărilor cu privire la respectarea legislației	Materiale remise spre examinare organelor de ocrotire a normelor de drept	Suspendarea/anularea operațiunilor la conturile de decontare/depozit	Numărul deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale	Sanctiuni aplicate și încasate la bugetul de stat/bugetul autorității de supraveghere (mii lei)
2017	32/6	2	7/2	5	-/524,3
2018	15*	4	1**	9	-/259,7

*7 prescrieri pentru 7 asigurători și 8 prescrieri pentru 80 intermediari în asigurări/reasigurări;

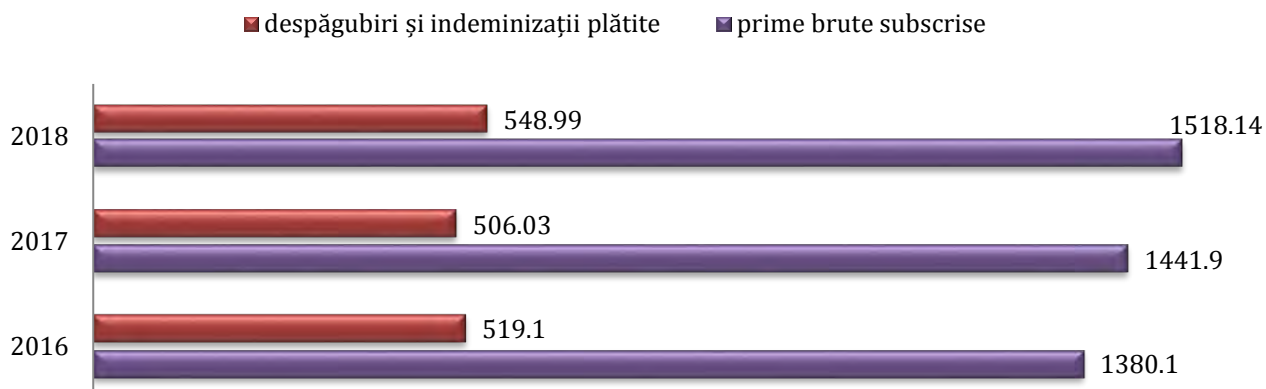
**1 prescriere pentru 2 intermediari în asigurări/reasigurări.

2.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

În 2018 a fost realizată o evoluție nesemnificativ-ascendentă a principalului indicator al pieței de asigurări - prime brute subscrise - care a înregistrat o valoare totală de 1518,14 mil. lei, valoarea nominală sporind cu 5,3% (față de 2017).

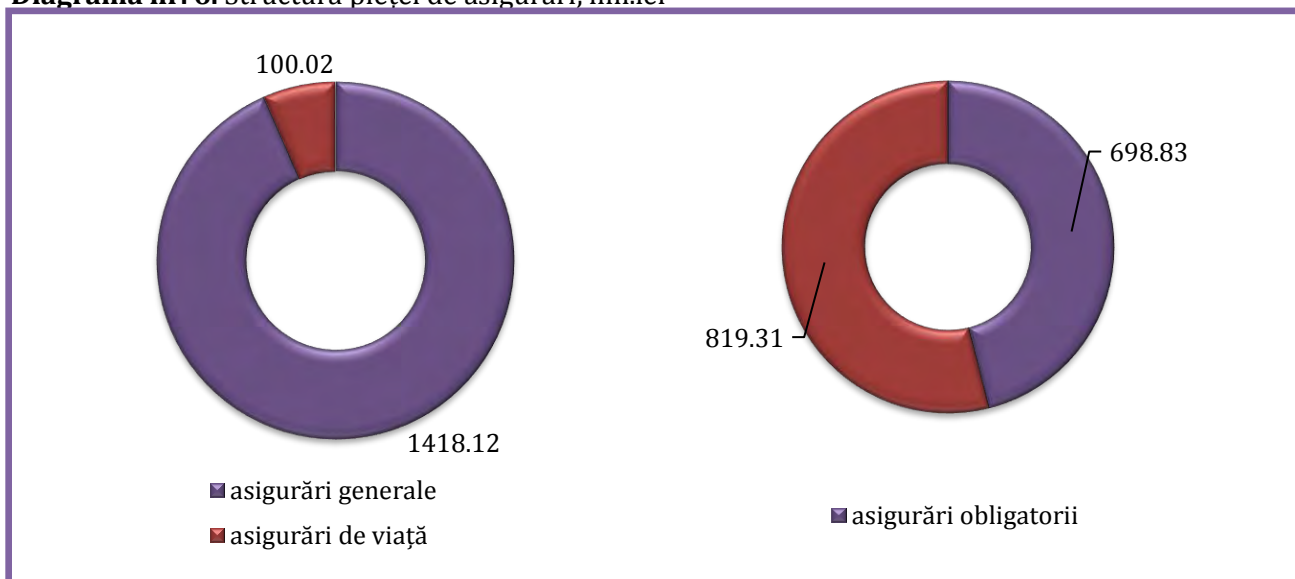
Pe parcursul anului de raportare, societățile de asigurare au plătit despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 548,99 mil. lei, înregistrând o creștere nominală cu 8,5% comparativ cu nivelul anului precedent. Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise a constituit 36,16%, înregistrând o majorare cu circa 1,07 puncte procentuale, comparativ cu nivelul 2017.

Diagrama nr. 5. Evoluția primelor brute subscrise și despăgubirilor și indemnizațiilor plătite, mil.lei

Cu referire la structura sa, similar anului precedent, piața a rămas orientată spre asigurări generale, care au constituit aproximativ 93,41% (93,42%, 2017) din volumul total al primelor brute subscrise. Asigurările de viață au reprezentat 6,59% (6,58%, 2017) din volumul total al primelor brute subscrise. În 2018, asigurările obligatorii au fost cifrate la nivelul 46,03%, iar asigurările facultative, corespunzător, au acoperit 53,97% din volumul primelor brute subscrise pe piața de asigurări.

Diagrama nr. 6. Structura pieței de asigurări, mil.lei

Tabelul nr. 29 Structura primelor brute subscrise și despăgubirilor și indemnizațiilor plătite

	2017				2018			
	Prime		Despăgubiri		Prime		Despăgubiri	
	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %
Asigurări de răspundere civilă	803,94	55,76	267,10	52,78	824,24	54,29	263,88	48,07
Asigurări de bunuri	439,23	30,46	190,36	37,62	476,73	31,40	219,11	39,91

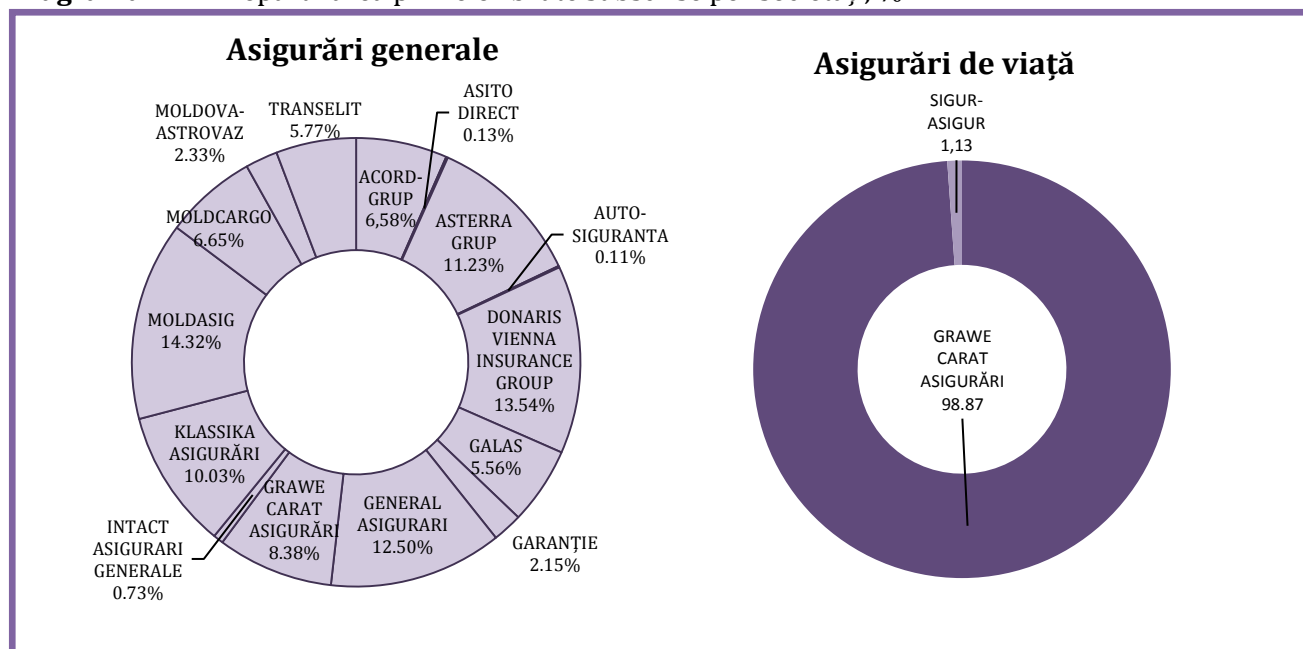
Asigurări de persoane	198,50	13,77	48,57	9,60	215,25	14,18	65,52	11,93
Prime încasate prin reasigurare	0,23	0,01	0	0	1,92	0,13	0,48	0,09

Ponderea volumului primelor brute subscrise din asigurările de răspundere civilă s-a diminuat cu 1,47 puncte procentuale comparativ cu anul precedent, primele din asigurările de bunuri au înregistrat o creștere cu 0,94 puncte procentuale, cele din asigurările de persoane - cu 0,41 puncte procentuale și primele încasate din reasigurări au crescut cu 0,12 puncte procentuale.

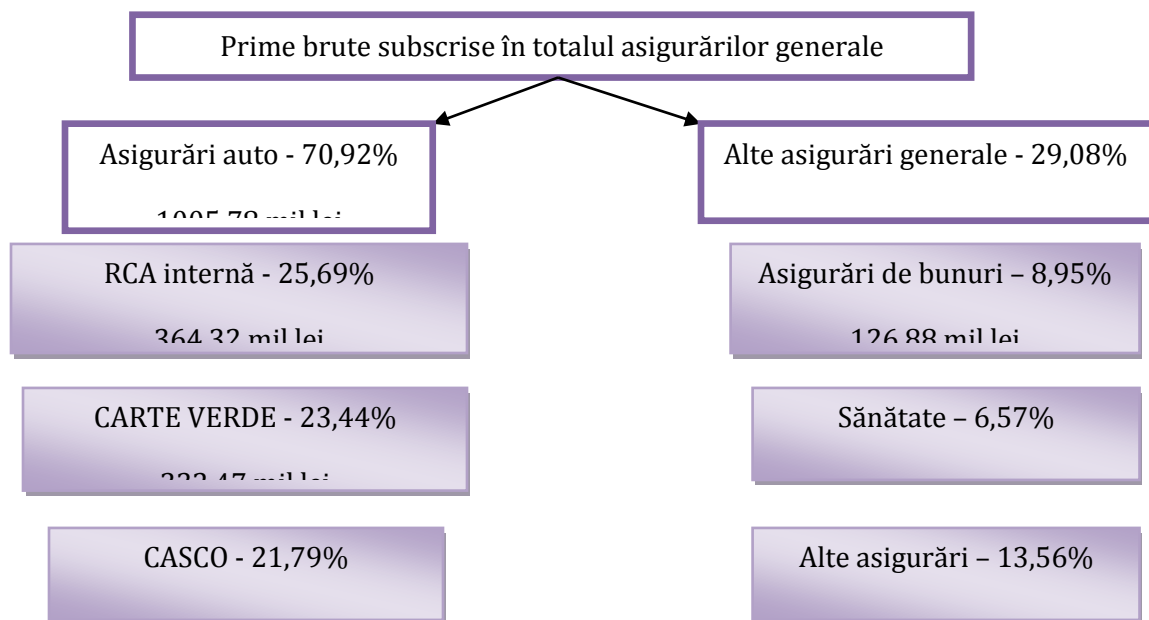
În 2018 au fost emise 1 736 037 polițe de asigurare în baza contractelor încheiate cu persoane fizice și juridice, în creștere cu 116 208 polițe comparativ cu 2017. Din numărul total de polițe, pentru asigurări generale au fost eliberate 1 732 706 polițe, iar pentru asigurări de viață - 3 331 polițe.

Piața de asigurări se caracterizează printr-un grad sporit de concentrare, unde 6 societăți de asigurare au subscris 1091,55 mil.lei (cca 71,90%) din volumul total de prime (1518,14 mil.lei).

Diagrama nr. 7. Repartizarea primelor brute subscrise per societăți, %

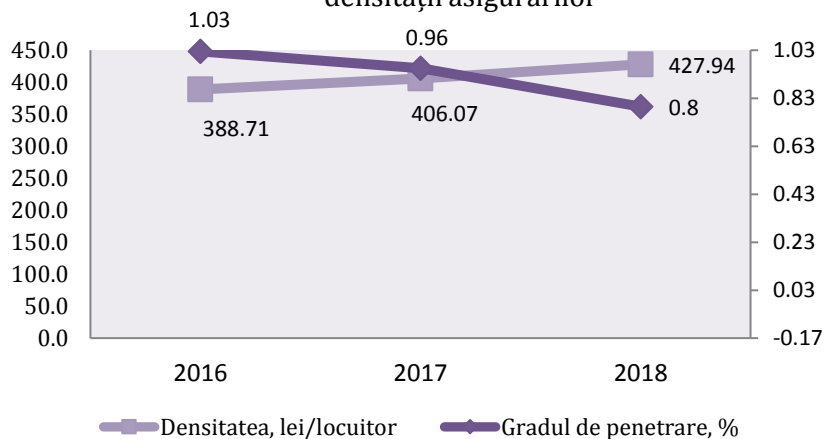
Dintre toate clasele de asigurări generale, preponderența în portofoliul consolidat al pieței de asigurări au deținut asigurările auto - 70,92% din totalul primelor brute subscrise din asigurările generale (1418,12 mil.lei).

Valoarea cumulativă a despăgubirilor de asigurare plătite pentru asigurările auto (asigurările de răspundere civilă auto (RCA internă și Carte Verde) și asigurările de vehicule terestre (CASCO)) a constituit 448,41 mil. lei sau 83,93% din totalul despăgubirilor plătite pe asigurările generale (534,25 mil. lei).

Densitatea primei de asigurare pe cap de locuitor este un indicator care exprimă scara de utilizare a produselor de asigurare de către populație. În 2018 prima per capita era de aproximativ 427,94 lei/locuitor - o creștere de 21,87 lei comparativ cu anul precedent. Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat ca raport între primele brute subscribe și PIB, a înregistrat nivelul de 0,80%, fapt ce atestă o descreștere a acestui indicator comparativ cu 2017 cu 0,16 puncte procentuale. Semnificativ este faptul că acest trend se explică prin ritmul superior de creștere a PIB-ului comparativ cu ritmul de creștere a volumului primelor de asigurare, ceea ce denotă mai curând o involuție a pieței de asigurări autohtone, în condițiile când acest indicator în aspect regional depășește 1,0 - 1,5%.

Diagrama nr. 8. Evoluția gradului de penetrare și densității asigurărilor

2.5. ACTIVITATEA SOCIETĂȚILOR DE ASIGURARE

Activul total al societăților de asigurare a continuat să se majoreze pe parcursul anului 2018 comparativ cu 2017, situându-se la data de referință la un nivel de circa 3481,91 mil. lei. Majorarea activului a avut loc ca urmare a majorării activelor nete și capitalului social.

Tabelul nr. 30 Indicatori principali privind activitatea societăților de asigurare

Indicatori		2017 mil.lei	2018 mil.lei	2018 / 2017 mil.lei	2018 / 2017 %
Active totale		3292,19	3481,91	189,72	105,76
Active nete		1373,88	1404,82	30,94	102,25
Capitalul social		594,18	620,31	26,13	104,40
Rezerve tehnice	în asigurări generale	991,29	1131,43	140,14	114,14
	în asigurări de viață	578,24	623,00	44,76	107,74
Profit până la impozitare		68,47	48,00	-20,47	70,10

Investițiile în capitalul social al asigurătorilor locali efectuate de persoane nerezidente au constituit la finele anului de referință 108,0 mil.lei, diminuându-se cu 0,6% față de anul precedent. Cota deținută de persoanele nerezidente în totalul capitalului social achitat al societăților de asigurare reprezintă (doar) 17,41%, majorându-se cu 4,0 puncte procentuale comparativ cu 2017.

Tabelul nr. 31 Lista societăților de asigurare cu capital străin

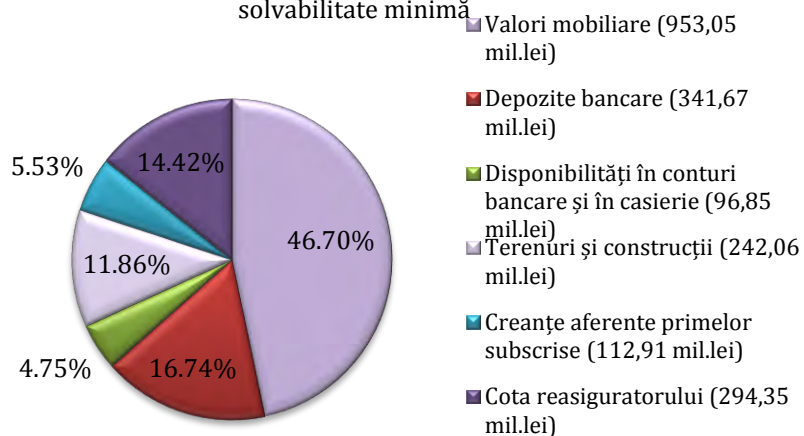
Societăți de asigurare	Țara de origine a investitorului străin	Capitalul social, mil. lei	Capitalul străin în capitalul social, mil. lei	Cota parte a capitalului străin în capitalul social, %
„DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA	Austria	50,69	50,68	99,99
„GRAWE CARAT ASIGURĂRI” SA	Austria, România	57,38	56,90	99,17
„TRANSELIT” SA	Marea Britanie	15,0	0,42	2,81

Conform normelor în vigoare aferente modului de garantare a solvabilității, asigurătorii sunt obligați să acopere cu active admise rezervele de asigurare și o treime din mărimea marjei de solvabilitate minime. Astfel, activele admise să reprezinte Fondul asiguraților trebuie să corespundă principiilor de diversitate, rambursabilitate, rentabilitate și lichiditate. Categoriile de active admise să acopere Fondul asiguraților se prezintă în diagramă. Pentru acoperirea riscurilor asumate prin contractele de asigurare și

reasigurare și pentru asigurarea permanentă a solvabilității și lichidității, societățile de asigurare trebuie să investească cu prudență în anumite categorii de active admise să reprezinte rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă, respectând criteriile de dispersie a plasamentelor conform normelor stabilite.

Reasigurarea ca instrument de transfer al riscurilor unei societăți de asigurare către o societate de reasigurare, conduce la îmbunătățirea situației financiare a cedentului prin reducerea riscurilor

Diagrama nr. 9. Structura activelor care reprezintă rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă

tehnice, diversifică și omogenizează portofoliul de asigurări și creează capacitate suplimentară de asigurare.

Valoarea totală a primelor cedate în reasigurare (2018) a constituit 323,51 mil.lei, înregistrând o creștere nominală de 31,94 mil.lei față de perioada precedentă de raportare.

Tabelul nr. 32 Indicatori principali privind activitatea de reasigurare, mil.lei

Indicatori	2017			2018			Total (+,-) 2018/2017
	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL	
Prime cedate în reasigurare	287,51	4,06	291,57	319,23	4,27	323,51	31,94
Prime încasate pe riscurile primite în reasigurare	0,23	0	0,23	1,91	0	1,91	1,68
Ponderea primelor cedate în reasigurare în prime brute subscrise (%)	19,94	0,28	20,22	21,03	0	21,03	1,09

În 2018 7 societăți de asigurare au desfășurat activitatea în domeniul asigurării subvenționate a riscurilor de producție în agricultură. Astfel, au fost emise 529 polițe de asigurare subvenționată a riscurilor de producție în agricultură cu suma asigurată de 349,61 mil.lei. Valoarea cumulativă a primelor brute subscrise a constituit 10,16 mil.lei, înregistrând o diminuare cu 0,57 mil.lei față de valoarea înregistrată în 2017. Despăgubirile de asigurare au însumat 2,65 mil.lei, consemnând o creștere cu 0,67 mil.lei față de anul precedent.

Tabelul nr. 33 Prime brute subscrise și despăgubiri achitate pentru asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, pe obiecte de asigurare, mil. lei

Obiecte asigurate	Prima totală de asigurare, mil.lei	Inclusiv achitată de		Ponderea în totalul încasărilor, %	Despăgubiri de asigurare achitate, mil.lei	Ponderea în totalul despăgubirilor, %
		Producătorul agricol	Stat			
Recolta	7,40	3,70	3,69	72,84	2,62	98,96
Plantații	1,14	0,57	0,56	11,17	0,00	0,00
Animale	1,62	0,78	0,76	15,99	0,03	1,04
TOTAL	10,16	5,05	5,01	100,00	2,65	100,00

Mijloacele financiare alocate pentru plata primelor de asigurare au constituit 5,01 mil.lei (4,84 mil.lei, 2017), înregistrând o scădere a interesului producătorilor agricoli pentru acest tip de asigurare.

2.6. ACTIVITATEA INTERMEDIARILOR ÎN ASIGURĂRI ȘI/SAU REASIGURĂRI

În condițiile legislației în vigoare, intermediari în asigurări sunt agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare și/sau reasigurare.

Conform rapoartelor specializate ale acestora, s-au consemnat următoarele:

- primele de asigurare intermediare de brokeri au constituit 504,84 mil.lei (453,20 mil.lei, 2017), înregistrând ponderea de 33,25% (31,43%, 2017) din totalul primelor brute subscrise;
- veniturile din activitatea de intermediere au constituit 181,55 mil.lei (167,66 mil.lei, 2017);
- numărul de contracte intermediare de brokeri – 551 207 (455 898, 2016)

- primele de asigurare intermediare de agenții bancassurance au constituit 48,96 mil. lei (9,91 mil. lei, 2017), înregistrând ponderea de 3,22% (0,69%, 2017) din totalul primelor brute subscrise;
- primele de asigurare intermediare de agenții de asigurare persoane fizice și juridice au constituit 402,50 mil. lei, reprezentând o pondere de 26,51% din totalul primelor brute subscrise.

2.7. FONDUL DE PROTECȚIE A VICTIMELOR STRĂZII ȘI FONDUL DE COMPENSARE

❖ Fondul de protecție a victimelor străzii funcționează în condițiile Legii cu privire la asigurarea de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (Legea nr.414/2006) și are drept scop protejarea persoanelor păgubite ca urmare a accidentelor produse de autovehicule ai căror posesori nu au respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, precum și de autovehicule neidentificate și/sau obținute pe cale ilicită.

Conform datelor raportului prezentat, s-au consemnat următoarele:

- în Fondul de protecție a victimelor străzii au fost transferate contribuții bănești în valoare totală de 7,41 mil. lei (7,08 mil. lei, 2017);
- au fost soluționate 209 cereri/reclamații de despăgubire din partea persoanelor păgubite urmare a accidentelor de autovehicule în care autorul și/sau autovehiculul au rămas neidentificați sau posesorul autovehiculului nu deținea asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, fiind achitate prejudicii în valoare de 5,06 mil. lei (4,37 mil. lei, 2017);
- a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în sumă totală de 3,80 mil. lei, pentru 106 de solicitări care urmează a fi regularizate.

❖ Fondul de compensare este administrat de Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA) în strictă conformitate cu Regulamentul general al Consiliului Birourilor.

Conform datelor raportului prezentat, s-au consemnat următoarele:

- societățile de asigurare au transferat contribuții bănești în sumă totală de 16,89 mil. lei, fiind, în același timp, efectuate plăți în sumă de 10,50 mil. lei (în creștere cu 1,65 mil. lei față de 2017);
- a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în suma totală de 6,12 mil. lei, pentru 103 de solicitări care urmează a fi regularizate.

3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

3.1. REGLEMENTARE

Activitatea de elaborare a reglementărilor în vederea creării și/sau completării cadrului legal pentru desfășurarea în mod corespunzător a activității entităților sectorului de creditare nebancaară, reglementate și supravegheate de CNPF, a generat următoarele rezultate:

Tabelul nr. 34 Reglementări în sectorul de creditare nebancaară

Nr. ord.	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancaară (nr. 1 din 16.03.2018)	Legea dată a intrat în vigoare la data de 01.10.2018 și prevede stabilirea unui cadru de reglementare și supraveghere comun pentru entitățile care desfășoară activități de creditare nebancaară și are drept scop asigurarea dezvoltării durabile a sectorului organizațiilor de creditare nebancaară, prin diminuarea riscurilor sistemice și protecția drepturilor consumatorilor de servicii.
2.	Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Legea cu privire la leasing) (nr. 35 din 16.03.2018)	Legea dată a intrat în vigoare la data de 01.10.2018 și are drept scop ajustarea cadrului juridic aferent organizării și funcționării CNPF și derivă din necesitatea creării condițiilor adecvate supravegherii sectorului de creditare nebancaară.
3.	Legea pentru modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 (nr.259 din 23.11.2018)	Legea prevede minimizarea riscurilor implicite aferente efectuării investițiilor în valori mobiliare corporative de către asociații, cadrul juridic privind instituirea de către CNPF a regimului de administrare specială a asociațiilor și asigurarea unei politici și direcții unice de dezvoltare a sectorului prin consolidarea capacității instituționale a Asociațiilor Centrale ale AEÎ prin instituirea unei singure asociații centrale, cu un Consiliu de administrare profesionist și independent de sistemul AEÎ.
4.	Hotărârea cu privire la modificarea și completarea unor acte normative (nr.8/12 din 05.02.2018)	Hotărârea dată derivă din necesitatea aducerii în concordanță a actelor normative ce vizează activitatea birourilor istoriilor de credit cu prevederile Legii nr. 149/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative prin modificarea și completarea a 4 regulamente: Regulamentul privind sistemele informaționale utilizate pentru crearea bazei de date a biroului istoriilor de credit, Regulamentul cu privire la modul de prezentare a informațiilor la biroul istoriilor de credit și de eliberare a raportului de credit, Regulamentul privind modul de raportare la Comisia Națională a Pieței Financiare de către birourile istoriilor de credit și Regulamentul privind licențierea activității biroului istoriilor de credit.
5.	Hotărârea cu privire la modificarea și completarea unor acte normative (nr.18/3 din 13.04.2018)	Hotărârea dată prevede modificarea și completarea Normelor de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut și a Regulamentului privind fondul de lichidități al asociațiilor de economii și împrumut și are drept scop eficientizarea utilizării resurselor financiare proprii disponibile ale sistemului de asociații de economii și împrumut, precum și excluderea obligativității plasării și menținerii cuantumului rezervei instituționale în conturi bancare de depozit la termen și/sau în

		valori mobiliare de stat și/sau după caz, în fondul de lichidități.
6.	Regulamentul cu privire la modul de avizare și înregistrare a organizațiilor de creditare nebancaară în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate (Hotărârea nr.41/4 din 17.09.2018)	Regulamentul dat stabilește modul de eliberare de către CNPF a avizului pentru înregistrarea de stat a organizațiilor de creditare nebancaară, în cazul constituirii, reorganizării, lichidării sau suspendării activității acestora, notificarea CNPF în scopul înregistrării în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate în cazurile stabilite de legislație, precum și conținutul setului de documente prezentat, care urmează să confirme corespunderea administratorilor organizațiilor de creditare nebancaară prevederilor legislației și în temeiul căruia CNPF ia act de numirea în funcție a administratorilor.
7.	Regulamentul cu privire la transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebancaară (Hotărârea nr.41/4 din 17.09.2018)	Regulamentul dat stabilește cerințele aplicate organizațiilor de creditare nebancaară înregistrate în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară privind transparența structurii de proprietate a acestora și modul de prezentare și actualizare a informațiilor cu privire la fondatori (acționari/asociați), inclusiv beneficiarii efectivi.
8.	Hotărârea privind modificarea Regulamentului cu privire la dezvăluirea de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară a informației privind acordarea serviciilor (nr.48/15 din 29.10.2018)	Hotărârea dată are drept scop aducerea în concordanță a cadrului normativ cu Legea privind organizațiile de creditare nebancaară (nr.1/2018) și stabilirea cerințelor aplicate organizațiilor de creditare nebancaară privind dezvăluirea informației referitoare la activitatea desfășurată, inclusiv la modalitățile și spațiul de publicare a informației necesare, precum și obligarea indicării dobânzii anuale efective în informațiile precontractuale furnizate și în contractele de credit nebancaar.

3.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE

La situația din 31.12.2018, licențe pentru desfășurarea activității profesioniste dețineau 270 de asociații de economii și împrumut, menținându-se tendința anilor precedenți de reducere a numărului asociațiilor.

Tabelul nr. 35 Numărul asociațiilor de economii și împrumut licențiate

	31.12.2017	31.12.2018
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria A	216	204
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria B	63	64
Asociații centrale	2	2
TOTAL	281	270

Potrivit datelor Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase, în cadrul activității de autorizare a AEÎ au fost operate următoarele modificări:

Licențe și
avize

- 1 licență acordată de categoria B (AEÎ „ONEȘTI-CREDITI”)
- 11 licențe retrase de categoria A
- 216 avize pentru înregistrarea de stat a statutelor AEÎ în redacție nouă și a modificărilor și completărilor la statute
- 25 avize pentru înscrierea în Registrul de stat al persoanelor juridice a datelor privind directorul executiv/conducătorul filialei/lichidatorul AEÎ
- 4 avize pentru efectuarea investițiilor în valori mobiliare corporative de către AEÎ
- 2 avize privind radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice în rezultatul lichidării a 2 AEÎ
- 66 confirmări în funcție de administratori ai AEÎ

Tabelul nr. 36 Atestarea specialiștilor

	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de atestare în 2018	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de atestare la 31.12.2018
Specialiști atestați în domeniul asociațiilor de economii și împrumut	10	1451

3.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL

În 2018 monitorizarea activității sectorului de creditare nebancară a avut drept obiectiv asigurarea conformării entităților la prevederile cadrului legal în domeniu, precum și asigurarea prevenirii abuzurilor și fraudelor în raporturile dintre entități și beneficiarii de servicii.

Supravegherea AEÎ a fost efectuată atât prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, cu o atenție specială asupra respectării indicatorilor prudențiali, cât și prin efectuarea controalelor.

Monitorizarea Asociațiilor de Economii și Împrumut

Tabelul nr. 37 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2017	2018
Situații financiare anuale	278	273
Rapoarte specifice trimestriale	848	825
Rapoarte specifice lunare	520	523
Total	1646	1621

Tabelul nr. 38 Măsuri de supraveghere întreprinse de CNPF

Avertismente/atenționări privind conformarea cerințelor legislației, inclusiv respectarea normelor de prudență financiară și corectarea informațiilor prezentate	Suspendarea operațiunilor la conturile de decontare	Numărul prescripțiilor privind conformarea cerințelor legislației, inclusiv obligației de raportare	Numărul deciziilor de tragere la răspundere contravențională	Suma sanctiunilor contravenționale încasate (mii lei)

2017	89	6	77	16	13,5
2018	292	15	163	14	16,55

Controlul Asociațiilor de Economii și Împrumut

În procesul de examinare a rapoartelor prezentate de AEÎ, acolo unde au fost identificate riscuri, CNPF, în scopul de a evalua conformitatea cu cadrul legal, a inițiat și realizat 11 controale la fața locului privind respectarea legislației în domeniu.

Tabelul nr. 39 Numărul controalelor efectuate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2017	2018
Numărul controalelor complexe	9	11
Numărul controalelor tematice	3	1
Numărul deciziilor aprobate	11	11

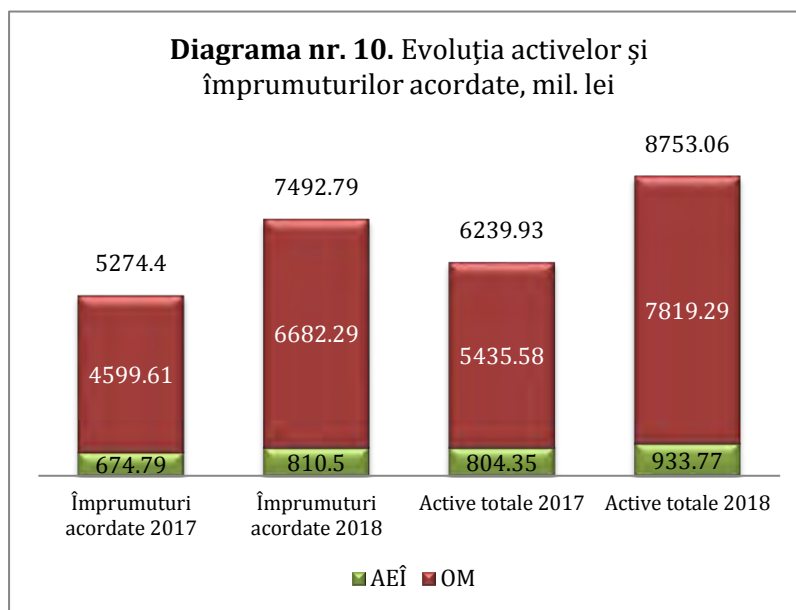
Activitățile de supraveghere au stabilit abateri de la prevederile legislației, inclusiv nerespectarea normelor de prudență financiară, modului de desfășurare a adunărilor generale ale membrilor AEÎ și de desemnare a administratorilor, cerințelor de raportare financiară și alte încălcări ce au condus la aplicarea unui șir de măsuri și sancțiuni contravenționale.

Tabelul nr. 40 Măsuri de supraveghere întreprinse de CNPF

	Numărul avertizărilor/ atenționărilor față de administratori	Numărul prescripțiilor cu privire la înlăturarea încălcărilor legislației	Numărul deciziilor de tragere la răspundere contravențională	Suma sancțiunilor contravenționale încasate (mii lei)	Materiale remise organelor de ocrotire a normelor de drept	Numărul de suspendări ale operațiunilor la conturile bancare
2017	11	5	24	45,2	2	0
2018	11	6	11	13,75	4	0

3.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Valoarea activelor totale deținute de întreg sectorul de creditare nebancaară (asociațiile de economii și împrumut - AEÎ și organizațiile de microfinanțare - OM) a crescut pe parcursul lui 2018, menținând trendul pozitiv înregistrat în ultimii ani. La 31 decembrie 2018, activele sectorului au constituit 8753,06 mil. lei, înregistrând un ritm anual de creștere de 40,27%. La nivelul portofoliului împrumuturilor acordate s-a menținut tendința ascendentă a valorii acestora, consemnând o pondere de aproximativ 3,94% din PIB, în creștere cu 0,43 puncte procentuale comparativ cu 2017 (OM - 3,52%, AEÎ - 0,43%). Conform datelor Biroului Național de Statistică, 38,47% din populația economic activă a beneficiat de împrumuturile sectorului de creditare nebancaară, acestea înregistrând o creștere de 11,15 puncte procentuale comparativ cu 2017.

Eficiența utilizării activelor și capitalului propriu de către entitățile sectorului de creditare nebancaară a rezultat cu o rată de rentabilitate de circa 8,29%, respectiv 25,89%, în descreștere cu 0,9 puncte procentuale și, respectiv, în creștere cu 0,07 puncte procentuale comparativ cu 2017.

Tabelul nr. 41 Indicatorii activității de creditare nebancaară

Indicatori	2017			2018			Total 2018/2017
	AEÎ	OM	TOTAL	AEÎ	OM	TOTAL	
Sectoare							
Nr. beneficiarilor de împrumuturi (persoane)	40658	303280	343938	42408	454088	496496	144,36
Rata de penetrare (%)	3,23	24,09	27,32	3,29	35,18	38,47	140,81
Rentabilitatea activelor (%)	4,98	9,81	9,19	3,91	8,82	8,29	90,21
Rentabilitatea capitalului propriu (%)	16,28	27,01	25,82	12,88	27,36	25,89	100,27
Profit net	40,07	533,37	573,44	36,48	689,3	725,78	126,57

3.5. ACTIVITATEA ASOCIAȚIILOR DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT

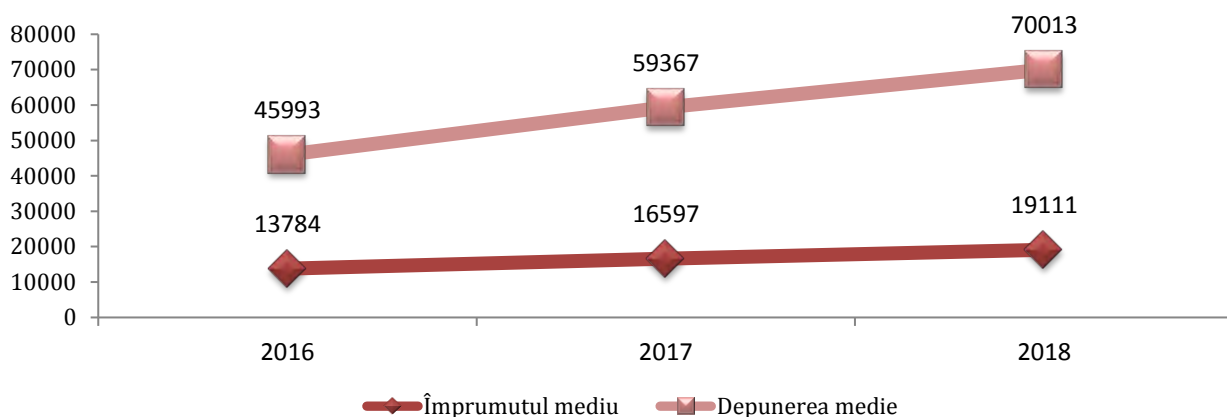
În 2018 noi membri ai AEÎ au devenit 3580 persoane, înregistrând un total de 137301 membri. Odată cu creșterea numărului membrilor AEÎ, a crescut și numărul beneficiarilor de împrumuturi cu 4,30%, respectiv și numărul depunătorilor de economii cu 4,79%.

Tabelul nr. 42 Evoluția nr. membrilor AEÎ, beneficiarilor de împrumuturi și depunătorilor de economii

	2017			2018			Total 2018/2017, %
	Licență A	Licență B	Total	Licență A	Licență B	Total	
Nr. membrilor	60598	73123	133721	57092	80209	137301	102,68
Nr. beneficiarilor	12966	27692	40658	12657	29751	42408	104,30
Nr. depunătorilor	-	7012	7012	-	7348	7348	104,79

Din punct de vedere al evoluției valorii medii a împrumutului ce revine unui membru beneficiar de împrumut și a valorii medii a economiilor atrase sub formă de depuneri, se observă un trend ascendent a acestor indicatori, consemnând în 2018 – 70013 lei și, respectiv, 19111 lei.

Diagrama nr. 11. Evoluția valorii medii a împrumuturilor și depunerilor de economii, lei

Potrivit rezultatelor reflectate în situațiile financiare, evoluția înregistrată în dezvoltarea sistemului AEÎ se caracterizează prin următorii indicatori generali de activitate.

Tabelul nr. 43 Indicatori generali privind activitatea AEÎ

Indicatori	2017 mil.lei	2018 mil.lei	2018 / 2017 (%)	2018	
				Pondere AEÎ cu licență de categoria A (%)	Pondere AEÎ cu licență de categoria B (%)
Active totale	804,35	933,77	116,09	14,77	85,23
Capital propriu	246,14	283,27	115,08	27,63	72,37
Împrumuturi acordate	674,79	810,48	120,11	15,32	84,68
Depuneri de economii	416,28	514,46	123,59	0,00	100,00
Credite bancare și împrumuturi primite	123,0	115,86	94,20	48,83	51,17

Valoarea totală a activelor a crescut (2018) cu circa 16,09%, comparativ cu nivelul consemnat la finele lui 2017. Majorarea activelor se datorează majorării împrumuturilor acordate cu 20,11%. Pondere maximă în structura activelor AEÎ revine împrumuturilor acordate, acestea constituind 86,8% din valoarea totală a activelor.

Tabelul nr. 44 Structura activelor AEÎ, mil. lei

	2018	2018	2018
		AEÎ cu licență de categoria A (%)	AEÎ cu licență de categoria B (%)
Numerar în casierie	35,86	14,14	85,86
Numerar la conturi curente	11,16	27,24	72,76
Alte elemente de numerar	0,004	0,00	100,00
Investiții financiare, inclusiv:	78,03	5,61	94,39
- Titluri de valoare	5,94	0,00	100,00
- Depozite bancare	2,02	67,82	32,18
- Fondul de lichidități	65,03	1,38	98,62
- Alte investiții financiare	5,04	41,87	58,13
Creanțe aferente dobânzilor	15,79	7,03	92,97
Împrumuturi acordate	810,49	15,32	84,68
Provizioane pentru împrumuturi acordate și dobânzi aferente	-46,62	6,52	93,48
Imobilizări corporale și necorporale	21,6	11,71	88,29
Alte active	7,46	9,12	90,88
Total active	933,77	14,77	85,23

Cu referire la structura portofoliului de împrumuturi al AEÎ, împrumuturile cu scadență de până la 1 an au constituit 57,37% din volumul total al împrumuturilor acordate.

Diagrama nr. 12. Scadența împrumuturilor acordate de către AEÎ, mil. lei

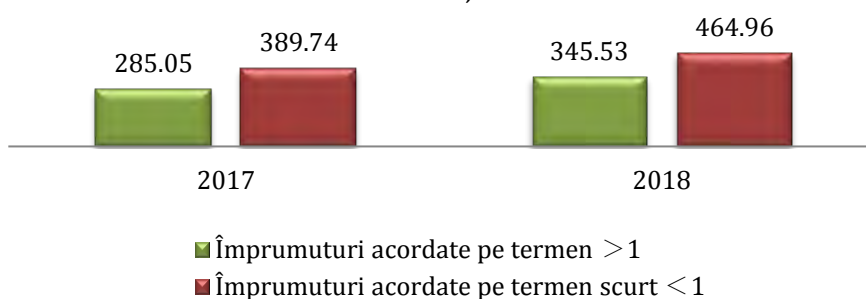
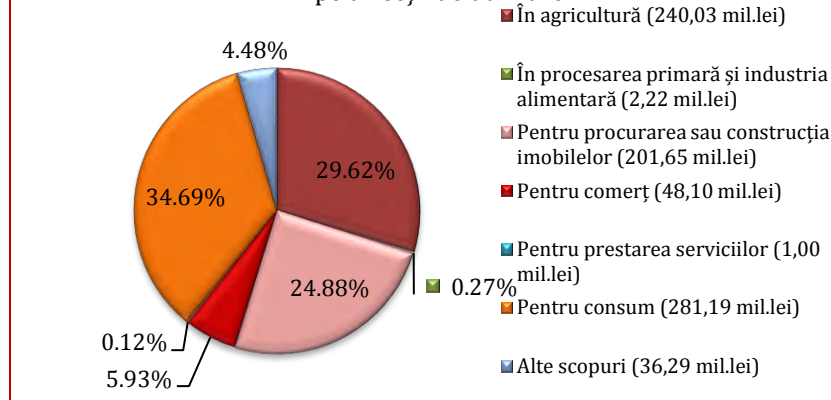

Diagrama nr. 13. Clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare

Potrivit clasificării împrumuturilor acordate de către AEÎ pe direcții de utilizare, cea mai semnificativă parte a împrumuturilor s-a acordat pentru consum – 281,19 mil. lei, urmată de împrumuturile acordate în domeniul agriculturii – 240,03 mil. lei și împrumuturile acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor – 201,65 mil. lei.

În structura portofoliului de împrumuturi acordate al AEÎ, împrumuturile pentru care se respectă condițiile contractuale (standarde) reprezintă 92,53%. Rata împrumuturilor expirate a constituit 5,5%, situându-se sub nivelul maxim stabilit de WOCCU cu 0,5 puncte procentuale.

Tabelul nr. 45 Structura portofoliului de împrumuturi acordate de către AEÎ

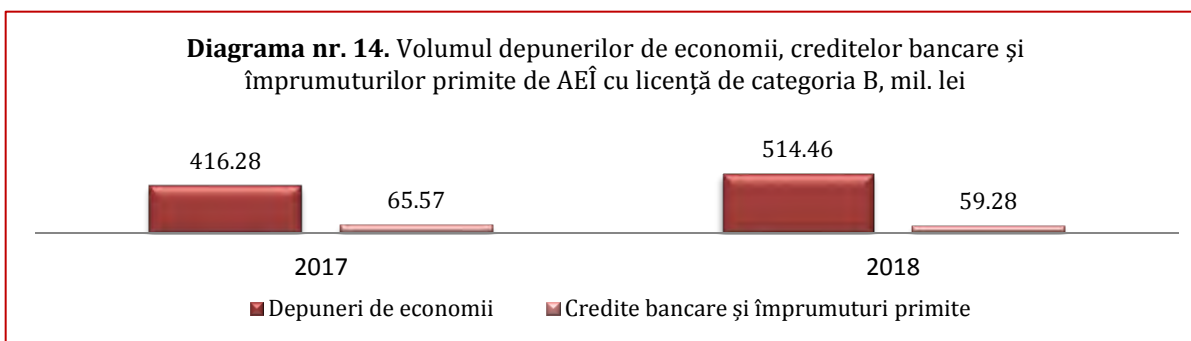
Categoria	Împrumuturi acordate (total, mil. lei)		2018/2017 (%)	2018 (%)	
	2017	2018		AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B
Standard	635,19	750,0	118,07	16,07	83,93
Supravegheat	14,74	15,9	107,87	11,64	88,36
Substandard	8,43	13,63	161,68	3,37	96,63
Dubios	5,48	9,2	167,88	4,35	95,65
Compromis	10,95	21,75	198,63	4,18	95,82
Total	674,79	810,48	120,11	15,32	84,68

Analizând structura depunerilor de economii după termenul de scadență, se constată că AEÎ tind să accepte depuneri de economii pe termen scurt de până la 1 an, situație determinată de necesitatea asigurării echilibrului scadențelor în raport cu împrumuturile acordate, majoritatea din care (62,8%) sunt oferite pe termen scurt.

Tabelul nr. 46 Structura depunerilor de economii după termenul de scadență

Termenul de scadență	2017 (mil. lei)	2018 (mil. lei)	Pondere (%)	
			2017	2018
Până la 1 lună	22,53	23,95	5,41	4,66
De la 1 lună până la 3 luni	33,86	44,34	8,13	8,62
De la 3 luni până la 1 an	230,84	254,77	55,45	49,52
De la 1 an până la 3 ani	114,12	151,82	27,41	29,51
De la 3 ani până la 5 ani	14,18	37,36	3,41	7,26
Peste 5 ani	0,75	2,22	0,18	0,43
Total	416,28	514,46	100,0	100,0

Rata de finanțare a împrumuturilor acordate din depunerile de economii atrase de AEÎ care dețin licență de categoria B este de 74,96%, consemnând o creștere cu 0,41 puncte procentuale comparativ cu 2017 ca rezultat al majorării valorii totale a împrumuturilor acordate într-un ritm echivalent celui înregistrat de majorarea valorii depunerilor de economii.

3.6. ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR DE MICROFINANȚARE

Valoarea totală a activelor OM a crescut în 2018 cu circa 43,85% comparativ cu nivelul înregistrat la finele 2017, consemnând valoarea de 7819,29 mil. lei (conform situațiilor financiare prezentate de 176 OM).

Tabelul nr. 47 Indicatori generali privind activitatea organizațiilor de microfinanțare

Nr.	Indicatori	2017	2018	2018/2017 (+,-)	2018/2017 (%)
1	Numărul de organizații (unități)	167	176*	9	105,39
2	Capitalul propriu (mil. lei)	1975,01	2519,61	544,6	127,57
3	Total active (mil. lei)	5435,58	7819,29	2383,71	143,85
4	Împrumuturi acordate și leasing financiar (mil. lei)	4599,61	6682,29	2082,68	145,28
	- Persoanelor fizice	3840,26	5391,52	1551,26	140,4
	- Persoanelor juridice	759,34	1290,77	531,43	169,99
5	Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	3208,90	4574,22	1365,32	142,55
6	Profitul net (mil. lei)	533,37	689,30	155,93	129,23
7	Rentabilitate a activelor (%)	9,81	8,82	-0,99	89,91

*OM care au prezentat situațiile financiare pentru 2018

O analiză a indicatorilor generali privind activitatea OM arată că în perioada de raportare (2018) a continuat dinamica pozitivă a acestor indicatori. Profitul net a crescut cu aproximativ 29,23%, fapt care se datorează creșterii portofoliului de împrumuturi acordate și leasingului financiar cu 45,28%, diminuării rentabilității activelor cu 0,99 puncte procentuale, fapt ce denotă că OM au continuat să efectueze investiții preponderent în active generatoare de dobândă cu o profitabilitate sporită. De asemenea, majorarea continuă a capitalului propriu relevă o creștere sigură a stabilității financiare a OM, determinând un trend ascendent a rentabilității financiare de 27,36%.

Tabelul nr. 48 Garantarea împrumuturilor acordate pe termene de scadență, %

	2017		2018	
	Termen scurt	Termen lung	Termen scurt	Termen lung
Structura împrumuturilor acordate				
garantate	31,70	76,19	23,61	69,63
negarantate	68,30	23,81	76,39	30,37
Scadența împrumuturilor acordate	28,96	71,04	28,09	71,91

Analizând datele din tabel se constată că, similar anului precedent, OM continuă aplicarea unei politici prudente de gestiune a portofoliului de împrumuturi, asigurându-și riscurile de nerambursare a împrumuturilor acordate pe măsura creșterii termenului de scadență a acestora.

Poziția dominantă în structura portofoliului de împrumuturi acordate revine persoanelor fizice cu un volum de 5391,52 mil. lei sau 80,68%, din care 52,91% constituie împrumuturi garantate și 47,09% – negarantate. La 31.12.2018 împrumuturile acordate persoanelor juridice au înregistrat valoarea de 1290,77 mil. lei, acestea la rândul său fiind divizate în împrumuturi garantate în valoare de 936,69 mil. lei (72,57%) și împrumuturi negarantate – 354,08 mil. lei (27,43%).

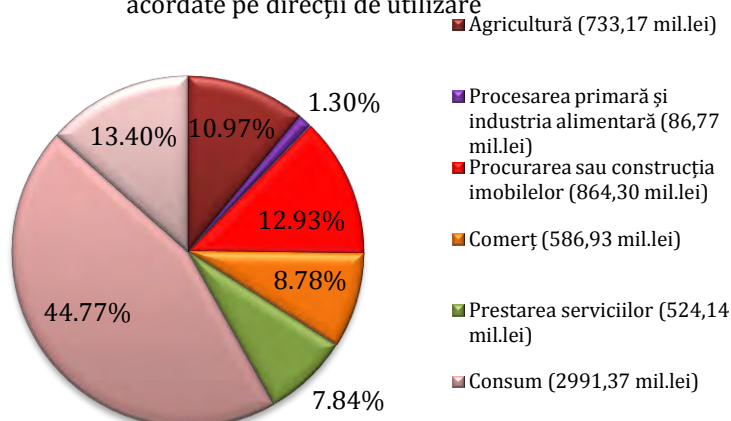
Sectorul organizațiilor de microfinanțare prezintă un grad sporit de concentrare a pieței, astfel, 10 entități dețin 67,89% din volumul total al activelor pieței.

Domeniul de utilizare a împrumuturilor acordate de OM sunt dispersate preponderent pe principalele domenii ale economiei naționale.

Ponderea maximă a împrumuturilor acordate în 2018 (44,77%) o dețin împrumuturile acordate pentru consum, acestea înregistrând o creștere cu 18,48 puncte procentuale față de 2017. Împrumuturile acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor au constituit 12,93%, cu 5,65 puncte procentuale mai puțin

comparativ cu 2017. Semnificativ este faptul că aproximativ 8,78% dintre împrumuturi au fost acordate pentru comerț, mai cu seamă întreprinderilor micro, mici și mijlocii. De asemenea, circa 13,4% din împrumuturi au fost clasificate de OM în categoria “Alte scopuri”, din care fac parte leasingul financiar și împrumuturile a căror destinație nu este monitorizată de către entități.

Diagrama nr. 15. Clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare

4. ACTIVITATEA BIROURILOR ISTORIILOR DE CREDIT

În 2018 două birouri ale istoriilor de credit dețineau licențe pentru activitatea de prestare a serviciilor de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit și de prestare a serviciilor aferente.

Total participanți la schimbul informațional sunt 12 bănci comerciale, 55 organizații de creditare nebanară, 6 asociații de economii și împrumut și 1 asociație centrală de economii și împrumut, 1 persoană juridică prestatoare de servicii comunale și de telecomunicații.

Tabelul nr. 49 Indicatori generali privind activitatea birourilor istoriilor de credit

		2017	2018*
Numărul contractelor de credit raportare de către sursele formării istoriilor de credit		793 287	1 421 914
Numărul istoriilor de credit conținute în baza de date	<i>Pers./fizice</i>	561 156	849 535
	<i>Pers./juridice</i>		21 041
Numărul rapoartelor de credit prezentate	Utilizatorilor istoriilor de credit <i>care conține informație</i>	1 415 056	1 392 434
	<i>care nu conține informație</i>		986 439
	Subiecților istoriilor de credit <i>care conține informație</i>	2 274	1 596
	<i>care nu conține informație</i>		1574

* ca rezultat al modificării formelor de raportare, datele se expun în altă redacție

Analizând indicatorii, se constată o dinamică ascendentă a tuturor datelor ce caracterizează activitatea birourilor istoriilor de credit. Unul din cel mai relevant indicator este numărul rapoartelor de credit prezentate de birourile istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit, care denotă o creștere în 2018 cu circa 963,8 mii rapoarte.

Informația obținută de la birourile istoriilor de credit servește o măsură suplimentară de asigurare împotriva riscurilor de creditare, permițându-i creditorului să evalueze mai bine capacitatea de plată a solicitantului, facilitând accesul la finanțare a persoanelor fizice și juridice.

5. MĂSURI DE POLITICI INTRASECTORIALE

5.1. PROTECȚIA CONSUMATORULUI

Dezvoltarea sectoarelor financiare nebancale reprezintă unul dintre obiectivele principale ale CNPF, acțiunile și măsurile adoptate și implementate de către autoritate în acest sens vizează, în special, creșterea și reșezarea pe baze stabile a sectoarelor pieței, precum și protecția eficientă a drepturilor și intereselor consumatorilor de servicii. Anul 2018 a întărit și a confirmat demersurile începute.

Conform legii cadru, toate atribuțiile CNPF se circumscriu obiectivului fundamental de protecție a consumatorilor de produse financiare oferite de piața financiară nebancale. Astfel, activitățile de reglementare și de supraveghere a piețelor și entităților care activează în cadrul acestora se raportează la acest obiectiv permanent de protecție a consumatorilor, punându-se în continuare accentul pe monitorizarea riscurilor și elementelor de conduită, în special acelor care derivă din evoluția piețelor.

Prevederile cadrului în domeniul Pieței financiare nebancale aferente protecției consumatorului:

Legea privind piața de capital (nr. 171/2012)	Legea cu privire la asigurări (nr.407/2006)	Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancale (nr.1/2018)
<ul style="list-style-type: none"> • Protecția investitorilor - Capitolul VI; • Exercițarea atribuțiilor de reglementare, de supraveghere și control în raport cu orice participant la piața de capital necesară pentru protecția investitorilor - Capitolul VII; 	<ul style="list-style-type: none"> • Protecția consumatorului. Examinarea petițiilor asiguraților (beneficiarilor) și/sau ale terțelor persoane – art. 43; • Împuternicirea autorității de supraveghere de a emite acte normative în domeniul protecției consumatorului; 	<ul style="list-style-type: none"> • Soluționarea pretențiilor clienților conform Legii cu privire la petiționare (nr. 190/1994), Legii privind protecția consumatorilor (nr.105/2003), ținând cont de cerințele Legii privind contractele de credit pentru consumatori (nr. 202/2013); • Exercițarea compartimentului de autorizare în vederea asigurării transparenței activității organizațiilor de creditare nebancale, implicit crearea tuturor premiselor de informare a potențialelor consumatori de servicii de creditare nebancale.

Protecția consumatorului este orientată spre informarea consumatorilor, stabilirea și îmbunătățirea continuă a procedurilor de soluționare a petițiilor recepționate, ridicând nivelul de încredere în rolul CNPF. Astfel, CNPF asigură protejarea și apărarea drepturilor consumatorilor prin următoarele acțiuni întreprinse:

Ridicarea nivelului de încredere în sistemul instituțional prin îmbunătățirea proceselor de soluționare a petițiilor	Monitorizarea conduitei entităților în scopul identificării de practici neloiale și abuzive
Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare cu publicul și alte părți interesate	Educația financiară a consumatorului

Pe domeniile reglementate/supravegheate de către CNPF, petițiile se structurează după cum urmează:

Tabelul nr. 50 Numărul petițiilor înregistrate

Indicatori	Total petiții în 2017	% din total petiții 2017	Total petiții în 2018	% din total petiții 2018	% petiții 2017 cu 2018
Petiții de la beneficiarii serviciilor de asigurare	195	51,45	164	41,52	-15,90
Petiții în domeniul pieței de capital	156	41,16	201	50,89	+28,85
Petiții de la beneficiarii serviciilor din sectorul de creditare nebancaară și AEÎ	28	7,39	30	7,59	+7,14
Total	379	100	395	100	4,22

Piața de asigurări

- au fost înregistrate în total 164 de petiții, în scădere cu 15,90% față de 2017;
- au fost examinate și analizate 157 de petiții, în creștere cu 3,29% față de 152 petiții examinate în 2017;
- petițiile pe clasa asigurărilor generale reprezintă 72,61% din total, în scădere cu 20,27% față de 2017;
- petițiile pe clasa asigurărilor de viață au înregistrat o creștere semnificativă de circa 5 ori față de 2017;
- 56,05% din petiții au fost pe clasa asigurărilor de răspundere civilă auto.

Modificările cadrului normativ, dialogul și întâlnirile cu companiile de asigurări, organizarea diferitor seminare și instruirii în domeniul protecției consumatorilor pe piața de asigurări, precum și plasarea informației despre petiții și modalitățile de soluționare acestora pe pagina web oficială a CNPF au dus la scăderea numărului de petiții înregistrate, comparativ cu anul precedent.

Diagrama nr. 16. Situația comparativă a petițiilor din sectorul de asigurări în 2018 față de 2017

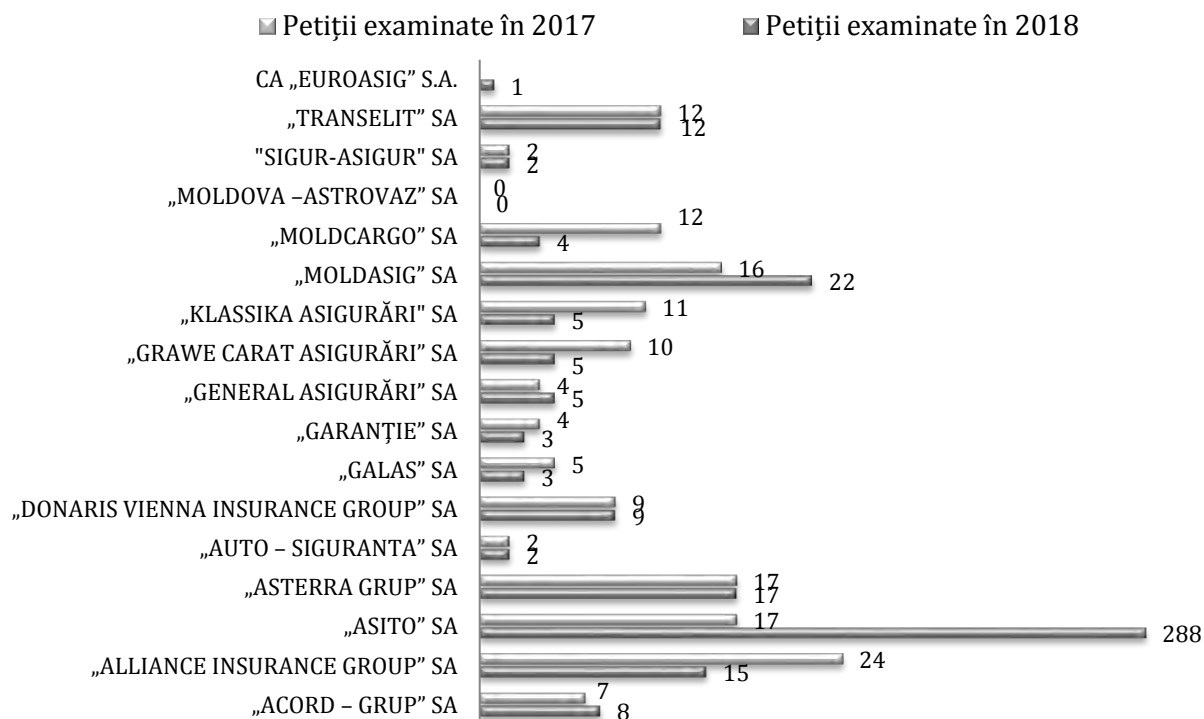
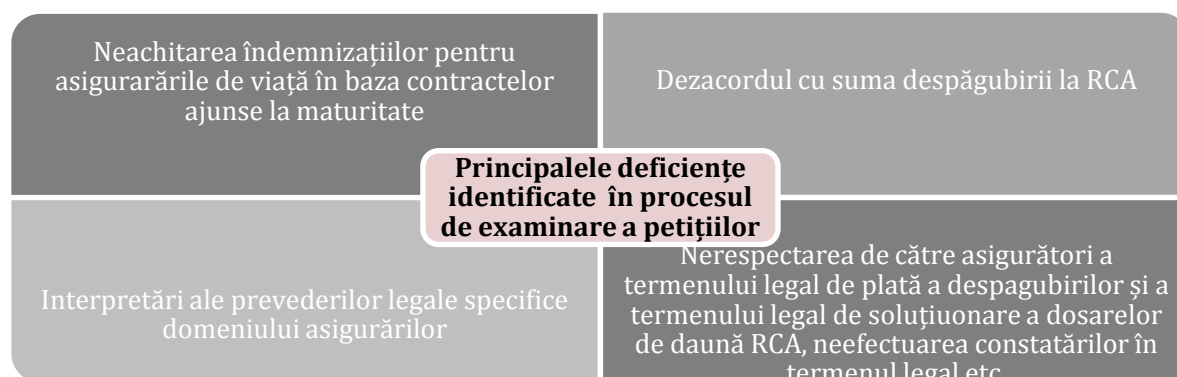
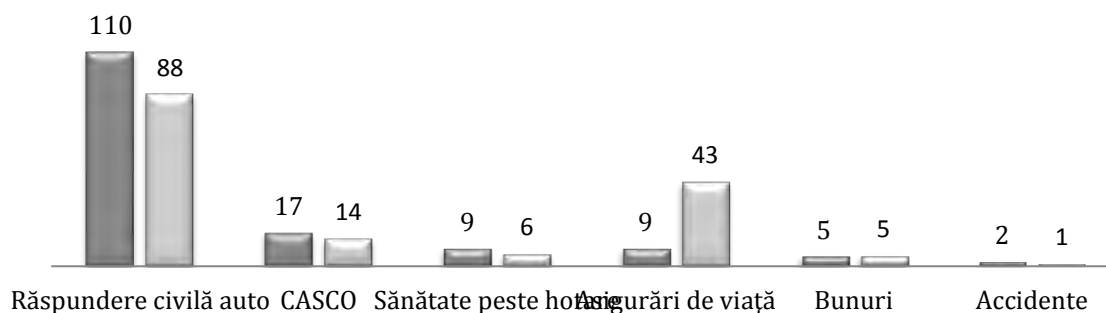
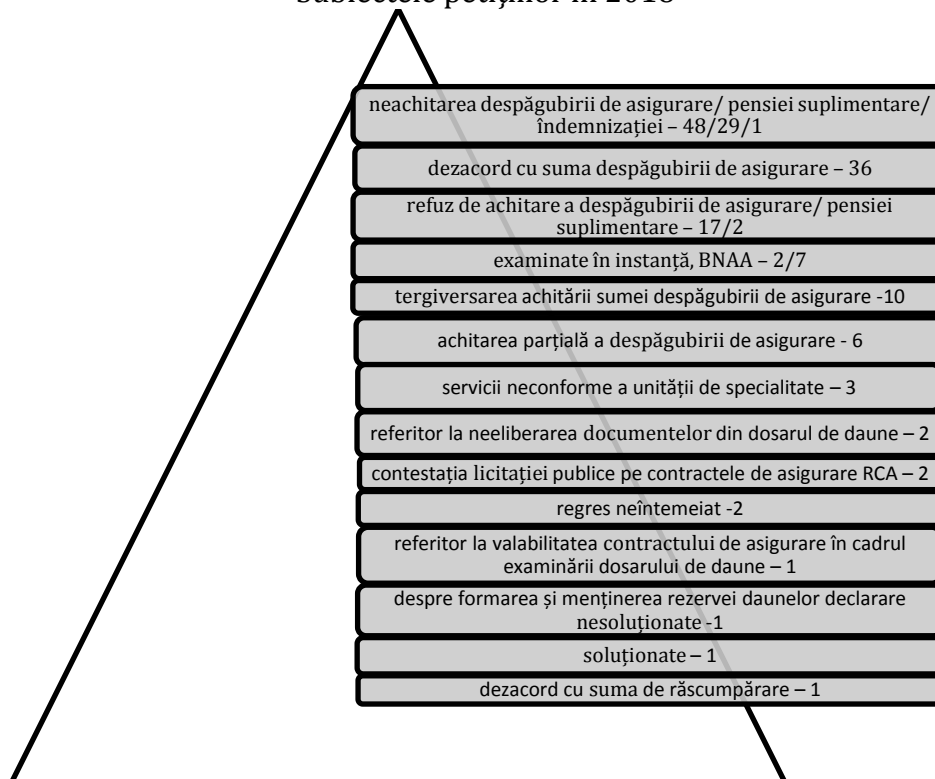

Diagrama nr. 17. Numărul petițiilor examinate în funcție de clasa de asigurare în 2017 - 2018

Subiectele petițiilor în 2018

În vederea protejării și respectării intereselor și drepturilor asiguraților în cadrul compartimentului structural de profil (CNPf) a fost creat Serviciul petiții, care, prin atribuțiile sale acordă o importanță deosebită analizării și rezolvării eventualelor petiții primite de la asigurați, sau de la alte persoane fizice și juridice care apelează la serviciile asigurătorilor sau intermediarilor în asigurări. Toate sesizările și petițiile primite împotriva asigurătorilor sau intermediarilor în asigurări au fost analizate și soluționate potrivit prevederilor legale și competențelor autorității de supraveghere a asigurărilor.

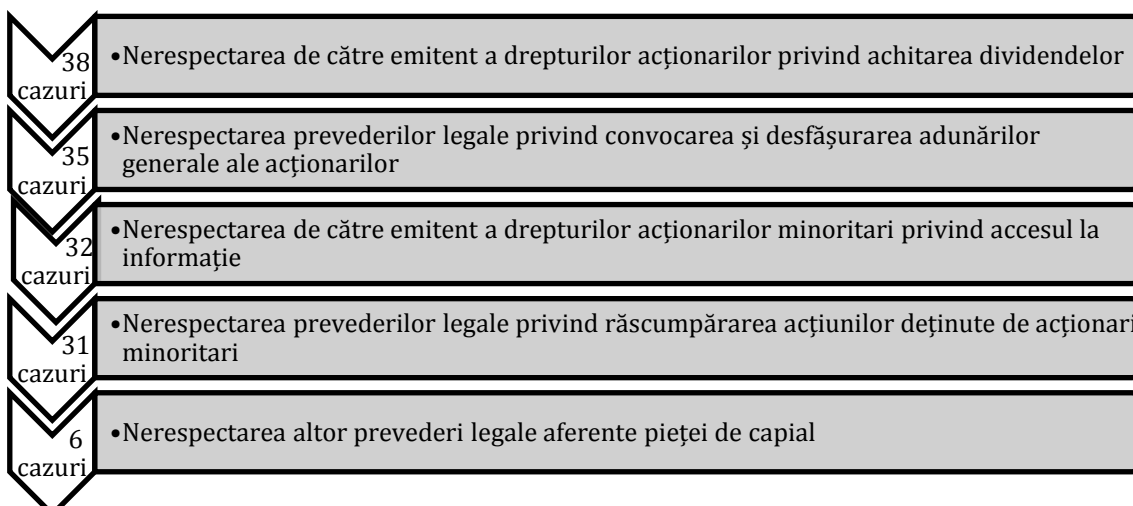
Piața de capital

În procesul de asigurare a protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare a fost verificată respectarea prevederilor legislației aferente drepturilor acționarilor și aspectelor de governanță corporativă.

- au fost înregistrate în total 201 petiții, în creștere cu 28,85% față de 2017 (156 petiții);
- au fost examinate 14 petiții parvenite de la consumatorii de servicii pe piața de capital, în scădere cu 41,67% față de 2017 (24 petiții);
- au fost examinate 142 petiții/solicitări din partea acționarilor sau societăților pe acțiuni în aspecte corporative, în creștere cu 69,05% față de 2017 (84 petiții);
- au fost examinate 31 petiții parvenite de la acționarii fondurilor de investiții privind activitatea companiilor fiduciare și desfășurarea procedurii de lichidare a fondurilor de investiții;
- au fost examinate 14 petiții parvenite de la clienții (fondatorii administrării fiduciare) companiilor fiduciare.

Deficiențele identificate referitoare la piața de capital	
Neclarități aferente declanșării procedurilor de retragere obligatorie a valorilor mobiliare	Nerespectarea regulilor de conduită pe piață la prestarea serviciilor și activităților de investiții

Au fost constatate următoarele deficiențe în activitatea emitenților:

Sectorul de creditare nebancaară

- au fost înregistrate în total 30 petiții, în creștere cu 7,14% față de 2017 (28 petiții);
- au fost examinate 24 petiții în sectorul organizațiilor de microfinanțare/organizații de creditare nebancaară;
- au fost examinate 6 petiții în sectorul asociațiilor de economii și împrumut;

Deficiențele identificate referitoare la activitatea AEÎ și/sau OMF

Neclarități privind modul de prestare a serviciilor de microfinanțare, inclusiv condițiile acordării împrumutului, mărimea dobânzii la împrumut, mărimea și modul de calcul a penalităților	Interpretări ale prevederilor legale specifice domeniului OM și/ sau AEÎ	Nerespectarea prevederilor legale privind rambursarea depunerilor de economii membrilor AEÎ
---	--	---

Activități desfășurate în vederea protecției consumatorului:

➤ În conformitate cu prevederile art.46 alin.8 din Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (nr.234/2016), cu modificările și completările ulterioare (în vigoare din 14.04.2017), a fost desfășurată pe întreg teritoriul Republicii Moldova campania de informare publică privind confirmarea integrității datelor din registrele acționarilor băncilor și societăților de asigurări. De asemenea, întru executarea prevederilor Legii nr.2/2018 pentru modificarea și completarea art.46 din Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, a fost realizată procedura de verificare a registrelor deținătorilor de valori mobiliare ale băncilor și companiilor de asigurări, fiind aprobate rapoartele de verificare (Înscrierea Protocolară CNPF nr.16/1 din 30.03.2018).

Raportul privind realizarea Planului de acțiuni pentru executarea prevederilor din legea sus-menționată a fost aprobat (Hotărârea CNPF nr.19/12 din 23.04.2018) și transmis autorităților competente, inclusiv Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe. În rezultatul activității grupului de lucru interinstituțional, creat prin decizia CEBF, prin Legea pentru modificarea unor acte legislative (nr. 227/2018) au fost operate modificări în art. 46 din Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (nr.234/2016). Totodată, a fost aprobată Procedura de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare și documentației aferente către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (Înscrierea Protocolară CNPF nr. 42/1 din 26.09.2018).

➤ Autoritatea de supraveghere, pe parcursul perioadei de raportare, a plasat pe pagina web oficială produse grafice pentru organizarea și desfășurarea unor campanii de educație financiară și protecție a consumatorului, elaborate în cadrul proiectului *Asistență pentru reforme în Moldova*.

➤ CNPF (2018) a lansat un proiect de asistență tehnică în colaborare cu Oficiul de Asistență Tehnică din cadrul Trezoreriei SUA. Experții din cadrul proiectului finanțat de Trezoreria SUA au elaborat și prezentat 3 proiecte de ghiduri/metodologii în domeniul protecției consumatorilor, precum și Planul operațional de înregistrare și soluționare a plângerilor și petițiilor. Au fost organizate prezentări în domeniul Protecției consumatorilor atât pentru colaboratorii CNPF, cât și pentru reprezentanții companiilor de asigurări de pe piața locală.

➤ Urmare a semnării Memorandumului de înțelegere privind deschiderea Centrului de formare continuă practică pentru specialiștii locali în domeniul finanțelor, în care vor fi organizate cursuri de instruire în domeniul financiar și vor fi realizate activități de educație financiară, au fost desfășurate 2 training-uri pe componenta pedagogică pentru reprezentanții CNPF și companiile de asigurări, precum și cursul de oratorică și public speaking pentru viitorii formatori ai centrului, care includ reprezentanții autorității de supraveghere și ai participanților pieței financiare nebancaare. Totodată, a avut loc o

ședință de elaborare a Curriculei pentru cele 2 cursuri de instruire în domeniul asigurărilor la care au participat viitorii formatori ai Centrului de formare continuă practică.

Educația financiară

Educația financiară este unul din pilonii, care contribuie la edificarea și dezvoltarea unui sistem financiar solid în cadrul căruia consumatorii sunt educați, protejați și iau decizii financiare de o manieră responsabilă. Lipsa de cunoștințe în domeniul financiar determină cetățenii să fie mai vulnerabili și mai expuși riscului de supra-îndatorare sau situației de excludere financiară.

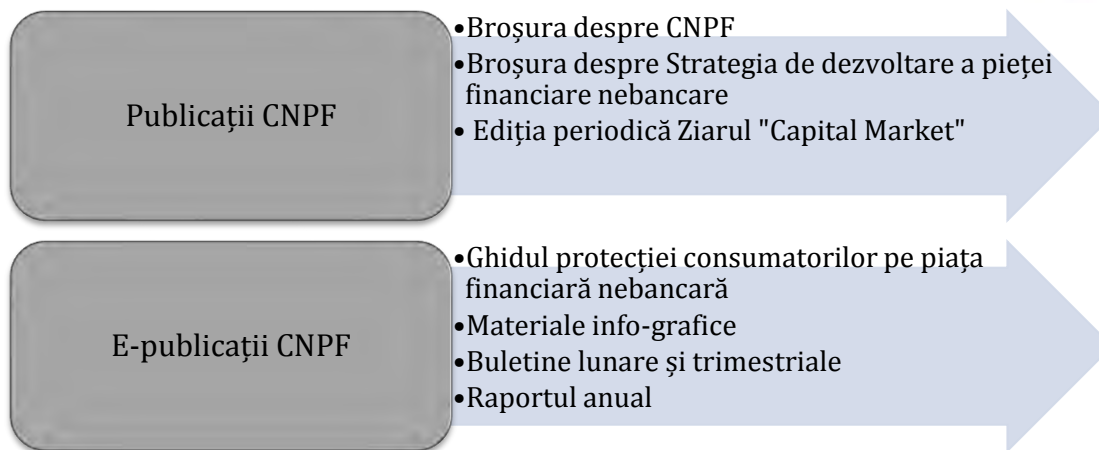
În acest sens, în scopul dezvoltării abilităților financiare ale populației și îmbunătățirii capacităților individuale de luare a deciziilor cu impact financiar, CNPF a participat la o serie de activități în acest domeniu.

Activități desfășurate în vederea Educației financiare:

- CNPF a participat la Săptămâna Internațională a Educației Financiare (Global Money Week), inițiativă coordonată de organizația *Child and Youth Finance Organization*, care se organizează anual, la nivel global, o campanie internațională cu participarea a peste 150 țări, având misiunea de a spori conștientizarea față de importanța educației financiare și a incluziunii financiare.
- A fost lansat Proiectul de Asistență Tehnică în domeniul Educației Financiare prin intermediul Programului de Constituență al Ministerului Finanțelor din Olanda ghidat de OECD și Rețeaua Internațională pentru Educație Financiară (INFE). Durata proiectului este de 5 ani (2018-2022) cu implicarea a 7 țări participante (Bulgaria, Croația, Georgia, Macedonia, Moldova, Muntenegru și România). Proiectul implică trei direcții de activitate, axate pe acordarea asistenței tehnice în următoarele domenii prioritare, adaptate la contextul și nevoile fiecărei țări:
 - ✓ Cercetare: cartografierea activităților curente, stabilirea nivelului actual de alfabetizare financiară în țările participante și identificarea priorităților și a grupurilor țintă;
 - ✓ Dezvoltare: suport în elaborarea unei strategii naționale pentru educația financiară și dezvoltarea unui proces de evaluare pentru măsurarea eficacității;
 - ✓ Implementare: suport în implementarea strategiei naționale și a procesului de evaluare;
 - ✓ În plus, se vor organiza ateliere și conferințe periodice pe parcursul celor cinci ani, pentru a încuraja schimbul de cunoștințe și pentru a evidenția bunele practici.
- A fost semnat (la data de 21.06.2018) Protocolul de Colaborare între CNPF și Autoritatea de Supraveghere Financiară din România (ASF), care stabilește obiectivele și cadrul general de cooperare între CNPF și ASF, în scopul inițierii și lansării programului de activități comune în domeniul educației financiare; organizării activităților de instruire în domeniul educației și incluziunii financiare pentru angajații CNPF și reprezentanții participanților profesioniști ai pieței financiare nebancale, precum și desfășurarea programelor de educație financiară pentru consumatorii de servicii financiare nebancale.

5.2. TRANSPARENȚA INSTITUȚIONALĂ

Un element esențial în activitatea instituțional – operațională a Comisiei Naționale în 2018 îl constituie reconsiderarea și resetarea modulului și tehnicilor de comunicare cu publicul, mai cu seamă, reprogramarea – reeditarea paginii web. Astfel, publicul larg și, mai ales, cel consacrat și specializat în domeniile supravegheate de CNPF are privilegiul de a se documenta cu agenda și preocupările Regulatorului, cu proiectele și deciziile în materie de autorizare – reglementare – supraveghere a pieței financiare nebancale. De remarcat că CNPF susține și forme extinse de comunicare publică, cum ar fi materiale tipărite și în format electronic, promovează comunicări prin intermediul paginii web oficiale, întâlniri directe cu participanții pieței.

Susținerea unui dialog autentic cu mass-media a reprezentat și în acest an premisa esențială în asigurarea unei înțelegeri și interpretări corecte a activității CNPF. Pe parcursul anului 2018, au fost elaborate și plasate pe pagina oficială web a CNPF, precum și în Ziarul "Capital Market" 23 de comunicate de presă și informative ce vizează activitatea CNPF, deciziile aprobate în ședințele Consiliului de administrație și evenimentele de pe piața financiară nebancaară.

Totodată, au fost publicate 17 articole și 3 interviuri care au vizat evenimentele de pe piața financiară nebancaară, inclusiv aprobarea și intrarea în vigoare a Legii privind organizațiile de creditare nebancaară, precum și informații de larg interes pentru consumatorii de servicii financiare nebancaare.

Activități de promovare

CNPF a participat al doilea an consecutiv la Expoziția *Ziua Ușilor Deschise la Parlament*, desfășurată pe 14 septembrie 2018. În cadrul evenimentului, vizitatorilor le-a fost oferită ocazia de a se familiariza cu domeniul de activitate a celor 12 instituții care raportează Parlamentului, inclusiv CNPF. În cadrul expoziției, reprezentanții CNPF au informat vizitatorii despre acțiunile desfășurate, modul în care acestea pot ajuta cetățenii în soluționarea diferitor situații și au distribuit pliante, broșuri, precum și alte materiale informative.

La data de 2 octombrie 2018 s-a desfășurat unul dintre cele mai importante evenimente anuale dedicate pieței de asigurări - "Conferința de Asigurări din Republica Moldova", organizat de XPRIMM cu sprijinul oficial al CNPF și a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova. Ajuns la a doua ediție, evenimentul a reunit peste 100 de lideri și specialiști din Moldova, România, Austria, Slovenia, Olanda, Croația, Cehia, Polonia, SUA și alții, pentru a dezbate principalele aspecte care vizează activitatea în sectorul de asigurări, brokeraj în asigurări/reasigurări și în sectoarele conexe.

5.3. COOPERAREA

CNPF deține un rol important în dezvoltarea și menținerea stabilității financiare solide a țării. Cooperarea dintre diferite instituții de reglementare economice și financiare a fost considerată importantă pentru performanța piețelor financiare. Pentru a susține această cooperare, CNPF a continuat relațiile cu instituțiile naționale și organismele internaționale a căror activitate este legată direct sau indirect de activitatea de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebancaare.

❖ COOPERAREA INTERINSTITUȚIONALĂ

În vederea exercitării mandatului și prerogativelor conferite de legea cadru (nr.192/1998) privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale în materie de reglementare și supraveghere a pieței

financiare nebankare, pe parcursul anului a continuat cooperarea bilaterală a CNPF cu instituțiile de reglementare financiară (Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei) în contextul dezvoltării și consolidării pieței financiare a Republicii Moldova, precum și continuării cooperării multilaterale dintre acestea cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Uniunea Europeană.

De asemenea, CNPF a desfășurat activități de coordonare și colaborare cu alte instituții și autorități publice din R. Moldova, în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale specifice de reglementare și supraveghere, după cum urmează:

- ✓ prezentarea periodică Ministerului Economiei și Infrastructurii a rapoartelor privind activitatea de licențiere, informația cu privire la înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare pe piața primară și tranzacțiile cu valori mobiliare corporative, precum și progresele înregistrate la capitolul reglementare a pieței financiare nebankare;
- ✓ informarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și Ministerului Economiei și Infrastructurii asupra executării Planului de acțiuni aferent Acordului de Asociere RM-UE și Acordului ZLSAC privind piața financiară nebankară;
- ✓ colaborarea cu autoritățile publice centrale și alte autorități de interes public, inclusiv prezentarea spre consultare și avizarea proiectelor de acte legislative și normative, precum și examinarea unui șir de proiecte de acte legislative și normative parvenite în adresa CNPF, în fiecare dintre cazuri fiind formulate propuneri de modificare și completare a cadrului legislativ și de reglementare promovat.

În 2018 CNPF a semnat Acordul de cooperare între Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în scopul cooperării și efectuării schimbului de informații necesare pentru protejarea sistemului național financiar non-bancar de riscurile spălării banilor și finanțării terorismului, precum și asigurării unor investigații financiare eficiente aferente tranzacțiilor și activităților suspecte identificate.

❖ COOPERAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

Proiectele strategice și consolidarea capacităților instituționale de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare din R. Moldova au fost susținute și în 2018 printr-o cooperare eficientă și relații cu instituțiile și donatorii financiari internaționali. Astfel, a continuat dialogul cu Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială în contextul progreselor înregistrate în reglementarea și funcționarea pieței financiare nebankare, precum și cu Comisia Europeană în contextul îndeplinirii angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere RM-UE.

❖ PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ

Comisia Națională a continuat (2018) procesul de implementare a proiectelor de asistență externă. Grație cooperării fructuoase și continue cu donatorii internaționali, precum Banca Mondială, Guvernul Marii Britanii prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare, Departamentul de Trezorerie al SUA și IFAD au fost elaborate și implementate/în curs de implementare proiecte de asistență, având drept obiective de bază consolidarea cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu standardele comunitare și înregistrând următoarele rezultate:

Reforma pieței de asigurări din Moldova

- Raport privind Diagnosticul pieței de asigurări în contextul liberalizării tarifelor RCA
- Proiect de Lege privind asigurările

Îmbunătățirea cadrului regulator și prudențial de supraveghere și sensibilizare a opiniei publice în sectorul financiar nebanca

- Ghiduri pentru crearea și funcționarea unui cadru eficient de control intern în cadrul instituțiilor financiare nebanca
- Ghiduri pentru evaluarea conformității membrilor organelor de conducere cerințelor de competență și conformitate
- Plan de acțiuni pentru implementarea cerințelor Solvabilitate II în sectorul asigurărilor
- Plan de acțiuni pentru îmbunătățirea cadrului de operațiuni al pieței de capital
- Plan de acțiuni pentru punerea în aplicare a Regulamentului privind agențiile de rating al creditelor
- Principii - cadru de reglementare aplicabile Fondului de garanție pentru asociațiile de economii și împrumut
- Principii-cadru care abordează gestionarea situațiilor de criză în sectorul financiar nebanca.

Protecția consumatorului de servicii și produse de asigurare

- Regulamente în domeniul protecției consumatorilor de servicii și produse de asigurare și de conduită a pieței de asigurări
- Bază de date pentru monitorizarea și raportarea solicitărilor și petițiilor consumatorilor
- Seminare privind metodologiile, practicile și tehnicile de supraveghere în contextul protecției consumatorului
- Implementarea politicilor și procedurilor în contextul educației consumatorului

sistem informațional de bază de date privind stocarea, consolidarea, analiza și monitorizarea datelor financiare ale sectorului de creditare nebanca și asociațiilor de economii și împrumut

ACTIVITĂȚI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI PE PIAȚA FINANCIARĂ NEBANCA

Noul cadru juridic (Legea nr.308/2017) referitor la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului conferă CNPF atribuții conexe speței, fapt ce a determinat autoritatea să-și focalizeze abordarea și preocuparea, marcante fiind următoarele acțiuni:

✓ Elaborarea Regulamentului privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebanca în redacție nouă (Hotărârea CNPF nr.38/1 din 24.08.2018);

✓ Aprobarea Ghidului privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale pe piața financiară nebanca (Hotărârea CNPF nr.34/2 din 30.07.2018).

Un aspect important al actelor normative menționate îl constituie evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului de către entitățile raportoare și întocmirea unui Raport aferent riscurilor identificate, având în vedere concluziile evaluării naționale a riscurilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și abordarea bazată pe risc în cadrul aplicării procedurilor de identificare a clienților.

În context, CNPF, în cadrul grupului de lucru creat la nivel național, a participat la dezvoltarea unui concept nou al Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2019-2023, prin identificarea acțiunilor prioritare pentru a reduce riscurile aferente în domeniile sale de competență.

Printre acțiunile practice în domeniul de referință se numără 28 controale care au vizat activitatea a 16 participanți profesioniști ai pieței de asigurări, unei societăți de investiții și a 11 asociații de economii și împrumut. În cadrul controalelor a fost verificată atât respectarea de către entitățile raportoare a prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în special raportarea tranzacțiilor ce cad sub incidența acesteia, cât și conformarea cu cerințele privind elaborarea politicilor și procedurilor, aplicarea măsurilor de identificare a clienților, acțiuni de control intern etc. În 21 cazuri au fost depistate devieri de la legislație, fiind emise prescripții entităților raportoare privind respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. În 7 cazuri a fost informat Serviciul prevenirea și combaterea spălării banilor despre tranzacțiile limitate neraportate în cadrul activității entității raportoare verificate.

În cadrul celei de a V-a runde de evaluare a sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2012-2017 de către Comitetul MONEYVAL al Consiliului European, CNPF a întreprins mai multe acțiuni complexe în vederea prezentării progresului pe domeniile de competență:

- ✓ completarea și prezentarea chestionarelor tehnice și de eficiență privind aspectele legale, mecanismele instituite, date statistice, precum și a documentelor justificative aferente;
- ✓ participarea în cadrul multiplelor ședințe de lucru ale autorităților naționale cu atribuții de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;
- ✓ participarea la ședințele bilaterale cu grupul de evaluatori din cadrul Comitetului MONEYVAL în vederea prezentării poziției și argumentelor CNPF în calitatea sa de autoritate de supraveghere a pieței financiare nebancale;
- ✓ conlucrarea activă cu Serviciul prevenirea și combaterea spălării banilor și prezentarea informațiilor, datelor, argumentelor și comentariilor de suport în vederea asigurării unei poziții consolidate a Republicii Moldova în procesul de evaluare MONEYVAL.

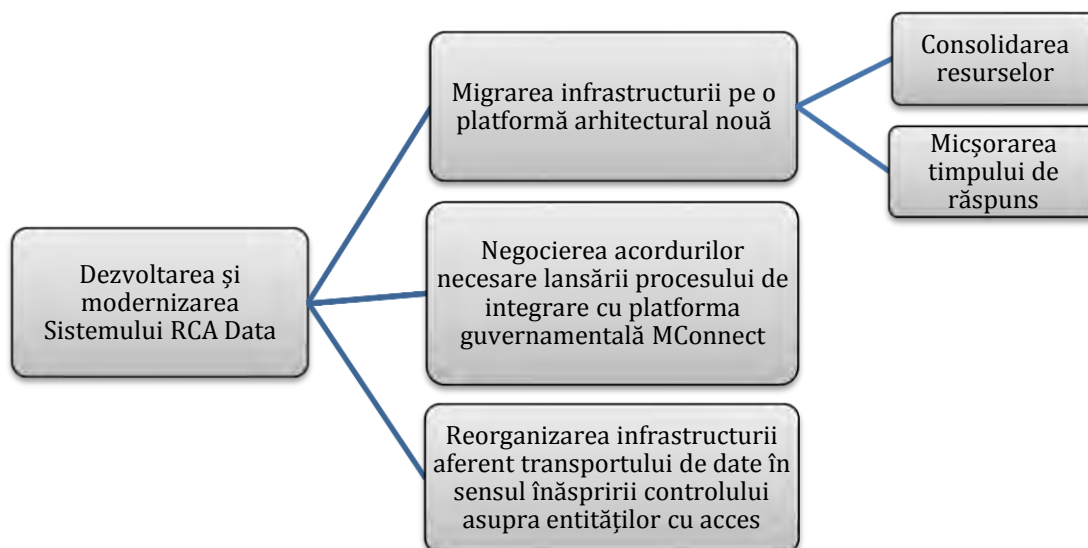
5.4. INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE

Procesul continuu de modernizare și dezvoltare a tehnologiilor informaționale este o prioritate pentru CNPF, dar și o provocare în contextul consolidării capacităților operaționale de supraveghere electronică a pieței financiare nebancale și al identificării resurselor financiare necesare pentru optimizarea și mentenanța acestora. Modernizarea și reînnoirea infrastructurii tehnologiilor informaționale (TI) reprezintă un obiectiv imperativ al CNPF, fiind inclus în Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2018-2022.

În cadrul componentei de consolidare a capacităților instituționale, CNPF pe parcursul anului 2018 pe segmentul tehnologiilor noi a atins următoarele rezultate:

1. Dezvoltarea și modernizarea Sistemului RCA Data
2. Asigurarea securității sistemelor TI

1. Dezvoltarea și modernizarea Sistemului RCA Data:

2. Asigurarea securității sistemelor TI

Consolidarea cunoștințelor în domeniul Networking a fost realizată prin organizarea unui curs specializat de instruire pentru angajații direcției tehnologii informaționale din cadrul CNPF.

Ca urmare a acestei instruirii au fost obținute următoarele beneficii:

- ridicarea gradului de calificare a specialiștilor IT din CNPF;
- extinderea domeniului lor de competențe;
- asigurarea unui nivel mai înalt de respectare a prescripțiilor de exploatare a produselor Cisco;
- cunoașterea mai bună a posibilităților funcționale și a cerințelor față de implementarea acestor produse;
- identificarea noilor funcționalități;
- posibilități de utilizare și extindere a spectrului de beneficii în utilizarea produselor Cisco,
- precum și punerea lor ulterioară în aplicare în cadrul spațiului informațional integrat al CNPF.

Activitățile realizate în domeniul TI sunt direcționate spre:

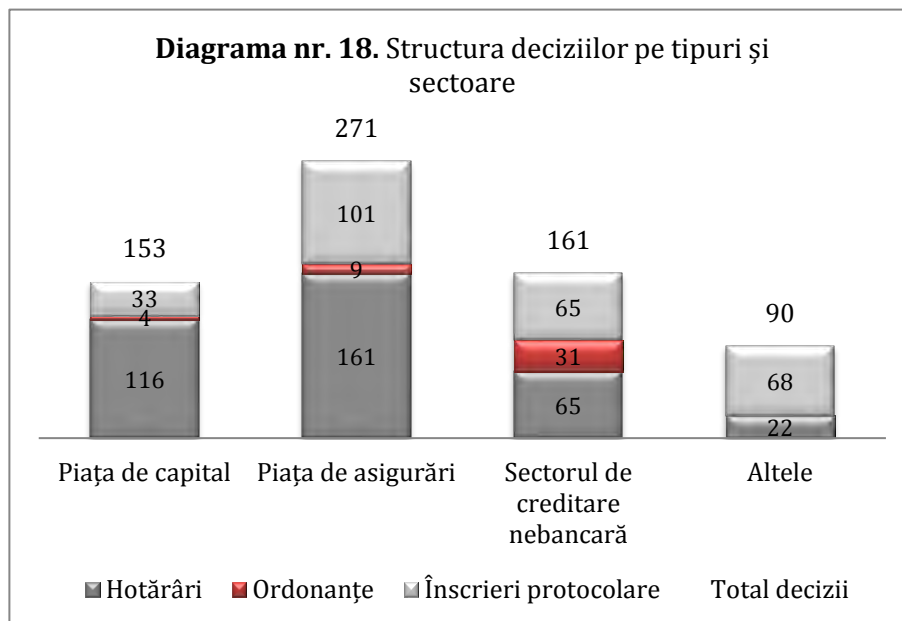
- 1) consolidarea infrastructurii TI a CNPF (fapt ce permite extinderea funcționalităților de bază);

- 2) creșterea performanței și fiabilității sistemelor informatice;
- 3) implementarea unor mecanisme eficiente de procesare și analiză a informației, adaptate necesităților actuale ale CNPF de supraveghere prudentială;
- 4) extinderea sistemului informatic ce ține de stocarea, generalizarea și diseminarea rapoartelor specializate aferente activității participanților pieței financiare nebancale.

6. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF

6.1. PROCESUL DECIZIONAL

În contextul realizării atribuțiilor stabilite de legislație, în 2018 Consiliul de Administrație s-a întrunit în 58 ședințe, dintre care 50 ordinare și 8 extraordinare. În cadrul ședințelor au fost examinate și aprobate 675 decizii, inclusiv hotărâri, ordonanțe și înscrieri protocolare, privind reglementarea și supravegherea pieței financiare nebancale. Deciziile au fost aprobate în condiții de transparență, cu respectarea principiului majorității de voturi și spiritului colegial. Potrivit prevederilor legislației, CNPF a transmis spre publicare în Monitorul Oficial al R. Moldova toate deciziile care au acest regim (hotărârile și ordonanțele).

Tabelul nr. 51 Numărul de ședințe ale Consiliului de Administrație al CNPF și structura deciziilor aprobate

Indicatori	Perioada de gestiune		
	2016	2017	2018
Numărul ședințelor Consiliului de Administrație	64	57	58
Numărul hotărârilor aprobate	320	382	364
Numărul ordonanțelor aprobate	46	36	44
Numărul înscrierilor protocolare	218	214	267

Procesul decizional al CNPF a vizat aprobarea și promovarea proiectelor de acte legislative și normative care vizează activitatea CNPF și a pieței financiare nebancale, decizii necesare pentru a asigura buna funcționare a sectoarelor și a participanților pieței financiare nebancale, precum și decizii aferente organizării și funcționării Regulatorului.

Tabelul nr. 52 Activități de reglementare

Indicatori	Perioada de gestiune		
	2016	2017	2018
Proiecte de acte legislative sau de modificare a actelor legislative	3	8	12
Acte normative aprobate sau modificate, total, din care:	21	22	54
- reglementări privind modul de organizare și funcționare a CNPF	3	6	11
- reglementări cu privire la principiile generale de activitate a pieței financiare nebancale	4	3	3

- în domeniul pieței de capital	7	5	17
- în domeniul pieței de asigurări	4	5	14
- în domeniul activității biroului istoriilor de credit	1	-	4
- în domeniul activității asociațiilor de economii și împrumut	1	2	2
- în domeniul activității organizațiilor de microfinanțare	1	1	3

Tabelul nr. 53 Reglementări privind activitatea CNPF, inclusiv privind modul de organizare și funcționare

Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.74 din 26.04.2018)	Legea are drept scop operarea completărilor la legile speciale care reglementează activitatea demnitarilor de stat și funcționarilor publici cu statut special, la compartimentul cerințelor obligatorii la angajare sau numire în funcție, prin introducerea condiționalității lipsei interdicției valabile de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.
2. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.94 din 31.05.2018)	Legea are drept scop operarea unor modificări și completări în partea ce ține de concretizarea unor aspecte privind aplicarea Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător pe piața financiară nebancaară, privind asigurarea unei coerențe a cadrului decizional al CNPF (actelor normative generale și individuale) și a modalității de comunicare /publicare a acestuia, inclusiv și amendamente sub aspectul de accedere în categoria de angajat al CNPF doar persoanelor ce au trecut filtrul de integritate.
3. Legea pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancaare pe anii 2018-2022 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia (nr.129 din 13.07.2018)	Strategia este documentul de politici care reprezintă viziunea Regulatorului în perspectiva următorilor cinci ani pentru crearea unui cadru integrat de funcționare și supraveghere a operatorilor și operațiunilor pe piața financiară nebancaară, care să contribuie la stabilitatea și dezvoltarea sustenabilă a acesteia. Scopul Strategiei este de a asigura piața financiară nebancaară per ansamblu și per sectoare cu repere programatice ancorate la standardele UE pentru a promova încrederea în piața enunțată, respectiv a proteja interesele investitorilor și a oferi acces cetățenilor la serviciile și instrumentele financiare adiționale.
4. Hotărâri privind modificări și completări la bugetul CNPF pentru 2018 (nr.1/7 din 03.01.2018, nr.2/1 din 11.01.2018, nr.19/15 din 23.04.2018, nr.29/1 din 02.07.2018, nr.34/17 din 30.07.2018, nr.40/14 din 10.09.2018, nr.48/17 din 29.10.2018)	Aprobarea modificărilor/completărilor la cuantumul taxelor și plăților percepute de către CNPF și rectificarea bugetului pentru 2018.
5. Hotărârea referitor la completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea CNPF	Completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea CNPF cu prevederi ce țin de desfășurarea activităților suplimentare de către angajații CNPF ce

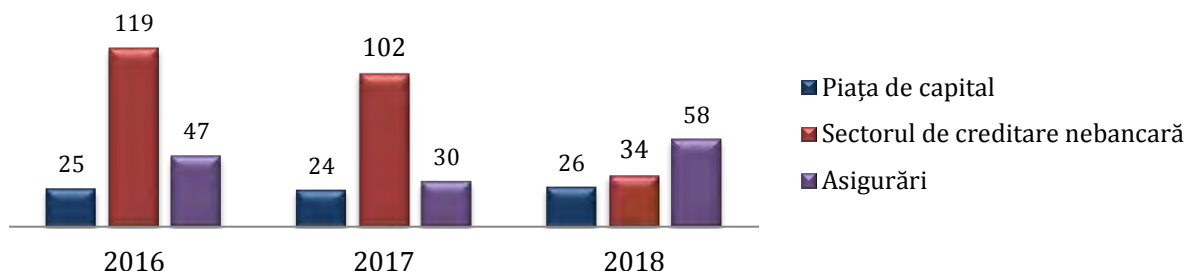
	(nr.1/8 din 03.01.2018)	urmează a fi remunerate, urmare a modificărilor la Legea privind CNPF.
6.	Hotărârea privind structura și organigrama CNPF (nr.7/9 din 29.01.2018)	Aprobarea structurii și organigramei CNPF pentru 2018.
7.	Hotărârea referitor la confirmarea Ordinului Președintelui CA "Privind organizarea managementului instituțional" (nr.16/7 din 30.03.2018)	Repartizarea atribuțiilor funcționale de activitate ale vicepreședinților și membrilor CA al CNPF
8.	Hotărâri cu privire la modificarea unor acte normative ale CNPF (nr.19/14, nr.19/16 din 23.04.2018)	Operarea unor modificări în regulamentele aprobate de CNPF în legătură cu aprobarea modificărilor la modul de percepere a taxelor și plăților în bugetul pentru 2018.
9.	Hotărârea cu privire la aprobarea componenței comisiilor de atestare a specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebanară (nr.19/3 din 23.04.2018)	Aprobarea noii componente a comisiilor de atestare a specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebanară (în asigurări, pe piața de capital și în domeniul asociațiilor de economii și împrumut).
10.	Hotărâri privind desemnarea membrilor Consiliului de administrație al Ziarului "Capital Market" ÎS (nr.20/8 din 25.04.2018, nr.22/11 din 14.05.2018)	Desemnarea componenței Consiliului de administrație al Ziarului "Capital Market" ÎS pe termen de 2 ani.
11.	Hotărârea referitor la aprobarea Raportului anual 2017 (nr.23/1 din 21.05.2018)	Aprobarea Raportului anual al CNPF pentru anul 2017 cu prezentarea acestuia Parlamentului, Președintelui RM și Guvernului.
12.	Hotărârea cu privire la reorganizarea Ziarului "Capital Market" ÎS (nr.28/18 din 25.06.2018)	Reorganizarea prin transformare a Ziarului „Capital Market” din Întreprindere de Stat în Instituția Publică Ediția periodică „Capital Market” – succesoare de drepturi și obligații în modul stabilit de legislație.
13.	Hotărârea cu privire la aprobarea Normelor privind punerea în aplicare a măsurilor restrictive internaționale pe piața financiară nebanară (nr.34/2 din 30.07.2018)	Normele date reglementează modul de punere în aplicare a măsurilor restrictive internaționale instituite conform prevederilor Legii nr.25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale și ale Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și se aplică participanților profesioniști la piața financiară nebanară – entități raportoare determinate de Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului
14.	Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebanară (Hotărârea nr.38/1 din 24.08.2018)	Regulamentul stabilește cerințe privind: aplicarea măsurilor de precauție, inclusiv de identificare a clientului și a beneficiarului efectiv; identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului; controlul intern, elaborarea și implementarea politicilor și programelor proprii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului; păstrarea

		datelor; raportarea activităților și tranzacțiilor suspecte; precum și alte cerințe în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Prevederile regulamentului se aplică entităților raportoare determinate de Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (nr.308/2017), precum și filialelor, sucursalelor și reprezentanțelor din străinătate ale acestora.
15.	Hotărârea privind cuantumul taxelor și plăților 2019 (nr.48/19 din 29.10.2018)	Stabilirea taxelor și plăților percepute de către CNPF în condițiile legii în 2019.
16.	Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (Hotărârea nr.49/16 din 01.11.2018)	Regulamentul dat stabilește cadrul normativ privind funcționarea instituțională, particularitățile emiterii actelor cu caracter individual, procedura de recrutare a angajaților, precum și alte aspecte ce vizează activitatea CNPF.
17.	Hotărârea privind bugetul CNPF pe anul 2019 (nr.50/14 din 12.11.2018)	Aprobarea bugetului pe anul 2019 și stabilirea taxelor și plăților percepute de către CNPF.

Răspunderea contravențională pentru încălcările pe piața financiară nebanară

În cadrul exercitării atribuțiilor de supraveghere pe piața financiară nebanară, se relevă o descreștere a numărului de contravenții constatate în 2018, în raport cu 2017.

Diagrama nr. 19. Sancțiuni contravenționale aplicate

În perioada de referință, pe piața financiară nebanară au fost constatate 118 fapte care întrunesc elementele constitutive ale contravențiilor, care s-au soldat cu încheierea a 118 procese-verbale cu privire la contravenții și emiterea deciziilor privind aplicarea sancțiunilor contravenționale. Suma amenzilor aplicate este în cuantum total de 483 500 lei¹.

Tabelul nr. 54 Contravenții depistate pe piața financiară nebanară

Articolul din Codul contravențional	Numărul de contravenții constatate
Art.302 alin.(1): Denaturarea și/sau ascunderea premeditată, neprezentarea, prezentarea tardivă, prezentarea în volum incomplet sau prezentarea neveridică a informației despre activitatea economico-financiară a emitentului, altă informație pe care creditorii, deținătorii valorilor mobiliare sau autoritățile publice trebuie să o primească în	1

¹În conformitate cu art. 444 din Codul Contravențional al Republicii Moldova, în cazul pluralității de contravenții săvârșite de aceeași persoană, constatate în același timp de același agent, a căror soluționare tine de competența aceluiași organ, se încheie un singur proces-verbal.

conformitate cu legislația		
Art.302 alin.(4): Încălcarea legislației și/sau a statutului societății privind modificarea capitalului social al societății,		1
Art.304 alin.(1): Nerespectarea de către emitenți, de către persoanele licențiate sau autorizate de Comisia Națională a Pieței Financiare, de către alți participanți la piața financiară nebancaară a formelor de dare de seamă, stabilite de legislație, a termenelor de publicare în presă și de prezentare Comisiei Naționale a Pieței Financiare a dărilor de seamă, neprezentarea sau prezentarea tardivă a dărilor de seamă și/sau prezentarea dărilor de seamă în volum incomplet sau conținând date eronate, precum și nerespectarea altor obligații de dezvoltare a informației în cazurile prevăzute de lege		62
Art.304 alin.(3): Neprezentarea sau prezentarea tardivă a informației către Comisia Națională a Pieței Financiare și/sau prezentarea acesteia în volum incomplet sau conținând date neveridice		6
Art.304 ¹ alin.(1): Eschivarea emitentului de la ținerea sau de la asigurarea ținerii registrului deținătorilor de instrumente financiare conform cerințelor legislației în vigoare, ținerea și/sau transmiterea registrului cu încălcarea regulilor și cerințelor stabilite,		3
Art.304 ² alin.(4): Nerespectarea de către participantul profesionist la piața financiară nebancaară a obligațiilor de informare sau, în cazurile stabilite de legislație, a obligațiilor de coordonare în prealabil cu Comisia Națională a Pieței Financiare a modificărilor la modul de organizare și funcționare a acestuia, în conformitate cu prevederile actelor normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare		1
Art.304 ² alin.(6): Neefectuarea de către persoanele licențiate sau autorizate de Comisia Națională a Pieței Financiare a auditului în cazurile prevăzute de legislație		1
Art.304 ³ alin.(1): Neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către participanții la piața financiară nebancaară a deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, împiedicarea în orice mod a exercitării supravegherii și/sau controlului din partea Comisiei Naționale a Pieței Financiare		24
Art.304 ³ alin.(2): Desfășurarea activităților pe piața financiară nebancaară cu încălcarea cerințelor stabilite în legislație și cu încălcarea actelor normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, dacă fapta nu constituie infracțiune,		6
Art.310 alin.(4): Nerespectarea de către asociația de economii și împrumut a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale și de conduită, a normativelor stabilite prin lege și prin actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare		10
Art.310 alin.(5): Acordarea unui împrumut cu încălcarea intenționată a legii, a regulilor de prudență financiară sau a politicilor de acordare a împrumuturilor		3
Total		118

În 2018 circa 30% din toate încălcările depistate pe piața financiară nebancaară au fost constatate în rezultatul controalelor. Circa 60% din toate amenzile rămân a fi aplicate pentru contravențiile comise prin neprezentarea, prezentarea tardivă, incompletă sau eronată de către participanții pieței a rapoartelor stabilite de legislație, iar circa 10% din sancțiunile contravenționale sunt aplicate pentru cazurile de neprezentare, prezentare tardivă sau incompletă de către participanții pieței a informației solicitate de CNPF.

Factorul care a dus la descreșterea numărului de sancțiuni contravenționale aplicate în 2018 a fost neadmiterea de către participanții pieței a încălcărilor pentru care au fost sancționați în anii precedenți.

Tabelul nr. 55 Informația privind sancțiunile contravenționale aplicate în 2018

Domeniul	Nr. procese verbale întocmite	Suma amenzilor aplicate, lei	Procese - verbale executate		Procese-verbale neexecutate		Motivele neexecutării				
							Expediate spre executare silită Executorilor Judecătorești		Încetat procesul contravențional	Contestate (pe rol în instanțele de judecată)	
							Nr.	Suma, lei		Nr.	Suma, lei
Piața de capital	26	123000	20	96500	6	26500	5	22000	-	1	4500
Sectorul de creditare nebancaară	34	90700	33	88200	1	2500	1	2500	-	-	-
Piața de asigurări	58	269800	56	260800	2	9000	2	9000	-	-	-

Total	118	483500	109	*445500	9	38000	15	33500	-	-	4500
-------	-----	--------	-----	---------	---	-------	----	-------	---	---	------

* conform art. 34 alin.(3) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a decizie emise asupra cauzei contravențional până la cercetarea judecătorească.

Cu referire la reprezentarea juridică a intereselor CNPF, pe parcursul anului 2018 a fost asigurată participarea în **78 procese judiciare**, având calitatea de: reclamant – 12 cauze; pârât – 17 cauze; intervenient – 32 cauze; agent constator – 15 cauze; parte interesată – 2 cauze.

Ca rezultat al examinării dosarelor judiciare în care CNPF a fost implicată, 17 cauze s-au finalizat cu câștig de cauză fiind emise decizii irevocabile, pe 2 cazuri a fost încheiată tranzacție de împăcare (confirmată în temeiul Codului de procedură civilă de către instanța de judecată), 4 cauze au fost finalizate în prima instanță cu drept de atac la Curtea de Apel, pe 6 cauze decizia a fost emisă fără a atinge în mod direct interesele CNPF, 1 cauză – parte interesată, pe 6 cauze (în interiorul procedurii de insolabilitate) au fost admise demersurile CNPF privind validarea creanțelor.

Tabelul nr. 56 Soluțiile instanțelor judecătorești în procesele în care CNPF a fost parte

Indicatori	Perioada de activitate		
	2016	2017	2018
Acțiuni înaintate de CNPF, respinse	-	-	1
Acțiuni înaintate de CNPF, admise	9	7	11
Acțiuni către CNPF, respinse*	19	20	14
Acțiuni către CNPF, admise*	2	1	-

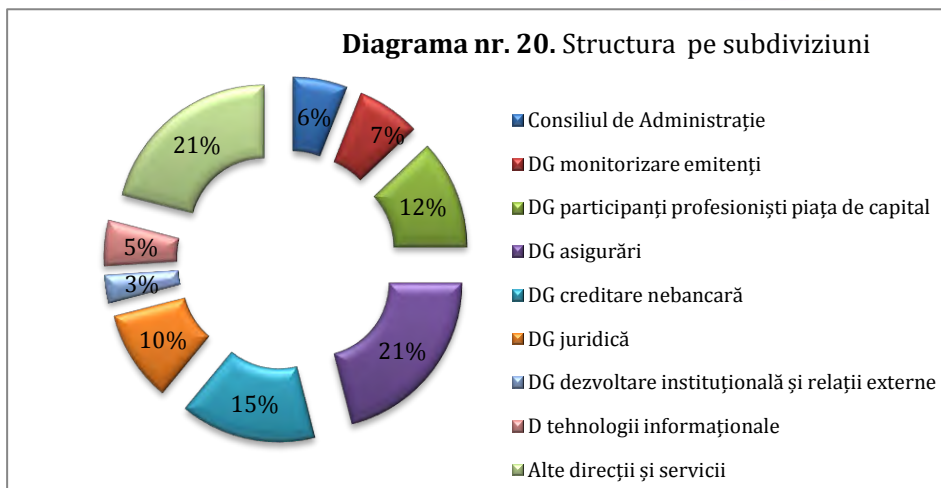
*În acțiunile înaintate către CNPF se includ și contestațiile asupra deciziilor în procedură contravențională

6.2. RESURSELE UMANE

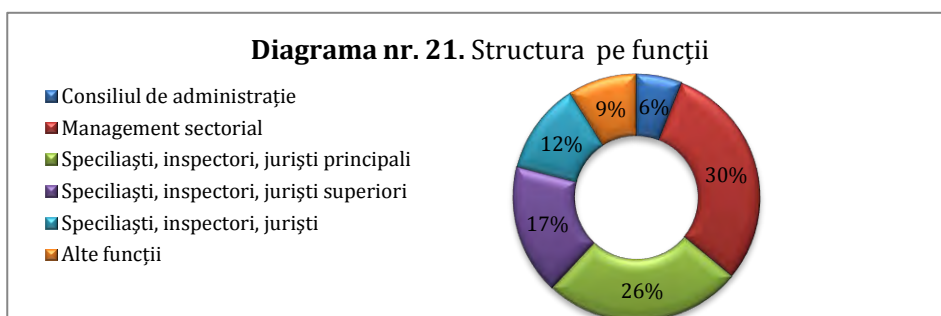
Personalul cu un nivel ridicat de competență și profesionalism este resursa esențială a CNPF, asigurând realizarea obiectivelor de activitate și dezvoltarea ulterioară a instituției. Având în vedere perspectivele de creștere a complexității și diversificării activității desfășurate - evoluție ce reclamă necesitatea recrutării de noi specialiști, perfecționării profesionale continue a angajaților deja existenți, CNPF a acordat o importanță deosebită procesului de asigurare a instituției cu personal calificat, dezvoltând proceduri interne de derulare a activității de recrutare, selecție și angajare.

În 2018 CNPF a funcționat în baza structurii organizaționale aprobate prin Înscrisura Protocolară nr.7/10 din 29.01.2018 (Anexa nr.1), efectivul limită fiind de 120 unități de personal. Efectiv, la 31 decembrie 2018, CNPF a avut un total de 92 de angajați (84, 2017), dintre care:

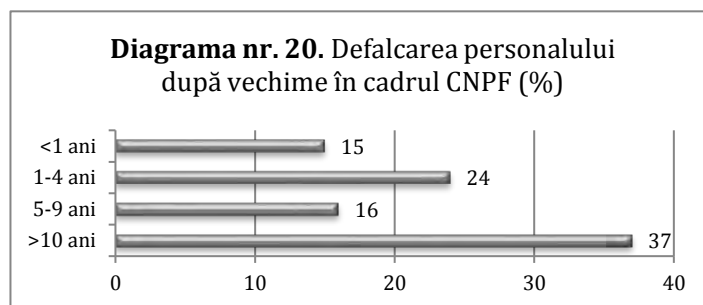
- 77% (71) au fost implicați în efectuarea activităților de bază și 23% (21) au fost implicați în efectuarea activităților de suport. Rata fluctuației de personal a fost de 11%.

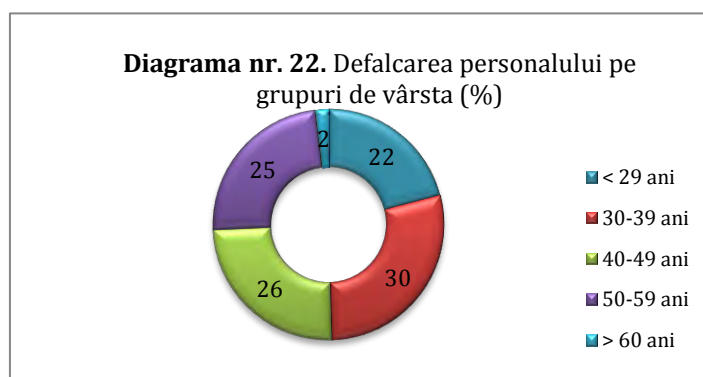
- 36% (33) angajați au deținut funcții de conducere, iar 64% (59) – funcții de execuție.

- 84% (77) angajați au o vechime în muncă în cadrul CNPF mai mult de un an, inclusiv cei aflați într-o relație de muncă cu CNPF de peste 10 ani (de la crearea megaregulatorului în 2007) au fost 40% (37) angajați și 16% (15) angajați dețineau o vechime de mai puțin de un an.

- 66% (61) dintre toți angajații CNPF au fost femei, în timp ce 34% (31) - bărbați. Vârsta medie a personalului CNPF - 39 de ani.

- 95% (80) dintre angajații CNPF aveau studii universitate (din care 35% dețineau o diplomă de master), în timp ce 5% (4) dintre angajați aveau studii secundare sau profesionale de învățământ secundar.

Studii superioare – 85	<ul style="list-style-type: none"> economică - 47 juridice - 27 alte - 11
Studii postuniversitare – 34	<ul style="list-style-type: none"> economică - 16 juridice - 11 alte - 7
Titluri științifice – 4	

Evaluarea performanțelor personalului

CNPF a asigurat evaluarea angajaților prin intermediul unui sistem de evaluare a performanțelor individuale care are drept scop aprecierea potențialului profesional și conduitei personalului, prin utilizarea practicilor avansate de gestiune a resurselor umane. În conformitate cu Regulamentul cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuție a salariaților, a fost utilizat sistemul motivațional, prin stabilirea diferențiată a sporurilor pentru competență profesională, gradul de realizare a obiectivelor și intensitatea muncii.

Îmbunătățirea calificărilor personalului

În scopul îmbunătățirii continue a proceselor de activitate ale CNPF, sporind în același timp eficiența performanței, precum și supravegherea sectorului financiar nebanca, 28% (26) din personalul CNPF și-au îmbunătățit calificările prin participarea la cursuri de formare profesională și schimb de experiențe desfășurate în țară și în străinătate. Personalul a participat la seminare menite să îmbunătățească cunoștințele despre legislație în domeniul resurse umane și integritate, raportare financiară, securitatea sistemelor informaționale, etc. Pentru a aprofunda cunoștințele aferente reglementării și supravegherii pieței financiare nebanca, angajații CNPF au participat la instruirii și vizite de studii organizate în străinătate.

6.3. EXECUȚIA BUGETARĂ

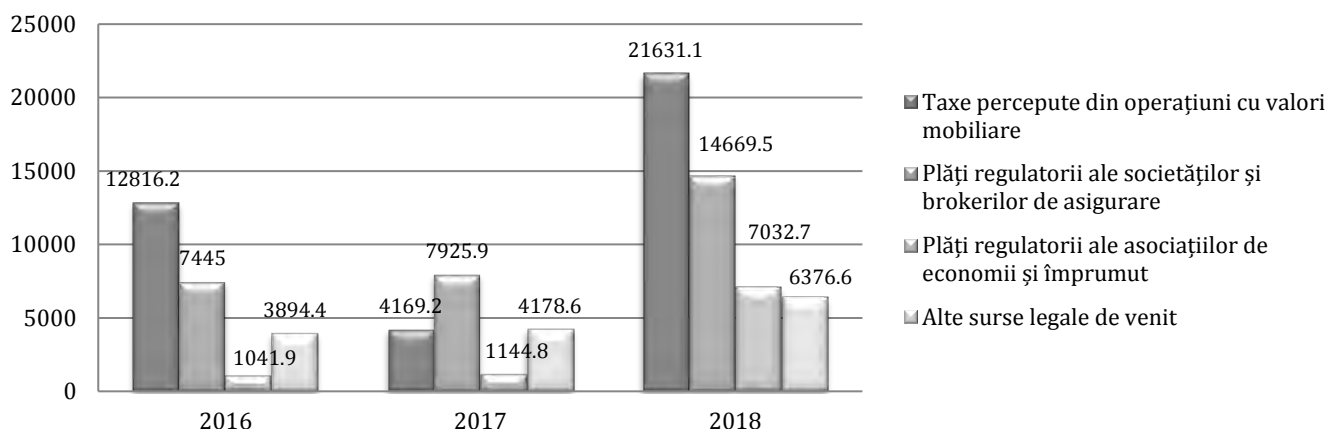
Bugetul instituției pentru 2018 a fost aprobat prin Hotărârea privind bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.57/1 din 28.12.2017. Ulterior, pe parcursul anului, a fost efectuată rectificarea bugetului (Hotărârile privind rectificarea bugetului nr.34/17 din 30.07.2018 și nr.48/17 din 29.10.2018). Reieșind din obiectivele stabilite de legislație, bugetul CNPF a fost precizat/rectificat la partea de venituri în sumă de 39437,3 mii lei și la cheltuieli în sumă de 39437,3 mii lei.

Tabelul nr. 57 Indicatorii bugetari, mii lei

Indicatorii	Efectiv realizat 2016	Efectiv realizat 2017	2018	
			Rectificat/ Precizat	Efectiv realizat
Venituri	25197,5	17418,5	39 437,3	49709,9
Cheltuieli	18068,2	19867,2	39 437,3	36464,1
Deficit acoperit din soldul disponibil	7129,3	2448,7	0,00	0

Per total au fost acumulate venituri în sumă de 49709,9 mii lei, înregistrând o creștere cu 26,0% față de planul anual rectificat.

Diagrama nr. 23. Venituri realizate, mii lei

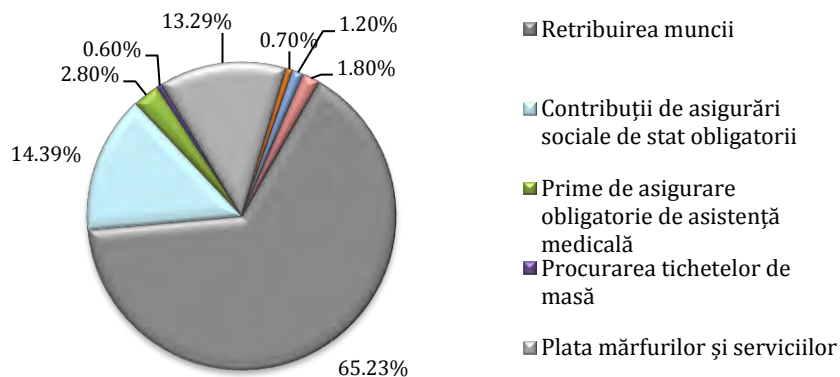
Cheltuielile de casă efective se cifrează la 36464,1 mii lei (92,5 %).

Tabelul nr. 58 Cheltuieli aprobate și executate, mii lei

Tip de cheltuieli	Aprobat 2018	Executat 2018	Nivel de executare (%)
Cheltuieli de personal, inclusiv:	30 135,2	30 106,2	99,9
Retribuirea muncii	23 844,0	23 817,2	99,9
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	5 285,9	5 284,9	100
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	1005,3	1004,1	99,9
Procurarea tichetelor de masă	255,0	232,4	91,1
Plata mărfurilor și serviciilor	6 938,7	4837,4	69,7
Deplasări în interes de serviciu	384,9	225,4	58,6
Procurarea de utilaj și consumabile	504,7	419,4	83,1
Cheltuieli capitale	1218,8	643,3	52,8
Total	39 437,3	36 464,1	92,5

Întru respectarea limitelor de cheltuieli și utilizarea mijloacelor în condiții de economicitate, CNPF a întreprins măsuri de prioritizare a cheltuielilor, mijloacele bugetului fiind orientate preponderent pentru remunerarea personalului, precum și pentru cheltuielile de întreținere și celor aferente angajamentelor contractuale.

Diagrama nr. 24. Structura și ponderea cheltuielilor

Reieșind din statutul de autoritate publică autonomă, CNPF aplică în activitatea sa Standardele Naționale de Contabilitate și, potrivit situațiilor financiare întocmite, bilanțul pentru 2018 pe componentele de activ și pasiv se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr. 59 Bilanțul, mii lei

ACTIV	La finele anului 2018	La finele anului 2017
Imobilizări necorporale	1 190,9	672,1
Imobilizări corporale în curs de execuție	1 144,8	-
Terenuri	1 505,4	1 505,4
Mijloace fixe	9 733,2	8 150,2
Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate	310,0	-
Materiale	109,1	210,5
Obiecte de mică valoare și scurtă durată	136,4	187,4
Creanțe comerciale	44,7	9,7
Creanțe ale părților afiliate	34,3	-
Avansuri acordate curente	35,5	-
Creanțe ale bugetului	3,5	1,0
Creanțe ale personalului	-	-
Alte creanțe curente	4 342,8	1545,0
Numerar în casierie și la conturi curente	1 210,8	6010,0
Investiții financiare curente în părți neafiliate	20 687,1	7094,6
Alte active circulante	85,5	64,3
TOTAL ACTIVE	40 574,0	25450,2
PASIV	La finele anului 2018	La finele anului 2017
Capital social și suplimentar	24 848,6	24 848,6
Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	2 495,5	-
Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	-8 037,0	-8 037,0
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	15 021,6	-
Alte elemente de capital propriu	1 067,6	1269,0
Alte datorii pe termen lung	1 396,1	4912,2
Datorii comerciale	21,4	8,1
Avansuri primite curente	790,4	684,0
Datorii față de personal	1 264,1	825,1
Datorii privind asigurările sociale și medicale	312,0	205,2
Datorii față de buget	-	0,1
Venituri anticipate curente	382,3	51,3
Datorii față de proprietari	-	-
Provizioane curente	888,0	584,2
Alte datorii curente	123,4	99,4
TOTAL PASIVE	40 574,0	25450,2

OBIECTIVE 2019

Continuând agenda de modernizare instituțională, eforturile CNPF în 2019 vor fi focalizate pe asigurarea sustenabilității obiectivelor generale și specifice stabilite în Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2018-2022 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestora pentru a asigura menținerea și funcționarea ordonată și corectă a sectoarelor pieței. În acest sens, CNPF va acționa pe două direcții prioritare: îndeplinirea angajamentelor asumate în Acordul de Asociere RM-UE privind ajustarea cadrului normativ autohton la acquis-ul comunitar și îmbunătățirea instrumentelor disponibile de supraveghere a participanților pieței, având drept consecință sporirea încrederii investitorilor și protecția consumatorilor.

În context, atingerea obiectivelor asumate presupune următoarele:

- Consolidarea cadrului normativ aferent dezvoltării pieței financiare nebancale, inclusiv:
 - elaborarea unui studiu privind oportunitatea transpunerii Directivei 2014/65/UE din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE;
 - promovarea și implementarea modificărilor și completărilor la legislația privind societățile pe acțiuni în contextul Directivei UE 2017/1132 din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale și Directivei UE 2017/828 din 17 mai 2017 de modificare a Directivei 2007/36/CE în ceea ce privește încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor;
 - elaborarea modificărilor și completărilor la Legea nr.171/2012 privind piața de capital în scopul atragerii investițiilor prin intermediul ofertelor publice de valori mobiliare efectuate pe piața reglementată sau în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare;
 - revizuirea legislației în domeniul pieței de capital privind fondul de compensare a investitorilor.

Unul din obiectivele de maximă importanță pentru următorii ani este armonizarea cadrului normativ în domeniul asigurărilor cu legislația comunitară și cu cele mai bune practici aplicate la nivel internațional. În acest sens, urmează a fi asigurată:

- transpunerea în legislația națională a Directivei nr.2009/138/CE din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II), inclusiv a cadrului de rezoluție;
- transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2016/97 din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări (reformare), care implică trecerea de la conceptul de intermediere la conceptul de distribuție în asigurări;
- elaborarea de acte normative pentru punerea în aplicare a noului cadru normativ privind piața de asigurări și fructificarea capacităților acesteia;
- elaborarea actelor normative aferente liberalizării tarifelor pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă auto.

În domeniul activității de creditare nebancale și fonduri de pensii urmează a fi realizate următoarele activități:

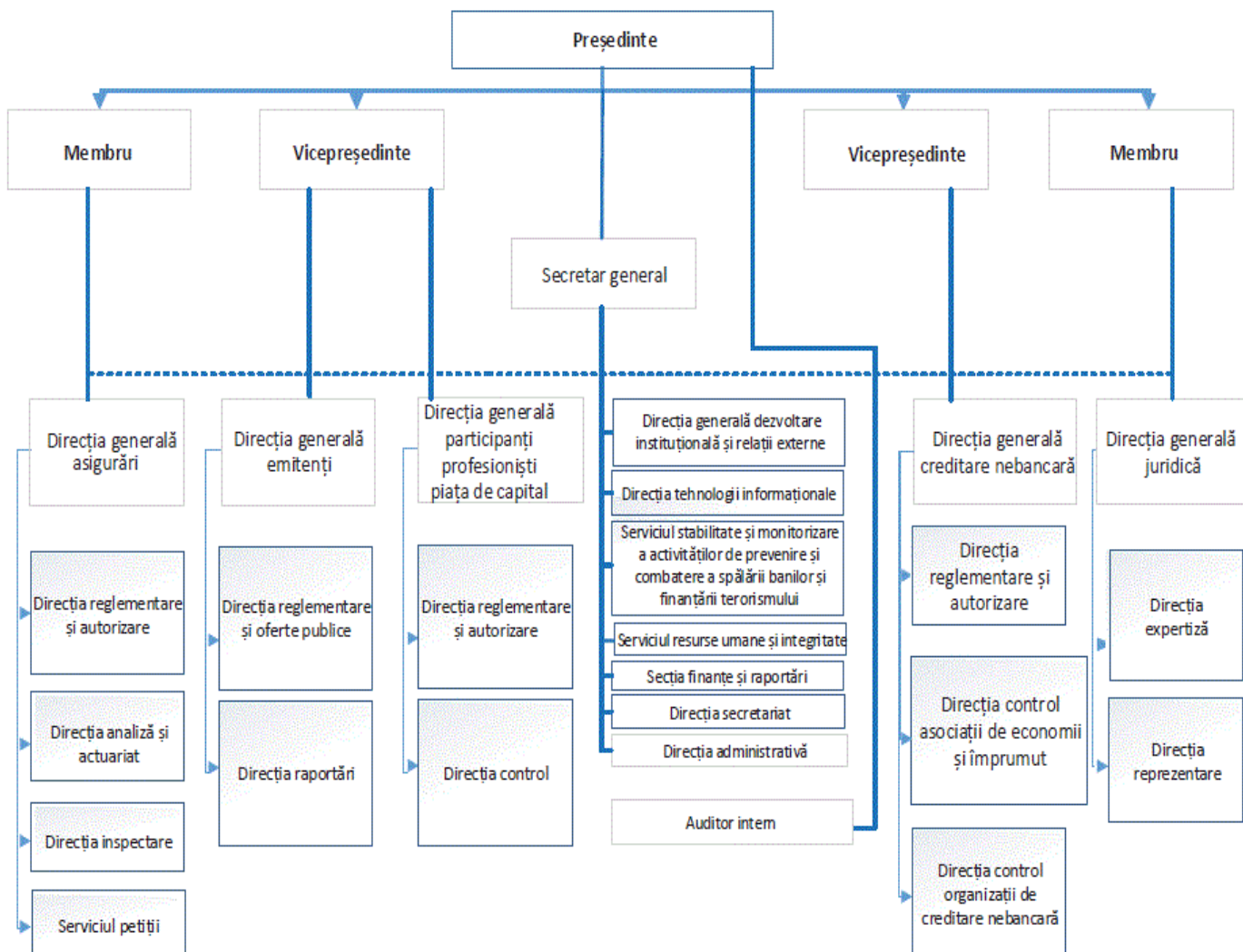
- elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind fondurile de pensii facultative care va asigura transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei 2016/2341 din 14 decembrie 2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP II);
- definitivarea și aprobarea proiectului de lege privind organismele de plasament colectiv alternative;
- elaborarea cadrului normativ privind garantarea depunerilor de economii ale membrilor AEÎ ca instrument esențial de protecție a depunătorilor și de minimizare a riscului privind stabilitatea financiară sectorială;
- efectuarea unui studiu privind practicile aplicate la nivel european și internațional ce țin de reglementarea, autorizarea și supravegherea caselor de amanet (lombardurilor) în vederea

- identificării modelului optim de organizare și funcționare a acestor entități în spiritul celor mai bune practici.
- Îmbunătățirea activității de supraveghere a pieței în contextul trecerii la supravegherea preventivă, bazată pe evaluarea și analiza managementului riscului:
 - elaborarea standardelor minime de supraveghere bazată pe risc în domeniul asigurărilor, inclusiv crearea profilului de risc pentru fiecare societate de asigurare în vederea punerii în aplicare a funcției preventive și de intervenție timpurie în activitatea de supraveghere a CNPF;
 - elaborarea și punerea în aplicare a testelor de stres pentru evaluarea impactului riscurilor aferente activității societăților de asigurare;
 - elaborarea planurilor individuale de tranziție la regimul Solvabilitate II;
 - desfășurarea procedurii de autoevaluare a riscului și a solvabilității în cadrul societăților de asigurare;
 - elaborarea modelului de declarație privind conflictul de interese între prestatorii de servicii și consumatorii de produse și servicii financiare nebancale.
 - Protecția eficientă a consumatorilor de servicii financiare și dezvoltarea educației financiare, inclusiv:
 - desfășurarea campaniilor de alfabetizare financiară în scopul creșterii gradului de înțelegere a conceptelor și noțiunilor financiare;
 - implementarea proiectelor de educație financiară a consumatorilor, inclusiv dezvoltarea educației financiare în învățământul universitar;
 - realizarea schimbului de experiență cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din România în domeniul educației financiare și protecției consumatorului.
 - Consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale CNPF și implementarea proiectelor de asistență cu donatorii internaționali, inclusiv:
 - implementarea proiectului de asistență tehnică a Băncii Mondiale "Reforma sectorului de asigurări din Moldova", care are drept scop consolidarea cadrului de reglementare a pieței de asigurări și armonizarea cu acquis-ul comunitar;
 - implementarea proiectului de asistență tehnică a Băncii Mondiale pentru a spori supravegherea, performanța și stabilitatea organizațiilor de creditare nebancale și a asociațiilor de economii și împrumut;
 - realizarea acțiunilor de colaborare cu Oficiul de Asistență Tehnică din cadrul Trezoreriei SUA în domeniul protecției consumatorului;
 - participarea la activitățile desfășurate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) în materie de alfabetizare financiară;
 - cooperarea cu MONEYVAL și alte organizații internaționale de profil în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, inclusiv în contextul proiectului TWINNING „Eficientizarea sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova”, finanțat de Comisia Europeană;
 - realizarea acțiunilor în domeniul colaborării în cadrul Consiliilor conducătorilor autorităților de reglementare a piețelor valorilor mobiliare și piețelor de asigurări din statele-membre ale CSI, modernizarea și dezvoltarea sistemelor informatice aferente activității participanților pieței financiare nebancale;
 - dezvoltarea și formarea profesională a personalului CNPF;
 - optimizarea și automatizarea proceselor și operațiunilor din cadrul CNPF.

Prin realizarea celor enunțate va fi materializat dezideratul consolidării capacității participanților pieței financiare nebancale întru prevenirea riscurilor operaționale și financiare, identificarea slăbiciunilor și vulnerabilităților persistente, aplicarea în acest sens a celor mai bune practici de reglementare și supraveghere a sectoarelor pieței.

ANEXE

ORGANIGRAMA

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr.40
din 22 mai 2019

**cu privire la Raportul auditului situațiilor financiare
ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare încheiate la 31 decembrie 2018**

Curtea de Conturi, în prezența președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare, dl Valeriu Chițan; secretarului general al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, dna Elena Pui, și contabilului-șef al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, dna Polina Ceban, călăuzindu-se de art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit.a) și art.31 alin.(1) lit.a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova², a examinat Raportul auditului situațiilor financiare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare încheiate la 31 decembrie 2018.

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2019, având drept scop oferirea unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că situațiile financiare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, încheiate la 31 decembrie 2018, nu conțin, în ansamblul lor, denaturări semnificative cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Auditul s-a desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit aplicate de Curtea de Conturi (ISSAI 100, ISSAI 200 și ISSAI 1003-1810)³.

Examinând Raportul de audit, precum și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente la ședința publică, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

² Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013 „Cu privire la aplicarea Standardelor Internaționale de Audit ale Instituțiilor Supreme de Audit de nivelul 3 – ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400, în cadrul misiunilor de audit ale Curții de Conturi”; Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014 „Cu privire la aplicarea Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1003-1810) în cadrul auditului public”.

situațiile financiare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare⁴, încheiate la 31 decembrie 2018, *oferă o imagine corectă și fidelă* în conformitate cu cadrul aplicabil de raportare financiară⁵.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2) și art.15 lit.d) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului situațiilor financiare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare încheiate la 31 decembrie 2018, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Comisiei Naționale a Pieței Financiare, pentru examinarea rezultatelor auditului, aprobarea și implementarea unui plan de măsuri în vederea întreprinderii acțiunilor de rigoare privind executarea recomandărilor expuse în anexa la Scrisoarea către conducere;

2.2. Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare.

3. Se exclude din regim de monitorizare Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 19 septembrie 2017 „Cu privire la Raportul auditului situațiilor financiare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare la 31 decembrie 2016”, fiind atestată implementarea integrală a cerințelor și recomandărilor înaintate.

4. Se împuternicește vicepreședintele Curții de Conturi să semneze Scrisoarea către conducerea Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

5. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

6. Despre acțiunile întreprinse pentru executarea subpunctului 2.1. din prezenta Hotărâre și implementarea recomandărilor din Scrisoarea către conducerea entității, se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a Hotărârii.

⁴ Bilanțul contabil, situația de profit și pierdere; situația modificărilor capitalului propriu; situația fluxurilor de numerar, notele explicative la situațiile financiare.

⁵ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.118 din 06.08.2013; Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.119 din 06.08.2013; Politica de contabilitate a Comisiei Naționale a Pieței financiare pentru anul 2018.

7. Hotărârea și Raportul auditului situațiilor financiare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare încheiate la 31 decembrie 2018 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95>).

Marian LUPU,
Președinte